A

DESCRIPTIVE CATALOGUE

OF

SANSKRIT MANUSCRIPTS

IN THE LIBRARY OF THE

CALCUTTA SANSKRIT COLLEGE

BY

HRISHIKESA ŚĀSTRI

SECOND GRAMMAR PANDIT SANSKRIT COLLEGIATE SCHOOL

AND

ŚIVA CHANDRA GUI M A B L

LATE PROFESSOR SANSKRIT COLLEGE

VOLUME X VAISNAVA LITERATURES MANUSCRIPTS

CALCUTTA

PRINTED BY J N BANERJEE & SON BANERJEE PRESS

119 BAITAKKHANA ROAD

1907

INDEX

TO

VAISNAVA MANUSCRIPTS.

The figures against the names of the Manuscripts in this index are their serial numbers in the Catalogue

A

Ānandavṛndāvanam, 2
Aṣṭādaśikṣaramantraḥ, 1.

B

Bhagavadbhaktivilāsaḥ, 128
Bhagavadgītā Saṭīkā, 70, 71
Bhāgavatadaśamaskandhaḥ, Saṭīkaḥ, 75, 77, 78.
——— daśamaskandhaṭīkā Vaiṣṇavatoṣaṇī, 86
Bhāgavataikādaśaskandhaḥ Saṭīkaḥ, 85
——— skandhaṭīkā, 84
Bhāgavatam Bhāvārthadīpikāsahitam, 79
Bhāgavatāmṛtam Saṭīkam, 112
Bhāgavatam Saṭīkam, 73
Bhāgavata Pañcamaskandhaḥ, 80
——— ṭīkā 83
——— Sandarbhaḥ, 87
——— Sandarbhānuvyākhā, 137
——— Saṣṭhaskandhaḥ, 81,
Bhāgavatāṣṭamaskandhaḥ, 82
——— Saṭīkaḥ, 76
Bhajanaśatalīlā, 72.
Bhaktirasāmṛtasindhuḥ, 64, 66
——— Saṭīkaḥ, 65, 124
——— ṭīkā, 67, 68
——— sāmānyalaharī, 69
Bhaktiāṅgaṇirūpaṇam, 1 (a)
Brajavilāsastavaḥ, 17 (3), 62
——— stavavivṛtiḥ, 63

C

Caitanyabhāgavatam 45
——— candrāmṛtam, 38, 111
——— candrāmṛtaṭīkā, 44
——— candrodayaḥ, 121
——— caritāmṛtam, 40, 42, 43
——— caritāmṛta Madhyāntalīlāṭīkā, 41
——— gānam, 39
Cātupuṣpāñjaliḥ Saṭīkaḥ, 6 (a)

D

Dānakelīkaumudībhāṣāpadyavalī, 50.
——— saṭīkā, 48, 120

G

Gauraṅgabhaktavaiṣṇavapūjāpaddhatiḥ, 130
——— gaṇoddeśadīpikā, 36, 37
Gandharvikāṣṭakam, 6 (b)
Gītacintāmaṇiḥ (Pūrvavibhāgaḥ), 27
Gītagovindam, 126
——— Saṭīkam 22, 23
——— Vaṅgabhāṣāpadyānuvādasahitam, 25
Gītāvalī (1b), 28, 90 99 (11)
Govindalīlāmṛtam, 30, 31, 32, 103, 117, 118.
——— saṭīkam, 34, 35
——— līlāmṛtaṭippaṇī, 33
Govardhanāśrayadaśakam, 91

H

Haribhaktivilāsaṭīkā (Digdarśinī), 104

J

Jagannāthanāmāṣṭakam, 99 (19),
Jagannāthaballabhaṃ Nāṭakam, 46.

K

Karṇāmṛtam, 7, 8
Karṇānandam, 9
Karpaṇyapañjikāstotram Saṭīkam, 6(c).

Kramasandarbhaḥ, 17, 17 (l), 119
Kriṣṇabhāvanāmṛtam, 11
———gaṇoddeśadīpikā, 20
Kṛṣṇāhnikakaumudī, 16
Kṛṣṇajanmatithividhiḥ, 19
———līlāstavanam, 12
———varṇanam 13
———maṅgalam 15
———parivāraḥ 21
———pūrvavaṁśyaḥ, 18

L

Locanarocanyānandacandrikā ujjalanīla maṇiḥ, 4

M

Mahāprabhurkarcā, 108
Mathurāmāhātmyam, 17 (2)
Muktācaritam, 106

N

Nārāyaṇakavacopadeśaḥ, 133

P

Padakalpataruḥ, 100
Padyāvalī, 50
Pañcādhyāyatippaṇī, 51
Prahlādacaritam 138
Premabhakticandrikā, 56.
Premāmṛtam vivaraṇasahitam, 54
Premamṛta rasāyanastotram, 55
Pūjāvidhi Rādhikāyāḥ 52
Pūrvavibhāgaḥ (Gītacintāmaṇiḥ), 53.

R

Rādhikādhyanamṛtam, 99 (8)
Rāgamālā, 93
Rāmagītā, 94
Rāmanavamīvratakathā, 131
Rāsalīlā (Rāsapañcādhyāya Vaiṣṇava tosaṇiṭīkā), 125
Rasamrūpanagranthaḥ, 107
Rāsapañcādhyāyodayaḥ, 95
Rasasudhārṇavaḥ Sānuvadaḥ, 92
Rīticintāmaṇiḥ Saṭīkaḥ, 96
Rupacintāmaṇiḥ, 97

S

Sacīnandanavijayāṣṭakam, 99 (3)
Saṁkalpakalpadrumam, 99 (7)
Saṁkṣepa bhāgavatāmṛtam, 109
——— bhaktisādhanapaddhatiḥ, 114
Sarvāṅgasundarīnāmaṭīkāsahitam Gītagovindam, 26
Sārārthasandarśinī, 122
Sārasaṅgrahaḥ, 136
Saṭīkam Gītagovindam, 24
———Kṛṣṇakarṇāmṛtam, 132
Smaraṇamaṅgalam, 129 (1)
———maṅgalaṭīkā, 127
Śrībhagavadbhaktivilāsaḥ Saṭīkaḥ, 89
Śrīkṛṣṇabhajanānandavilāsaḥ, 129
———caritāmṛtam, 10
———tattvam, 135
Śrīmadbhāgavatam Saṭīkam 74
Śrīmadvedastavīya Saṁkṣiptasugamasārārthasaṁkalanam, 110
Śrīmannāmāmṛtasamudraḥ 101
Śrīr dhākṛṣṇapūjāpaddhatirnibandhaḥ, 102
Śrīrādhākṛṣṇastotram Bhāgavatapīrāyaṇavyavasthā 88
Śrīvivāhaprayogaḥ 115
Stavāmṛtalaharī, 99
Suratakathāmṛtākhyam Āryyāśatakam, 99 (4)
Svapnavilāsāmṛtam, 99 (9)
Svarūpacatuṣṭayādiprakāśaḥ, 98

T

Tulasīcandrikā, 47.

U

Ujjvalanīlamaṇiḥ, 105
———(Saṭīkaḥ) 3, 134
Ujjvalanīlamaṇikiraṇaleśaḥ, 5
———ṭīkā (Ānandacandrikā), 123
Utkalikāvallarī 6
———Saṭīkā, 6 (d)

V

Vaiṣṇavāhnikapaddhatiḥ 116
Vaiṣṇavatoṣaṇī 61, 135
———vandanā, 60
Vedastavīya Saṁkṣepasārārthaḥ 113
Vidagdhamādhavanāṭakam, 57, 58
Vilāpakusumāñjaliḥ 59
Vṛndāṣṭakam, 99 (2)
Vṛndāvanavihārinaḥ Kṛṣṇasvarūpādinirūpaṇam 14
Vṛndāvanāṣṭakam, 99 (5)

Y

Yamunāṣṭakam, 1 (b)

वैष्णवग्रन्थानां सूचिरारभ्यते ।

VAISNAVA LITERATURES.

No 1. अष्टादशाक्षरमन्त्रः । Aṣtadaśakṣaramantrah Substance foolscap paper, 15 × 4 inches Folia, 2 Lines, 8 10 in a page Character Bengali Date, ? Appearance, nearly fresh Verse Generally correct. Incomplete

A collection of mysterious words used in the worship of *Kriṣṇa*, Radha and other Gopis

Beginning. श्रीराधाकृष्णाभ्यां नमः ।

क्लीं कृष्णाय गोविन्दाय गोपीजनवल्लभाय स्वाहा । इत्यष्टादशाक्षर
सम्मोहनाख्यमन्त्रः । श्रीं राधायै नम इति ।

अथ कामगायत्री ।

क्लीं कामदेवाय विद्महे पुष्पबाणाय धीमहि । तन्नोऽनङ्गः प्रचोदयात् ॥

End. नास्ति ।

Colophon. नास्ति ।

विवरणम् – श्रीपुस्तकेऽस्मिन् श्रीकृष्णराधाराधनमूलमन्त्रा सङ्गृहीता सन्ति ।

Under this number we find other two small works, the one Bhaktyangamirupaṇam, the other Yamunaṣṭakam.

(*a*) **भक्त्यङ्गनिरूपणम् ।** Bhaktyangamirupaṇam Substance, foolscap paper, 15 × 4 inches Folia, 4 Lines, 6 in a page Character, Bengali Date, ? Appearance, nearly fresh Verse Generally correct Complete (?)

A little treatise on the divisions of Bhakti or the extreme love for Śrikṛṣṇa compiled from several Purāṇas, Smṛitis, etc Anonymous

Beginning. श्रीराधाकृष्णाभ्यां नमः। श्रीभक्तिरसामृतसिन्धौ यथा—

गुरुपादाश्रयस्तस्मात् कृष्णदीक्षादिशिक्षणम्।
विश्रम्भेण गुरोः सेवा साधुवर्त्मानुवर्त्तनम्॥
सद्धर्म्मपृच्छा भोगादित्यागः कृष्णस्य हेतवे।
निवासो द्वारकादौ च गङ्गादेरपि सन्निधौ॥
व्यवहारेषु सर्व्वेषु यावदर्थानुवर्त्तिता।
हरिवासरसम्मानो धात्र्यश्वत्थादिगौरवम्॥

End. तत्र नामसङ्कीर्त्तनं यथा विष्णुधर्म्मे—

कृष्णेति मङ्गलं नाम यस्य वाचि प्रवर्त्तते।
भस्मीभवन्ति राजेन्द्र महापातककोटयः॥

Colophon नास्ति।

विषयम्—भक्त्यङ्गनिरूपणं नाम श्रीकृष्णभक्तिविषयक कतिचिद्वचनम्।

(*b*) यमुनाष्टकम्। Yamunāṣṭakam Substance, foolscap paper, 15×4 inches. *Folia*, 1 *Lines*, 6–7 *in a page* Character Bengali Date, ? Appearance, nearly fresh Verse Correct. Complete

A little work consisting of eight stanzas on the praise of Yamuna, by Rūpa Gosvamin We quote below the whole work.

Beginning. श्री यमुनायै नमः।

भ्रातुरन्तकस्य पत्तने विपत्तिहारिणी
प्रेक्षयातिपापिनोऽपि तापसिन्धुतारिणी।
नीरमाधुरीभिरप्यशेषचित्तवर्द्धिनी
मां पुनातु सर्व्वदारविन्दबन्धुनन्दिनी॥१॥
हारिवारिधारयाभिमण्डितोरुखाण्डवा
पुण्डरीकमण्डलोद्यदण्डजालिताण्डवा।
स्नानकामपामरोग्रपापसम्पदन्धिनी
मां पुनातु इत्यादि॥२॥
शीकराभिमृष्टजन्तुदुर्विपाकमर्द्दिनी
नन्दनन्दनान्तरङ्गभक्तिपूरवर्द्धिनी।
तीरसङ्गमाभिलाषिमङ्गलानुवर्द्धिनी
मां पुनातु इत्यादि॥३॥

द्वीपचक्रवालजुष्टसप्तसिन्धुभेदिनी
श्रीमुकुन्दनिर्म्मितोरुदिव्यकेलिवेदिनी ।
कान्तिकन्दलीभिरिन्द्रनीलवृन्दनिन्दिनी
सा पुनातु इत्यादि ॥ ४ ॥

माथुरेण मण्डलेन चारुणाभिमण्डिता
प्रेमनद्धवैष्णवाध्ववर्द्धनाय पण्डिता ।
ऊर्म्मिदोर्विलासपद्मनाभपादवन्दिनी
सा पुनातु इत्यादि ॥ ५ ॥

रम्यतीररम्भमाणगोकदम्बभूषिता
दिव्यगन्धभाक्कदम्बपुष्पराजिरूषिता ।
नन्दसूनुभक्तसङ्घसङ्गमाभिनन्दिनी
सा पुनातु इत्यादि ॥ ६ ॥

फुल्लपक्षमल्लिकाक्षहंसलक्षकूजिता ।
भक्तिविद्धदेवसिद्धकिन्नरालिपूजिता ।
तीरगन्धवाहगन्धजन्मबन्धरन्धिनी
सा पुनातु इत्यादि ॥ ७ ॥

चिद्विलासवारिपूरभूर्भुवःस्वरापिनी
कीर्त्तितापि दुर्म्मदोरुपापमर्म्मतापिनी ।
बल्लवेन्द्रनन्दनाङ्गरागभङ्गगन्धिनी
सा पुनातु इत्यादि ॥ ८ ॥

तुष्टबुद्धिरष्टकेन निर्म्मलोर्म्मिचेष्टिता
त्वामनेन भानुपुत्रि सर्व्वदेववेष्टिताम् ।
यः स्तवीति वर्द्धयस्व पुण्डरीकलोचने
भक्तिपूरमस्य देवि सर्व्वपापमोचने ॥ ९ ॥

Colophon   इति श्रीमद्रूपगोस्वामिना विरचितं श्रीयमुनाष्टकं संपूर्णं । ओं तत् सत् ।

विवरणम्—श्रीमद्रूपगोस्वामिविरचित यमुनाष्टकस्य वर्णन ।

No 2 आनन्दवृन्दावनम् । Ānandavṛndāvanam Substance, white Kāśmīrī paper, 16 x 6 inches Folia, 91 Lines, 8-15 in a page Character, Bengali Date, [illegible] Appearance, not old Verse and prose Not Correct Incomplete

This is a Campukāvya on Kṛṣṇa's character commencing from his earliest age up to the Rasalīla at Vṛndāvana, complete in 22 stavakas or chapters, by Kavikarnapūra under the request of Rūpa. A *description of the Vṛndāvana is made in the first chapter*, then six chapters are devoted to Kṛṣṇa's character in earliest age, the *next fifteen chapters give a complete description of Kṛṣṇa's characters* at the commencement of his youth. The codex under notice contains the text with a commentary, entitled Sukhavartini up to the end of saptama stavaka.

Beginning *of the Commentary* श्रीश्रीगुरवे नमः ।

यत्प्रास्वाद्य सुखं स्वया रसमया प्राप्य सत्काव्यतां
देयं सज्जनजनेषु भाविषु सुरैर्दुष्प्रापमेतत् त्वया ।
इत्याज्ञापयतेव येन निदधे श्रीकर्णपूरानने
वाण्यां श्रीप्रिदलामृतं मतिरसौ चैतन्यचन्द्रोऽस्तु नः ।
नितान्त नैसर्गिककृष्णमार
लीलाब्धमुख्ये पदमात्मनीनं ।
श्रीरूपसम्बन्धनुकम्पमेव
पुष्णे चिरं संश्रयते सुमेधा ।
नन्दोत्सवादिरासान्ता श्रीलादीलादिकाधिकाम् ।
श्रीकृष्णलीला श्रयन्त कर्णपूरोमहाकवि ।
एकैन नवकैसाइ वृन्दारण्ये तदाम्पदम् ।
बाल्यलीला तत षडभि प्रादुर्भावमुखी हरे ।
ततस्तु पञ्चदशभिर्लीला कैशोरवर्णनाम् ।
एवं द्वाधिकया चम्पूविंशत्या स्तवकैः कृता ।

Beginning *of the Text.* श्रीकृष्णाय नमः ।

वन्दे पदारविन्दयुगलं दधिकन् कुरङ्गीदृशां
वक्षोजद्वयशोणन विलसति श्रियोऽङ्गरागं भ्रम ।
काश्मीरं तनुश्रीविमोदरितम् कस्तूरिकाश्रीलिमा
श्रीखण्डं नखचन्द्रकान्तिलहरीनिर्व्याजमातन्वते ॥ १ ॥
श्रीवविन्दारविन्दवृन्द जालदाग्रं वराये
श्रीराधावदनेन्दुकामदी कुङ्कुमपीदवदे ।
अनवद्यानयनस्वमरोदुत्वविलम्बनार्थं
जङ्गमार्ध्वरचकमर्म वाग्व पुनातु ॥ २ ॥

माधुर्यैर्मधुभिः सुगन्धि भजनस्वर्णाम्बुजानां वनं
कारुण्यामृतनिर्झरैरुपचितं सत्प्रेमहेमाचलम् ।
भक्ताम्भोधरधोरणीविजयिनी निष्कम्पसम्पत्प्रदा
देवी मे कुलदेवतं विजयतां चैतन्यकृष्णो हरि ॥ ३ ॥
नमस्यामोऽस्यैव प्रियपरिजनान् वत्सलहृद
प्रभोरद्वैतादीनपि जगदघौघप्रकृत ।
समानप्रेमाणो महदगुणगणात्तुल्यकरुणा
स्वरूपाद्या येऽमी सरसमधुरास्तानपि मुदा ॥ ४ ॥
गुरुं च श्रीमायाभिधमवनिदेवान्वयविधुं
तमी मुखाख्य भुव इव विभोरस्य दयितम् ।
यदास्वादुन्मीलन्निरवकरवृन्दावनरस
कथास्वादं लब्धा जगति न जन क्वापि रमते ॥ ५ ॥
गते स्वस्याभीष्टं पदमहह चैतन्यभगवन्
परीवारे पश्चादगततवति च स्वर्णिमजपदम् ।
विलुप्ता वैदग्धी प्रणयरसरीतिर्विगलिता
निरानन्दो जातः सुरसिकविलासाया परिभव ॥ ६ ॥
तव सर्वं कि करवाणि वाणि
मयी न यस्तुं चलते त्वदीयाम् ।
यत सुचुडोव तनोषि मार्गं
तमन्यथा सन्तमपि विचीषि ॥ ७ ॥
मातर्वाणि तवाप्यिं करुणया नम्रप्रमोदा वयं
किं नु त्वां स्तुमहे त्वयैव यजतां तीर्थेन कल्पीर्वधिम् ।
एतत् प्रस्तुपकर्मणि भगवतः कृष्णस्य लीलामृत
श्रीतस्यैव निमज्जयामि भवतीं लोल्येप्रभावात् पुन ॥ ८ ॥
चालन प्रियतया तनुभाजो
नाम्मन क्रतिषु दूषणदृष्टि ।
सर्वतस्तिमिरमस्यति दीपो
नात्ममूलतिमिरं विनिहन्ति ॥ ९ ॥
निर्मलोऽपि सुजना सुचरिते
दीर्घमव पुरत प्रदयन्ते ।
उज्ज्वलोऽपि मति यासि पुरस्ता
सूक्ष्ममेव वसति स्फुटमपि ॥ १० ॥

मर्यादिपर्य्याकुलने विनापि
प्रह्लादयन्ती सुकवेर्वचांसि।
विमावगाह्यादपि हृष्टिमात्रा
माम पुनन्त्वेव हि पुण्यभाजः ॥ ११ ॥

End *of the Text* समाप्ति ।

Colophon *of the Text.* इत्यानन्दवृन्दावने कौमारलीलालताविस्तारे वत्सकवघासुरवध पुलिनभोजनब्रह्ममोहनो नाम सप्तमस्तबक ॥ + ॥ + ॥ + ॥ + ॥

End *of the Commentary.* समाप्ति ।

Colophon *of the Commentary* इत्यानन्दवृन्दावनटीकायां सुखवर्त्तिन्यां सप्तमस्तबक ॥ + ॥ + ॥ + ॥ + ॥

विवरणम्—पुस्तकेऽस्मिन् कविकर्णपुरविरचितानन्दवृन्दावनाख्यं चम्पूकाव्यं सुखवर्त्तिन्यभिधटीका सहितमसम्पूर्णं वर्त्तते ।

No 3 उज्ज्वलनीलमणि सटीक । Ujjvalanīlamaṇiḥ Saṭīkaḥ Substance, country made white paper, 13 × 6 inches Folia 101 Lines 12–21 in a page Character, Bengali Date, ? Appearance, nearly old Verse and prose. Generally correct Complete

A work treating of Madhura Rasa, or love extensively, entitled Ujjvalanīlamaṇi by Rūpa Gosvāmin The codex contains also a commentary on it Locanarocanī by name

Beginning *of the Commentary.* श्रीश्रीराधाकृष्णौ जयतः ।

सनातनसमो यस्य ज्यायान् श्रीमान् सनातनः ।
श्रीवल्लभोऽनुजः सोऽसौ श्रीरूपो जीवसद्गतिः ।
श्रीहरिभक्तिरसामृतसिन्धौ याति पुरा दुरालोके ।
उज्ज्वलनीलमणौ मम जीवनरीभ्यसौ विहरति ।

तथाहि स एव रसामृतसिन्धुप्रकाशक पूर्वं सम्प्रयादन्यपुम्मुख्यभाव्यं रसं किञ्चिदेव विश्व तत्कथ्यतामनभ्यमान सम्प्रति पिबत भागवतं रसमिति न्यायेन रसम्यग्राध्यक्तभावयोरभेदं व्यञ्जयन्नुज्ज्वलनीलमणिं नाम ग्रन्थं विधाय त रसमतीव विश्वम् श्रीमद्व्रजदेवतमपि श्रीभक्तवर्ग निमग्नकमपि तस्मैव मुखत् प्रार्थयते । नामा कष्टेति । १ ।

Beginning *of the Text* श्रीश्रीराधाकृष्णाभ्यां नमः ॥

नामाकृष्टरसज्ञः शीलेनोद्दीपयन् सदानन्दम्।
निजरूपोत्सवदायी सनातनात्मा प्रभुर्जयति ॥ १ ॥
मुख्यरसेषु पुरा यः संक्षेपेणोदितोऽतिरहस्यत्वात्।
पृथगेव भक्तिरसराट् स विस्तरेणोच्यते मधुरः ॥ २ ॥
वक्ष्यमाणैर्विभावाद्यैः स्वाद्यतां मधुरा रतिः।
नीता भक्तिरसः प्रोक्तो मधुराख्यो मनीषिभिः ॥

End *of the Text*

गोकुलानन्दगोविन्द गोष्ठेन्द्रकुलचन्द्रम।
प्राणेश सुन्दरीवृन्द नागराली शिखामणे ॥
वृन्दावनविधो गोष्ठयुवराज मनोहर।
कृपया क्रमदीयोऽसौ प्रेयसि प्रणयीभव ॥ २२ ॥
अतन्तत्वादपारत्वादगाधोऽसौ दुर्विगाहता।
स्पृष्टः परं तटस्थेन रसाब्धिर्मधुरो मया ॥ २४ ॥
अयमुज्ज्वलनीलमणिर्गहनमहाघोषसागरप्रभवः।
भजतु तव मकरपरिसरसेवोचितं देव ॥ ० ॥ ० ॥

Colophon *of the Text* श्रीश्रीमदुज्ज्वलनीलमणिनामा ग्रन्थः सम्पूर्णः ॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥
श्रीमद्रूपगोस्वामिना विरचितः ॥ इति ॥ ० ॥

End *of the Commentary* अयमिति ग्रन्थपक्षे गहनमहाघोषे श्रीमद्वन्दावनरूपे सागर तत्र प्रभवः इति तदेकदेशश्रीनन्दगोष्ठाद्भूतः इत्यर्थः। यद्वा गहनमहाघोषसागरे श्रीमान् रसामृतसिन्धुनामा प्राक्तनो ग्रन्थः तस्मादुद्भूतः। गहनत्वं दुरवगाहत्वम्। तव मकरकुण्डलेत्यादिना तु प्रयोजनप्रार्थना। मणिपक्षस्तु सुगमः। तदेवमस्य ग्रन्थस्य तदेकाराधनार्थता तथापि रहस्यता व्यञ्जता तादृशतदीयरहस्यरसावसरसन्निधानाधिकारिभिस्तद्रहस्येव पर्यालोचनीयतामुपदिदेशेति लभ्यते। ततश्च परमोपदेष्टा तथामनुमतो न केनचिदप्यन्यथनीयो। एतत्‌ क्रमस्य निर्माणविचारविशारदकोऽयं स्वामीनाथ रहसि प्रकटय सुप्त श्रीमदिहोज्ज्वलनीलमणिसद्दीपा + + + दुर्लभ स एव इति नन्तु समर्पणेन इति सर्वोत्तमभेदा।

सनातनसमो यस्य ज्यायान् श्रीमान् सनातनः ॥
श्रीवल्लभोऽनुजः सोऽसौ श्रीरूपो जीवसद्गतिः ॥

Colophon *of the Commentary* सम्पूर्णेयं श्रीमदुज्ज्वलनीलमणिनाम्नो ग्रन्थस्य लोचनरोचनीटीका।

विवरणम्—पुस्तकेऽस्मिन् लोचनरोचनीनामटीकासहित उज्ज्वलनीलमणिः सम्पूर्णो वर्त्तते।

No 4 लोचनरोचन्यानन्दचन्द्रिकासहितउज्ज्वलनीलमणि । Locanarocanyānandasahitaujjvalanīlamaṇih Substance, country made white and yellow paper, 15 x 6½ inches Folia 158 Lines, 7-16 in a page Character, bengali Date ? Appearance, partly fresh and partly old Prose and verse Generally correct Complete

This codex contains the text of the Ujjvalanīlamaṇi with two commentaries Locanarocanī and Ānandacandrikā As the text with Locanarocanī has been already noticed We notice below the new *commentary Ānandacandrikā only*

Beginning. श्रीराधाकृष्णाय नमः

म्रियन् दृगञ्चलचलाचलवीजितोऽपि
युध्यन् सुधाम्लिमगराम्लरसाशितोऽपि ।
दह्यन्मुहुः स्मितसुधां परिपायितोऽपि
श्रीराधया प्रथयतु प्रमदं हरिर्मे ॥ १ ॥
श्रीमज्जनप्रतिपदं स्तुतमङ्गलाख्य
कारावलिर्धनरसध्वनिसत्प्रसादा ।
श्रीरूपपादयुगलद्युनदी मदीयं
चेतः प्रविश्य दधतु दवथुत्वमीशम् ॥ २ ॥
तस्य श्रीजीवगोस्वामिचरणेभ्यो नमो नमः ।
सिन्धुकोटिगभीराणां मतं यस्य कृपावतम् ॥ ३ ॥
एका मदीयटीकायां कारिका संशयाश्रिता ।
यथैव परमोत्कर्षं दधत्र स्फुटमीक्षिता ।

सा च

स्वच्छया लिखितं किञ्चित् किञ्चिदत्र परेच्छया
यत् पूर्वापरसम्बन्धं तत्पूर्वमपरापरम् ॥ इति
परकीयालम्बने सम्भक्ताभावस्य सर्वथा ।
स्वजनार्य्यपथत्यागो यासवलग समुत ॥
तेनैव कथितो यत्स्यादिमध्यावसानक ।
दुर्गमेऽप्युज्ज्वलरसाब्धावम्भोधिसुधिया सुहृत् ॥
मदीयचरणाम्भोजरजःकारुण्यभाक् ।
मदत्र प्रसपाम्भनन् चमत्कां मे कृपाम्बुधे ॥ ३ ॥

अथ सोऽयं निखिलमद्वदयमुदयद्वदयानन्दात् सकलकविलक्षणमाखण्डली रसिकमुकुटमणिरविरलतरसमायसतमस्तद्दम्यमुदितपरमोदभरपरवशतया परिवेष्टितरसामतमयाकारः पुनरपि परमानन्दज्ञानतिमिरमुद्रो,गुरमयन् भक्तिरसामृतसिन्ध्वावत्यलब्धितवत्प्रायमतिरहस्यमुज्ज्वलरसमुज्ज्वल नीलमणि मिव स्वहृदयसंपुटादुद्घाट्यैव प्रदर्शयिष्यन् स्वाभीष्टदैवतं श्रीभगवन्तं स्वायत्तं च परमभागवत सर्व्वोत्कर्षेर्वर्त्तितया तल्लेशेन स्तवन् मङ्गलमाचरति। नामाकृष्टेति ॥ १ ॥

सम्पूर्णस्याथ ग्रन्थस्य मदिष्टचरणारविन्दश्रीगोविन्ददेवस्वचित्रश्रीभावं स्वग्रन्थस्यफलस्याय ग्रन्थकृदाशास्ते पथमिति। उज्ज्वल शृङ्गाररसएव नील मणिस्तन्माता पन्थाः। कीदृश गहनो दुष्प्रवेश महाघोष श्रीमन्नन्दव्रज घोष आभीरपल्लि स्यादित्यमरः। स एव सागरो रत्नाकादिनीदामादि मन्दादिराधादिसखत्वात्। दास्यसख्यवात्सल्योज्ज्वलभावरत्नाकरत्वक्षिन् प्रकर्षेणोत्कर्षेण भवति सदा विद्यत इति स। यद्वा गहनो दुरवगाह महाघोषो नन्दव्रज हादयरमायवतया निकृष्यमाणत्वेन वसन। अत तथाभूत सागरो भक्तिरसामृतसिन्धुत्वात् प्रभवतीति स। तत मकरकुण्डलयो सर सर्व्वोपदेश कथरम्भु सख सैवायं चौचितो चौचित्य सुतेन याथार्थं रमयति रसस्यापि मन्दगम्यत्वात् श्रीवयाथर्व्वं पश्यत्वे सुसङ्गत स्व. मणिपदे उज्ज्वलो निर्मल घोष मन्द परिसरस्तदेकदश सैवासटिल सा सैन च क्षणमेव सवपद्योग्यचेतस्य ग्रन्थस्य परमदश्चल तत्तागन परमोपादेयत्वमनर्घ्यत्वमस्यजनेभ्यो गोपनीयत्वञ्च व्यञ्जितमिति सम्भोग विहति ॥ ८३ ॥

phon. उज्ज्वलनीलमणौ रसविन्दुमामानन्दचन्द्रिकाटीका। इयमिह विमतजनीना भवतात्विमद्भरप्रीत्यै ॥ ० ॥ श्रीगोपालो जयति ॥ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

[illegible]रणम्—पुस्तकेऽस्मिन् टीकाद्वयसहित उज्ज्वलनीलमणिर्वर्त्तते। तत्र प्रथमा टीका लोचन मूलसहिता पूर्व्वमालोचितास्तीऽन्य केवलमानन्दचन्द्रिकाभिधाया द्वितीयटीकाया आलोचन

No. 5 उज्ज्वलनीलमणिकिरणलेश । Ujjvalanīlamaṇikiraṇaleśaḥ
[illegible]ance, country made white paper, 16 × 6 inches. Folia, 5 Lines, in a page Character, Bengali Date, [illegible] Appearance, not fresh [illegible] Generally correct Complete

[illegible]s a.

This little work, entitled Kiraṇaleśaḥ contains explanatory notes on the Ujjvalanīlamaṇi Anonymous

Beginning. श्रीकृष्णचैतन्याय नमः । अथोज्ज्वलस्य । तत्र विषयालम्बननायकचूडामणि श्रीकृष्ण । स प्रथमं श्रीकृष्णमधुराद्वारकासु क्रमेण पूर्णतम पूर्णतर पूर्ण इति त्रिधा । धीरोदात्त धीरललित धीरोद्धत धीरप्रशान्त इति प्रत्येकं चतुर्विध इत्येवं द्वादश ।

End. अथ सम्भोग — संक्षिप्त सङ्कीर्ण सम्पन्न समृद्धिमान् इति चतुर्विध । पूर्वरागान्ते कुचाधरनखक्षतादीनामल्पत्वे संक्षिप्त मानान्ते चमूत्यमात् सर्वादिदोषाभासमिश्रित सङ्कीर्णं । किञ्चिद्दूरप्रवासान्ते सम्पन्न स्वल्प सुदूरप्रवासान्ते समृद्धिमान् इति स्पष्टम् । अथ सम्भोगप्रपञ्च — दर्शन जल्पनस्पर्शनवर्त्मरोधरासविहारजलकेलिनौकेलिचौर्यलीलाखेलादानलीलाकुञ्ज वनलीलामधुपानादयोऽनन्ता एव ॥ ॥

Colophon. उज्ज्वलनीलमणिकिरणलेश सम्पूर्ण ॥
अनधीतव्याकरणपरश्रमो दर्द्ये स्यात् ।
उज्ज्वलनीलमणौ चित्तमस्य तस्य ।
इति उज्ज्वलनीलमणिकिरणलेश समाप्त ॥ ॥

विवरणम् — निबन्धोऽयमुज्ज्वलनीलमणिर्विस्तरसंक्षेपेण विवृत इत्यस्य किरणलेश इति नाम कृतम् ।

No. 6 उत्कलिकावल्लरी । Utkalikāvallari

Although this codex is labelled as containing one work (*Utkalikā vallari*), yet careful examination reveals three other works in it besides Utkalikāvallari, under the following descriptions.

(*a*) चाटुपुष्पाञ्जलि सटीक । Cāṭupuṣpāñjaliḥ Saṭīkaḥ Substance country made colourless paper 14 x 5 inches Folia 5 Lines, 12-14 in a page Character Bengali Date, ? Appearance nearly old Verse and prose Generally correct. Complete

A little poem of 24 stanzas on the praise of Rādhā, entitled Cāṭupuṣpāñjali with a commentary in the margins Anonymous

Beginning *of the Commentary* अथाष्टकेन श्रीराधां स्तौति । दिशि दिशीत्यादिना राधिकामहमर्चयामीत्यन्वय । कीदृशीमित्याह—सञ्चरन्ती या नेत्रयोर्लक्ष्मी शोभा सम्पत् तस्या विलसिता या खुराली विलोचनपट्टतालस्तथा यथास्या ताभिः खञ्जरीटस्य खञ्जनस्य खेलां दिशि रचयन्तीं खञ्जरीटस्तु खञ्जन इत्यमरः । यस्यां दिशि नेत्रे क्षिपति सा दिक् खञ्जनमानैव निचिता भवतीत्यर्थः । हृदयेति हृदयमधुपस्य मल्लीमिव बल्लवाधीशस्य नन्दिनो मित्यर्थः ॥ १ ॥

Beginning *of the Text* मम श्रीवृन्दावनेश्वर्यै ।

दिशि दिशि रचयन्तीं सञ्चरन्नेत्रलक्ष्मी
विलसितखुरलीभिः खञ्जरीटस्य खेलाम् ।
हृदयमधुपमल्लीं बल्लवाधीशसूनो
रखिलगुणगभीरां राधिकामर्चयामि ॥ १ ॥

End *of the Text.* व्रजराजकुमारवल्लभा-
कुलसीमन्तमणि प्रसीद मे ।
परिवारगणस्य ते यथा
पदवी मे न दवीयसी भवेत् ॥ २२ ॥
करुणां मुहुरर्थये परं
तव वृन्दावनचक्रवर्तिनि ।
अपि केशिरिपोर्यया भवेत्
स चटुप्रार्थनभाजनं जनः ॥ २३ ॥
इमं वृन्दावनेश्वर्या जनो यः पठति स्तवम् ।
चाटुपुष्पाञ्जलिं नाम स स्यादस्याः कृपास्पदम् ।

Colophon *of the Text* इति चाटुपुष्पाञ्जलिः ।

End *of the Commentary.* व्रजेति व्रजराजकुमारस्य याः वल्लभाकुलानि प्रेयसीवृन्दानि तेषां सीमन्तमणिस्तमणि तत् सम्बोधने तथा अपि स्त्रीपुंसयोरस्मजातो मुक्तादिकेऽपि चेति मेदिनी । त्वं मे प्रसीद एतावन्तं प्रसादं कुरु । ते तव परिवारगणस्य पदवी पन्था मे मम दवीयसी दूरतरा न स्यात् किन्तु सन्निहिता स्यात् ॥ २२ ॥
हे वृन्दावनचक्रवर्तिनि निखिलवृन्दावनराज्याभिषिक्ते राधे तव करुणां, मामाश्रिताजनस्य केशिरिपोरपि स चटुप्रार्थनभाजनं प्रियवचनघटितप्रार्थ

यमस्य यावमत्र मनो भवेत् ॥ ११ ॥ यत्ता इन्दारनेदया कृपाल्दं दया पार्ने ॥ ४ ॥

Colophon *of the Commentary* इति चाटुपुष्पाञ्जलिव्याख्यात ।

विवरणम्—श्रीराधास्तोत्रपाठर्य निबन्ध ।

(*b*) गान्धर्विकाष्टकम् सटीकम् । Gāndharvikāṣṭakam Saṭīkam Same substance, 14 x 5 inches Folia, 2 Lines, 32 at all Character Bengali Date, ? Appearance, old Prose and verse Generally correct Complete

A poem consisting of 8 stanzas on the praise of Gāndharvā a name of Rādhikā, entitled Gāndharvāṣṭakam with commentary in the margins Anonymous

Beginning *of the Commentary.* अथाष्टकेन गान्धर्वां प्रार्थयति वृन्दावनेत्यादिना ॥ हे देवि राधे मयि प्रसीद कृपां विधेहि तत्राह युवयोर्वदनारविन्दे सन्दर्शयेति सम्मुखदर्शनमपि मदधीनमिति भाव । युवयो कथम्भूतयोरित्याह केलि कुञ्जे वृन्दावने मदादिप्रवरयोय कौतुकविभ्रमोविनोदविलासकेन विहरता क्रीडतो ॥ १ ॥

Beginning *of the Text* श्रीगान्धर्विकायै नम ।

वृन्दावने विहरतोरिह केलिकुञ्जे
मत्तद्विपप्रवरकौतुकविभ्रमेण ।
सन्दर्शयस्व युवयोर्वदनारविन्द
द्वन्द्वं विधेहि मयि देवि कृपा प्रसीद ॥ १ ॥

End *of the Text* चाटुयुतकेलिकुतुके व्रजराजसूनु
जिह्नीमदाममधिकदर्पविकासिजल्पान् ।
फुल्लाभिरालिभिरनल्पमुदीर्यमान
स्तोतां कदा नु भवतीमवलोकयिष्ये ॥ ८ ॥
य कोऽपि सुष्ठु वृषभानुकुमारिकाया
सम्प्रार्थनाष्टकमिदं पठति प्रपन्न ।
सा प्रेयसा सह समेत्य धृतप्रमोदा
तत्र प्रसादलहरीमुररीकरोति ॥ ९ ॥

Colophon *of the Text.* इति गान्धर्वासंप्रार्थनाष्टकम् ॥ ० ॥

End *of the Commentary* वागिति भवती कदा अहं भवनीकरिष्ये इत्याशि। कथ भूतामित्याह वागयुद्धे केलिकुञ्जे वाक्कीडाकक्रीडाविनोदे अपमानितं कन्दर्पाशमूलप्रेष जित्वा उन्मदामतिहृष्टां अधिकदर्पविकाशी कृष्णो यस्यां स्यात्। तदा कुत्रापि संगरीविजयात् प्रसन्नवदनाभिरालिभिरदीयमानां कीर्त्त स्तुतिर्यस्याः ताम् ॥ ८ ॥ अष्टकाध्ययनफलमाह—य इति। यो जन मधुर भरध्याभत सन् इत्थमानुकूमारिकायाः इदं सम्प्रार्थनाष्टकं मुहु पठति तस्य सन्धिभरी प्रसादलहरीं सा तनुकुमारिका स्वरीकरोति स्वीकरोति तत प्रसादं तनोतीत्यर्थं। मिश्रया कृष्णेन सह सक्लि ॥ ९ ॥

Colophon *of the Commentary* नास्ति।

विवरणम्—गान्धर्वाष्टक नाम श्रीराधाश्रीकृष्णविषयकोऽयं निबन्ध ।

(*c*) कार्पण्यपञ्जिकास्तोत्रम् सटीकम् । Kārpaṇyapañjikastotram Saṭīkam Substance, country made white paper, 14 × 5 inches Folia, 6 Lines 11 16 in a page Character, Bengali Date, ? Appearance, not old Prose and verse Generally correct Complete

A hymn to Rādhā and Kṛṣṇa entitled Karpaṇyapañjikastotram by Rūpagosvāmin, with an anonymous commentary in the margins

Beginning *of the Commentary*

नमोऽस्तु भावभूपाय श्रीरूपाय दयाब्धये ।
कार्पण्यपञ्जिकाद् यत्नभिक्षा लभ्यते यत ॥

अथ कार्पण्यनिवेदनया स्वामिनी प्रसादयति तिष्ठन्नित्यादिभि । असौ रूपणी दीनो जनो वृन्दाटवीकुञ्जे तिष्ठन् वृन्दाटवीमयौ पादपद्मेषु विज्ञप्ति विदधाति कीदृश रूपणी लुब्धो यथी दीनोऽभिलाषुक इति अनन्वय । तद्यामीदृशस्य दीनस्य मे विज्ञप्तिरीश्वर्योः तयोः श्रोतव्येव। स्वधामप्राप्ते पुत्रकृत्य दीनानां विज्ञप्तिर्भवेदिश्वरा श्रवणीति प्रसिद्धमिति भाव ॥ १ ॥

Beginning *of the Text* श्रीवृन्दावनेशौ जयत ।

तिष्ठन् वृन्दाटवीकुञ्जे विज्ञप्ति विदधात्यसौ।
वृन्दाटवीमयो पादपद्मेषु रूपणी जन ॥ १ ॥

नवेन्दीवरसन्दोहसौन्दर्याक्रन्दनप्रभम् ।
चाङ्गेयरत्नगर्वैकगौरवश्वासि सौरभात् ॥ २ ॥
शातकुम्भकदम्बश्रीविडम्बिस्फुरदम्बरम् ।
इरता किमुकस्याग्नुनग्रेन विराजितम् ॥ ३ ॥

End *of the Text* जाम्बूनदाभताम्बूलीपर्णान्यर्दलस्य वाम् ।
वदनाम्बुजयोरेष निधास्यति जन कदा ॥ ४ ॥
क्वासौ दुष्कृतकर्माहं क्व वा निभ्यर्थनेदृशी ।
किम्वा कस्मान्न युवयोरुन्मादयति माधुरी ॥ ४३ ॥
यथा वृन्दावने जन्तुरनर्होऽपीह वास्यते ।
तथैव कृपया नाथौ सिद्धिं कुरुतमीप्सिताम् ॥ ४४ ॥
कार्पण्यपञ्जिकामेतां सदा वृन्दाटवीतटी ।
गिरैव जल्पतोऽप्यस्य जन्तो सिध्यतु वाञ्छितम् ॥ ४५ ॥

Colophon *of the Text* इति कार्पण्यपञ्जिकास्तोत्रं सम्पूर्णम् ॥ ० ॥

End *of the Commentary* जाम्बूनदाभानि स्वर्णवर्णानि ताम्बूलीपर्णान्यर्दलस्य विमिराणि कृत्वा कर्पूरादियोजनया विटि विनिर्भायेत्यर्थः वां वदनाम्बुजयोरेष जन कदा निधास्यति ॥ ४२ ॥ एवमिति दुर्लभान्यभीष्टानि प्रार्थ्य तेषु तेषु स्वयोग्यतामपश्यन्नाह क्वेति असौ दुष्कृतकर्माहं क्व ईदृशी एतद्विशेषण विशिष्टा पूर्वोक्ताभ्यर्थना क्व । दुर्घटौ द्वयो सम्बन्ध इत्यर्थः । तर्हि कथं मर्थयसे तत्राह किम्वेति अथवा युवयोर्माधुरी कस्मा जन नोन्मादयति अपि तु सर्व्वमेवेत्यर्थः तत्र न कोऽपि दोष इति भाव ॥ ४३ ॥ यथेति जन्मनाम्नातया कृपया अनर्होऽपि जन्तुर्वृन्दावने वास्यते हे नाथौ तथैव ममेप्सितां सिद्धिं युवां कुरुतम् ॥ ४४ ॥ एतत्स्तोत्रपाठमात्रात् प्रेमसिद्धिर्भवेदित्याह । कार्पण्य दैन्यं पञ्च्यते विस्तार्यतेऽनया इतिका पञ्चपञ्जिका पंजिका पदभंजि केति हेम । हे वृन्दाटवीतटी एतां गिरैव पुनर्मनसा च सदा जल्पतोऽपि किं पुनस्तदर्थं विचारयतो अन्तो प्राणिनोवाञ्छितं युष्मत्कारुण्यं सिध्यतु ॥ ४५ ॥

Colophon *of the Commentary* इति कार्पण्यपञ्जिकास्तोत्र व्याख्यानम् ।

विवरणम्—पुस्तकेऽस्मिन् सटीकं कार्पण्यपञ्जिकास्तोत्र वर्त्तते ।

(*d*) **उत्कलिकावल्लरी सटीका** । Utkalikavallari Satikā Substance country made white and colourless papers of different measures Folia 13 Lines, 11-17 in a page. Character, Bengali Date, Śaka 1417, Appearance, not old *Prose and verse Generally correct Complete* *

A poem describing one's serial meditation effected by the *sight of the Vṛndāvana entitled Utkalikāvallari with an explanatory* commentary in the margins Anonymous

Beginning *of the Commentary* उत्कलिकाकुलात्मा उत्कण्ठाव्याप्तचित्त एकोऽसौ अहं वृन्दावनमध्यं प्रपद्य कौमुदीरात्रेरत्र कुर्वन् हृदि मुद्रितस्य स्वान्तो बाष्पस्य कठोरां पिण्डीभूतां मुद्रामुद्घाटयामि । ९ ॥

Beginning *of the Text*

प्रपद्य वृन्दावनमध्यमेक
क्रोशमसावुत्कलिकाकुलात्मा ।
उद्घाटयामि ज्वलत कठोरां
बाष्पस्य मुद्रां हृदि मुद्रितस्य ॥ १ ॥
अये वृन्दारण्य त्वरितमिह ते सेवनपरा
परामापुः के वा न किल परमानन्दपदवीम् ।
यतो नीचैर्याचे स्वयमधिपयोरीक्षणविधे
र्वरेण्यां मे चेतस्युपदिश दिशं हा कुरु कृपाम् ॥ २ ॥

End *of the Text*

पदपल्लवरेण्यमंदनो
वरमेतं मुहुरर्थये युवाम् ।
भवतु प्रणयो भवे भवे
भवतोरेव पदाम्बुजेषु मे । ६८ ।
उद्गीर्णाभूदुत्कलिकावल्लरिरेषे
वृन्दाटव्यां नित्यविलासव्रतयोर्याम् ।
वाचाचैव व्याहरतोप्युल्लसमंतामाकर्ण्यं
मामङ्गीकारमितहिह्रि कुरुतम् । ६९ ।
चन्द्राश्वभुवने शाके पौषे गोकुलवासिना ।
इयमुत्कलिका पूर्णा वल्लरी निर्मिता मया ।

---

* This is of course the date of the original composition, see the final stanza.

Colophon *of the Text* उत्कलिकावल्लरी समाप्ता । ० ॥

End *of the Commentary* पद्यपालानां वरेण्यौ तेषां राजानौ श्रीमद्व्रजभानुनन्दौ तयो-
र्नन्दिनौ च नन्दनश्च तौ तत्सम्बोधने तथा भव भवे जयति जयति । ६८ ॥
श्रीयपाठात् वाञ्छितमाप्ने यावत् उदिति—हे हे श्री वां युवयोरवे उत्कलिका
वल्लरि उत्कण्ठालता उद्दीपाभूत् उदिता जाता मतलिवल्लरी लतति धन
जय । एतां वाद्यामेव किं पुनर्मनसापि ।

Colophon *of the Commentary* नास्ति ।

विवरणम्—पुस्तकेऽस्मिन् उत्कलिकावल्लरीनामश्रीराधाकृष्णभक्तिविषयक कश्चित् पद्यनिबन्धो वर्त्तते ।

No 7. कर्णामृतम् । *Karnamṛitam* Substance, country made white paper, 15 x 5 inches. Folia, 69 Lines, 4–10 in a page Character, Bengali, Date, ? Appearance, nearly old Verse Not correct Complete

A Bengali poem on Kṛiṣṇa's adventures at Vṛindāvana by Śrīlilasukha. The language of the work being Bengali, it deserves no further notice

पुस्तकेऽस्मिन् कर्णामृत नाम श्रीलीलाशुकविरचित कश्चित् श्रीकृष्णचरितविषयको बङ्गभाषा पद्यनिबन्धो वर्त्तते ।

No. 8. कर्णामृतम् । Karnāmṛitam Substance, country made white paper, 14 x 5 inches Folia, 46 Lines, 1–12 in a page Character, Bengali Date, ? Appearance, nearly old Verse Generally correct Complete

Another complete copy of the same work

विवरणमुक्तपूर्वम् ।

No 9 कर्णानन्दम् । Karnânandam Substance, country made white paper, 14×5 inches Folia, 72 Lines, 11 in a page Character, Bengali Date, *Śaka 1702*, *Malla Era 1096* Appearance old Verse Not correct Complete

A hymn to Śrikṛṣṇa, entitled Karṇânanda, in Bengali, by Yadunandana Dâsa We do not make any further notice of it for the same reason.

पत्रैरस्मिन् श्रीयदुनन्दनदासविरचित कर्णानन्दं नाम कवित् वङ्गभाषापद्यनिबद्धो वर्त्तते ।

No 10. श्रीकृष्णचरितामृतम् । Srîkṛṣṇacaritâmṛitam Substance, country made white paper, 12×4 inches. Folia, 63 Lines 4–14 in a page Character, Bengali Date, Śaka 1623 Appearance, very old and writing effaced in parts Verse and prose Not correct Complete

A poem on the adventures of Srîkṛṣṇa at Vṛindavana, entitled Śrikṛṣṇacaritâmṛita. The extracts quoted below will show the contents in detail Anonymous The codex contains also a commentary mixed with the text

Beginning. श्रीराधाकृष्ण ।

श्रीचैतन्यमुखोद्गीर्णा हरे कृष्णेति वर्णकाः ।
मज्जयन्तो जगत्प्रेम्णि विजयन्तां तदाह्वयाः ।
आददानस्तृणं दन्तैरिदं याचे पुनः पुनः ।
श्रीमद्रूपपदाम्भोजधूलिः स्यां जन्मजन्मनि ॥
श्रीकृष्णचरणं नौमि शरणं मम सन्ततम् ।
हरत्व सर्व्वेषु स्वामी अरण्यं यस्य तस्यपि ।
श्रीमुकुन्दपदद्वन्द्व कन्दमानन्दसन्तते ।
तन्नोऽस्तु मयि कारुण्यं स्वभावैकगतो जगत् ॥
स्वमनोद्रविमैकार्थभावाभावयते मया ।
श्रीरूपकृतपद्यानां कोपि कोपि कृत स्फुटम् ।

तथालिप्यमतिज्ञा।

प्रकाशा यस्य चत्वारो वैलक्षण्यस्थितेरपि।
भेदा निरसनस्येह साधनस्य तथैकशः ॥
विरोध. खण्डनं भेदा समर्पाया इति क्रमात्।
प्रकाशन दुरुक्तस्य निरासो विमतस्य च।
वैलक्षण्य तयोरैक्यं गतयोश्चानिशं मतम् ॥
स्वमत्य विमत श्रेयं सदैव मतमुच्यते।
वैलक्षण्य पदार्थेऽपि वैशद्याय पृथक्क्रम ॥
तच्चतुष्टयतो भिन्न साधनानां चतुष्टयम्।
स्वरूपततमचार्य महाभागवतम्मतम् ॥

End. किञ्च

स्तनपानं विद्रवच पुधया रोदनं तथा।
स्वर्गो भयचमीकानां तथा भयपलायनं।
चन्चया बहुमूर्त्तित्वं वनुसगोचारणं तथा।
चसत्यभाषण चौर्यं परदाराभिमर्षनम्।
माधुर्य्यं तत्र वत्वायमसाधारणमुच्यते।
माधुर्य्यस्य पुरी ग्रामं तत्पश्चात् तत्र सत्पथो ॥
स्तीभवतो भवेत्तच यो रागाध्यवसकं ॥
माधुर्य्यगुणवत्त्वेऽपि तन्मयं मर्करादिकम्।
माधुर्य्यमथवा तद्वत् कृष्णादीनां भवेत् सदा।
सर्व्वेषां गुणद्रव्याणां (?) माधुर्य्यमुत्तमो गुण ।
तारतम्येन तस्यैव द्रव्याणां तत् प्रजायते ।
चातुर्यादिगुणिष्टत्वं माधुर्य्यं विप्रसम्मतम्।
विनागुणाभिर्मैश्वर्य्यं यत्लक्षणस्य प्रकाशते ॥
माधुर्य्याद्वैशिष्टमातु मधुरैश्वर्य्यमुच्यते।
विद्वत्तानन्दमर्शिनाविद्वत्तमुखं भवि ॥
तुल्ये तथापि कौतेऽभिषेकार्थं मधुरं स्मृतम्।
\+ \+ \+ \+ \+ ।
कर्थं भजे वसुदेवे भजनां प्रेमकारणम्।
भक्तकर्मवसुदेवे कदि + + + लिहति ॥ इति ॥

श्रीमद्राधारमणचरितामृतपीयूषधारां
वारंवारं रसिकमदहि प्रेमलग्नः प्रवर्षन् ।
श्रीराधाकुण्डे पुनरपि कदा श्री + + +
नेत्रानन्दं प्रभुरनुपमं हा मदीयं विधाता ॥ ० ॥
श्रीरूपरघुनाथश्रीचरणसरोजेषु ममास्तु रतिः ॥ ० ॥ ० ॥
लिखि श्रीभिखारिदास । शकाब्दा १६११ ॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥

विवरणम्—पुस्तकेऽस्मिन् श्रीकृष्णचरितामृतं नाम कश्चिद्वैष्णवनिबन्धो वर्णितः ।

No. 11. कृष्णभावनामृतम् । Kṛṣṇabhāvanamṛtam Substance, untry made white paper, 14 x 5 inches *Folia, 118 Lines, 5 14 on a* ge Character, Bengali Date, Śaka 1601 * Appearance, not old 'erse and prose Generally correct Complete

A poem on devotion to Śrīkṛṣṇa, entitled *Kṛṣṇabhāvanāmṛta* vith an explanatory commentary in margins. Anonymous.

Beginning *of the Commentary* श्रीश्रीकृष्णानन्दो जयति ।

वन्दारवीश्वरसभाजनराजमान-
श्रीविश्वनाथगुणमूलकलाध्वरम् ।
भक्तिसम्पुटसमुद्धृतां सदीषां
सौभाग्यभाजमपि श्रीधरमं विधताम् ॥

अथ भारिप्सितग्रन्थसमाप्तिप्रतिबन्धकप्रत्यूहव्यूहविध्वंसपटीयसीं श्रीभगवत्-
प्रतिपत्तिं ग्रन्थकारचूडामणिर्मङ्गलाचरणत्वेन निबध्नाति श्रीकृष्णेति ॥

Beginning *of the Text* श्रीहरिदासवर्य्यं शरणम् ।

श्रीकृष्णचैतन्यघनं प्रपद्ये
सपद्यदभ्रस्तनम प्रपद्यम् ।
यश्चेषु कोऽप्यर्थुदशालिधारा
परम्पराप्यायितसर्व्वविश्वम् ॥ १ ॥
सनातन रूपसुदीयुषो चितौ
[illegible]

* This is the date, in which the author finished his work See the end

तत्कलिकन्यागमसङ्गतोनिभा
सदालिवीथीरनुरागिणीर्भजे ॥ १ ॥
तयोर्मिथः पुष्पशरादिचातुरी
धुरीणतावैदग्ध्या विवादिनी ।
यास्ति स्म काचिन्निभृता तदन्वया
विद्रावयानीय समादधे कलिम् ॥ २ ॥

End *of the Text* शीर्षे श्रीलोकनाथ स्फुरतु गुरुपादाम्बुजे स्वे समुद्य
मुहुर्मोहात्म यो न स्फुरतमतम कृपतो दीपितास्मि ।
इत्थं स्वप्नेनवीथ्या दिशमदिशदयो यो पिता दिव्यलीला
रत्नाढ्यां विन्दमाना यदपि निभृत श्रीलगोवर्द्धने च ॥

Colophon *of the Text.* इति श्रीकृष्णभावनामृते महाकाव्ये ब्रजनवलीलाभ्यादनानाम
विंशतितम सर्गः ॥ ० ॥ ० ॥ २० ॥ ० ॥ ० ॥

विध्वाकाशविकारसम्मितशके वारे गुरौ फाल्गुने
विश्वानन्दिनि पूर्णिमा प्रतिपदो सन्धौ सरस्तीतटे ।
गान्धर्वागिरिधारिणो सरभसं दोलाधिरूढाङ्ग्योः
श्रीचैतन्यदिने तदेतदुदगात् काव्यं भजन् पूर्णताम् ॥ १ ॥
तस्य श्रीगुरुपादपद्ममधुप केन स्तुवे प्राभवं
यत् पीत सहसैव कृतमखिलं मथितमत्यानिमम् ।
सद्याचीपमतप्रजाङ्गनदिरा विक्षार्ध्य इन्द्रावन
राधामाधवकेलिवल्लतिका माते महावीक्षम् ॥ २ ॥

End *of the Commentary* भाषाया सुमिदध्यायोर्द्ध प्रथमत एव मङ्गलाचरणकृतं
श्रीकृष्णयं पममङ्गलेऽपि तदैवाह समापनमिति । तथापि व्याख्या कृता
एव ॥ ५९ ॥ ० ॥

Colophon *of the Commentary* समाप्तोयं विंशतितम सर्गः ॥ १० ॥ ० ॥ विदुषां
वाचार्थं शुभं विकार" बोधम ॥ १६०१ शाके । शौलिकोत्सवे दोलाधि
रूढायो राधाकृष्णयो सरसी राधाकृष्णकुण्डतटे श्रीचैतन्यस्य जन्म
दिने कार्थं पूर्णतां भजन् सन् उदगात् ॥ ० ॥ ० ॥

विवरणम्—पुस्तकेऽस्मिन् कृष्णभावनामृतं नाम काव्यं सटीकं सम्पूर्णं वर्तते ।

No 12. कृष्णलीलास्तवम् । Krisnalilastavam Substance, country made white paper, 12 x 5 inches Folia, 18 Lines, 8–12 in a page Character, Bengali Date ? Appearance, not old, but slightly worm-eaten in parts Verse Not correct. Complete

A little work in praise of Krisna's adventures at Vrindavana, entitled Krisnalilastava Anonymous

Beginning. श्रीश्रीकृष्णचैतन्यचन्द्राय नमः ।

श्रीकृष्णस्य कथापूर्वं यथा भागवतक्रमम् ।
लिख्यतेऽद्यैतरसतप्रमाणानन्दसिद्धये ॥ १ ॥
ब्रह्मब्रह्मणामपि त्वामामाम्नायधीश्वरेश्वर ।
मायावतारकृत् कृष्ण मथुरानन्दपूरद ॥ २ ॥

एवमादौ यथावदारभ्य नमस्कार एव ॥

जयकृष्ण परब्रह्मन् जगतस्त्व जगन्मय ।
अद्वैत सच्चिदानन्द स्वप्रकाशाखिलाश्रय ॥ ३ ॥
निर्विकाराद्यपरिच्छिन्न निर्विशेष निरञ्जन ।
अव्यक्त सत्यसन्धान परमज्योतिरव्यय ॥ ४ ॥

End. दातुं मन्त्रीति मैत्रत्वं प्रेमभारवकीर्तनम् ।
तव प्रेमकटाक्षश्च मयि प्रापयितुं मम ॥ ४२८ ॥
गोपीपगोपिकाधर्मं त्वाच दर्शयितुं प्रभु ॥
एवं यो मम दैन्यस्य सम्यगालम्बनं परम् ॥ ४२९ ॥
महाकारुण्यमहिमा पुराणो नित्यनूतन ।
त्वदीय सच्चिदानन्दरूपे नित्य नमो नमः ॥ ४३० ॥
एतल्लीलास्तवं नाम स्तोत्रं श्रीकृष्णतारकम् ।
प्रभातमाद्यौतरम्यते धीया कामपूर्वकम् (?) ॥ ४३१ ॥
कीर्तयेत् योऽचिरात्मभ्यो लभतां कृपया तव ।
कवे नामनि लीलायामालोकेऽपि परां रतिम् ॥ ४३२ ॥

Colophon. इति श्रीकृष्णलीलास्तवं नामस्तोत्रं समाप्तम् ॥ ० ॥ ४३२ ॥ ० ॥ ० ॥

विवरणम्—पुस्तकेऽस्मिन् श्रीकृष्णलीलास्तवं नाम स्तोत्र वर्णित ॥

No. 13. कृष्णलीलावर्णनम् । Krisnalilāvarṇanam Substance, country made white paper, 15 × 5 inches. Folia, 11 Lines, 9–10 in a page Character, Bengali Date, ? Appearance, *not fresh* Verse Not correct. *Incomplete*

This codex contains some Sanskrit stanzas with versified Bengali translation on Krisnalilā Anonymous.

Beginning. श्रीश्रीराधाकृष्णाय नमः ।

सुधानां चान्द्रीणामपि मधुरिमोन्मादमनी
दधाना राधादिप्रणयघनसारैः सुरभिताम् ।
समन्तात् सन्तापोद्गमविषमसंसारसरणी-
प्रणीतां ते तृष्णां हरतु हरिलीलाशिखरिणी ॥

अपिच

अनर्पितचरीं चिरात् करुणयावतीर्णः कलौ
समर्पयितुमुन्नतोज्ज्वलरसां स्वभक्तिश्रियम् ।
हरिः पुरटसुन्दरद्युतिकदम्बसंदीपितः
सदा हृदयकन्दरे स्फुरतु वः शचीनन्दनः ॥

End. प्रथयन् गुणवृन्दमाधुरीमधिवृन्दावनकुञ्जकन्दरम् ।
सह राधिकया भवान् सदा शुभमभ्यस्यतु केलिविभ्रमम् ॥

किञ्च

अलं कन्दलितादरं श्रुतिपुटीमुद्घाटयन् सेवते
यस्ते गोकुलकेलिनिर्मलसुधासिन्धूत्थबिन्दूनपि
राधामाधविकामधीमधुरिमस्वाराज्यमस्यार्थयन्
साधीयान् भवदीयपादकमले प्रेमोर्मिरुन्मीलतु ॥

Colophon. नास्ति ।

विवरणम्—अत्र वङ्गभाषापद्यानुवादसहितं कृष्णलीलाविषयकं किमपि काव्यं वर्त्तते ।

No. 14. वृन्दावनविहारिणः कृष्णस्य स्वरूपादिनिरूपणम् । Vrinda vanavihāriṇah Krisnasya Svarupādinirupaṇam Substance, foolscap paper 14 × 4 inches. Folia, 3 Lines, 7–8 in a page Character, Bengali Date, ? Appearance, nearly fresh Prose Not correct. Complete

A little treatise dealing with full descriptions of age etc of Krisna and his companions during his stay at Vrindavana *Anonymous*

Beginning. श्रीनन्दनन्दनाय नमः ॥ अथ श्रीकृष्णस्य वयोनिरूपणम् ॥ सार्द्धसप्तदिनो त्तरदशमासाधिकपञ्चदशवर्षपरिमितम् । १५।१८।७॥ श्रीललितनायकोऽयम्।
तस्य लक्षणम्—
विदग्धो नवतारुण्य परिहासविशारद ।
निश्चिन्तो धीरललित स्यात् प्राय प्रेयसीवश ॥
अथास्य वर्णवसने यथा—
श्रीवृन्दावनचन्द्र नवजलदग्रुतिविनिन्दितभासम्।
पीतपट धृतगुञ्ज नौमि सदानन्दितराधकान्त्या ॥
अस्मिन् वयसि नित्यस्थिति ॥

End श्रीराधाश्रीकृष्णयो मधुरा रति । तत्र मधुरा रतिस्त्रिविधा । साधारणी, समञ्जसा, समर्था च । कुब्जिकाम् विलासवित् कौस्तुभमणिवत् साधारणी कुब्जाया समञ्जसा श्रीमहिषीणाम् समर्था श्रीव्रजदेवीनाम्। श्रीराधाया श्रेष्ठो मधुररस्यो सम्मित ॥ इति ॥ ॥ नमनाथ नीलय गुर्वम् ॥

Colophon नास्ति।

विवरणम्—श्रीकृष्णस्य वय आदिनिरूपणो निबन्धविशेष ।

No. 15. कृष्णमङ्गलम् । Kṛiṣṇamaṅgalam Substance, *country* made yellowish paper, 18 x 5 inches Folia, 229 Lines, 1-9 in a page Character, Bengali Date, ? Appearance, very old worn out Verse Not correct Complete

A voluminous Bengali poem on the character of Kṛiṣṇa, entitled Kṛiṣṇamangala, by Dvija Mādhava

पुस्तकेऽस्मिन् द्विजमाधवविरचितं कृष्णमङ्गलं नाम बङ्गभाषाकाव्यं विद्यते ।

No 16. कृष्णाह्निककौमुदी। *Kriṣṇāhnikakaumudi* Substance, country made yellow paper, 16 x 6 inches Folia, 60 Lines, 4-21 in a page Character, Bengali Date ? Appearance, nearly old Verse — Not correct Incomplete

A poem on the daily adventures of Krisna at Vrindāvana. Anonymous. The codex contains upto 72 stanzas of the sixth chapter and also explanatory notes on the first chapter only in both the margins

Beginning. श्रीश्रीराधाकृष्णौ जयताम् ॥

रजनि चरमयामे श्रीकतारामिरामे
किमपि किमपि मन्दादिमजालाभिनन्दा।
विततिरकृतराधाकृष्णयो स्वापबाधा
मतिमदुपवनानां शारिकाणां शुकानाम् ॥ १ ॥
प्रथममनुपरीधो बोधयामास राधा
मघकृदमृतकल्पं शारिकापि शुजल्पे ॥
चय कृतसुखदाह कृष्णमुकुन्दमीह
किमपि पुलकसमूह प्रेमदक्षोपगूह ॥ २ ॥
व्रजपतितनयाङ्कासङ्गती चीतमङ्गा
विधुमुखि किमु शेषे निर्भर शाविशेषे।
प्रमदमधुपपुंजि मापरं तिष्ठ कुंजे
न गमयसि विगर्ही किं गुरुणामनर्हाम् ॥ ३ ॥
चगचितकुलमिश्रा माचि कुंजे प्रविष्टा
परिहर सुरतश्रं स्वापमुद्गच्छ मौनम्।
सममजनि सविशेष पश्य दीपावशेष
कृत न गततमाधो बन्धुवर्गीय बाधाम् ॥ ४ ॥
उपमजनि द्विशेन्द्रो हन्तता देवि चान्द्रो
भवदचिमधारा तत्पदासानुकारा।
भवमपि च भवाकोऽस्तव चक्रवाकी
परितितिविरवाली गात्रविश्रेषवाणी ॥ ५ ॥

End. नास्ति।

Colophon. इति कृष्णाह्निककौमुद्यां राधाकृष्णलीलाविनोद प्रथमप्रकाश ॥

विवरणम्—उक्तेऽस्मिन् कृष्णाह्निककौमुदीनामकं किमपि कृष्णलीलाविषयकं सुललितं काव्यं विद्यते ।

No. 17. क्रमसन्दर्भः । Kramasandarbhah

Although the codex under this number has been labelled with the name of Kramasandarbha only yet it contains two other works besides this, (1) Mathurāmahātmya, (2) Brajavilāsastotra The description of all these are given below by order

(1) क्रमसन्दर्भः । Kramasandarbhah Substance, country made white paper, 11 x 5 inches Folia 102 (the first chapter 64, the second 38) Lines, 11-12 in a page Character, Bengali Date, ? Appearance, nearly fresh Prose and verse Not correct Incomplete

This is a commentary on the Śrimadbhagavata, based chiefly on the commentary of Śridharasvamin, by Jiva Gosvamin Before this work the author wrote under the request of Rūpa and Sanatana six other Sandarbhas or essays on the Vaishnavism so this one is the seventh As in it the subjects mentioned in the Bhāgavata are explained in the same order as in Bhagavata it has been named Kramasandarbha The codex contains upto a part of the second skandha only

Beginning. श्रीराधाकृष्णाभ्यां नमः ।

अज्ञानतिमिरान्धस्य ज्ञानाञ्जनशलाकया ।
चक्षुरुन्मीलितं येन तस्मै श्रीगुरवे नमः ॥ १ ॥
श्रीमद्भागवतं नौमि यस्यैकस्य प्रसादतः ।
अज्ञातानपि जानाति सर्व्वं सर्व्वागमानपि ॥ २ ॥
श्रीभागवतसन्दर्भान् श्रीमद्वैष्णवतोषणीम् ।
दृष्ट्वा भागवतव्याख्या लिख्यतेऽत्र यथामति ॥ ३ ॥
यदत्र स्खलितं किञ्चिज्जायतेऽनवधानतः ।
क्षेयं न मम कर्त्तव्या समाधेयं मयैव तत् ॥ ४ ॥
येषां प्रोत्साहनैर्ज्ञाभि प्रवृत्तोऽस्म्यत्रसाहसे ।
ते दीनानुग्रहस्यया क्षरर्थं मम वैष्णवा ॥ ५ ॥

अथ श्रीभागवतधीरहितानामनावश्यकतया, श्रीभागवतसन्दर्भनामानं
ग्रन्थमारभमाणो श्रीमद्भागवतकोटिशहितहृदङ्गमिति हरिभक्त्यर्थं लिखा
मतारेव भारेव भाति नमस्य भगवत्पदकमलामलमकरन्दपीयूषपदा
नवान्नमय भागवतसम्प्रदायप्रवर्त्ताधिष्ठं श्रीश्रीकृष्णचैतन्यनामानं श्रीभगवन्तं
कलियुगेऽस्मिन् वैष्णवजनोपास्यावतारतया अर्थविशेषालिङ्गितेन श्रीभाग
वतपद्येन स्तौति ।

कृष्णवर्णं त्विषाकृष्णं साङ्गोपाङ्गास्त्रपार्षदम् ।
यज्ञैः सङ्कीर्तनप्रायैर्यजन्ति हि सुमेधसः ॥

एकादशस्कन्धस्य कलियुगोपास्यप्रवृत्तेः पद्यमिदम् । अस्यार्थविशेषस्यैव
दर्शने तत्रैवोल्लिखितमाह—

अन्तःकृष्णं बहिर्गौरं दर्शिताङ्गादिवैभवम् ।
कलौ सङ्कीर्त्तनाद्यैः स्म कृष्णचैतन्यमाश्रिताः ॥

\+ + + + +

अथैवं सूचितानां श्रीकृष्णभगवत्पराक्रमस्वरूपभगवज्जनस्वरूपाभिधेय
तत्प्रेमलक्षणप्रयोजनानां निर्णयाय पूर्वं तत्त्वसन्दर्भादि षट्सन्दर्भा लिख
िता । अधुना तु श्रीभागवतक्रमव्याख्यानाय तथापि सम्बन्धाभिधेयप्रयो
जननिर्णयदर्शनाय सप्तम क्रमसन्दर्भोऽयमारभ्यते ॥

श्रीभागवतनिबन्धटीकाकृद्धरिदासादि ये ।
श्रीधरस्वामिपादांस्तान् वन्दे भक्त्येकरक्षकान् ॥
स्वामिपादैर्न यद्व्यक्तं यद्व्यक्तं चास्फुटं क्वचित् ।
तत्र तत्र च विज्ञेयः सन्दर्भः क्रमसंज्ञकः ॥

End. नास्ति ।

Colophon. इति प्रथमस्य क्रमसन्दर्भे एकोनविंशोऽध्यायः । ० ॥ १९ ॥ ० ॥ ० । श्रीश्री

विवरणम्—पुस्तकेऽस्मिन् क्रमसन्दर्भो नाम श्रीजीवगोस्वामिविरचित श्रीमद्भागवतटीका
विशेषो वर्तते । टीकेयं वैष्णवसम्प्रदायेषु भृशं समादृता भवति, सम्मुद्रिता च तैर्बङ्गाक्षरे ।

6

(2) मथुरामाहात्म्यम् । Mathurāmahātmyam Substance, country made white paper 11 x 5 inches Folia, 21 Lines, 3-12 in a page Character, Bengali Date, ? Appearance nearly fresh Verse Generally correct Complete

A description of the sacredness of Mathurā, compiled from several Purāṇas. Anonymous.

Beginning. श्रीश्रीराधाकृष्णाभ्यां नमः । श्रीमथुरायै नमः ।
हरिरपि भजमानेभ्यः प्रायो मुक्तिं ददाति न तु भक्तिम् ।
विहिततदधिकमहिमा मथुरे धन्यां नमामि ॥ १ ॥
धन्यानामिह धन्यानन्दास्पदं मंस्यते मुदा ।
माहात्म्यं मथुरापुर्य्याः सर्वतीर्थशिरोमणेः ॥ २ ॥

End. तीर्थान्युक्तानि भूरीणि पुराणेषु च माथुरे ।
ख्यातान्येवाधुना तेषु लिखितानीह कानिचित् ॥ ५०१ ॥
अमुना यमुनामस्या मथुराया यदूद्वह ।
माहात्म्यमर्धपत्रेणाय शृण्वतां भवि ॥ ५२ ॥

Colophon. इति श्रीमथुरामाहात्म्यं सम्पूर्णम् ॥ ० ॥ ० ॥ श्रीश्रीमथुरायै नमः ॥ ० ॥ ० ॥
श्रीश्रीव्रजमण्डलाय नमः ॥ ० ॥ ० ॥

विवरणम्—नानापुराणधृतश्लोकैर्मथुरामाहात्म्यविषयकोऽयं निबन्धः ।

---

(3) व्रजविलासस्तव । Brajavilāsastavaḥ. Substance, country-made white paper. 12 × 5 inches. Folia, 10. Lines, 6 [?] on a page. Character, Bengali. Date, ? Appearance, nearly fresh. Verse. Generally correct. Complete.

A poem on the praise of Kṛishṇa's Brajalilā or adventures while in Bṛindāvana, entitled Brajavilāsastava. Anonymous.

Beginning. श्रीव्रजनागराय नमः ।
प्रतिष्ठारज्जुभिर्बद्ध्वा कामाद्यैर्बलवत्तमैः ।
छित्वा तां सहसाकृष्णतामग्रे पातु मां भटा ॥ १ ॥
दम्भं वाईकबन्धवक्रिमिरसं दष्ट दुराश्याहिना
विद्धं मामतिपारवश्यविधिना क्रोधादिभिर्वेष्टितम् ।
स्वामिन् प्रेमसुधाद्रव करुणया द्राक् पायय श्रीहरे
धर्मैतामवधीर्य सम्प्रति मम भोः भवतु भक्तिः ॥ २ ॥
यन्माधुरी दिव्यसुधारसाब्धेः
स्मृते कणेनाप्यतिलोलिताश्या ।

पद्यैर्व्रजस्थानखिलप्रभव
नत्वा सुनाथौ व्रजतो दिदृक्षे ॥ १ ॥

प्रादुर्भावसुधाढ्येव नितरामत्रिस्वमाद्या ययौ
गोष्ठेऽभीत्वमनङ्ग एव परितः क्रीडाविनोदे रसे ।
प्रीत्याप्रासयतीह मुग्धमिथुनं देवीवसत्यादिनी
गान्धर्वागिरिधारिणौ व्रज कदा द्रक्ष्यामि रागेण तौ ॥ २ ॥

वैकुण्ठादपि सोदराग्रजतया द्वारावती सा प्रिया
यत्र श्रीशतनिन्दिपट्टमहिषीवृन्दैः प्रभुः खेलति ।
प्रेमक्षेत्रमसौ ततोऽपि मधुरा प्रेष्ठा हरेर्जन्मतो
यत्र श्रीव्रजएव राजति तरां तामेव नित्यं भजे ॥ ३ ॥

End.

न ब्रह्मा न च नारदो नहि हरो न प्रेमभक्तोत्तमाः ।
सम्यग्ज्ञातुमिहाप्नुवन्ति तथा यस्योच्छलन्माधुरीम् ।
किन्त्वेको व्रजदेव एव परितः साङ्गैः स्वमाया स्फुटम्
प्रेम्णाप्युद्धव एव वेत्ति नितरां किं स मनोवर्ण्यते ॥ १०४ ॥

अन्यत्र क्षणमात्रमच्युतपुरे प्रेमामृताम्भोनिधि
स्नातैर्नाच्युत सज्जनैरपि समं गाढं वसामि क्वचित् ।
किन्त्वत्र व्रजवासिनामपि सतां येनापि केनाप्यलम्
सम्पर्केण निर्भरं प्रतिगृहवासोऽस्तु नित्यं मम ॥ १०५ ॥

रागेण रूपमञ्जर्या रत्नोत्करमुरस्थिव ।
गुणाराधितराधाया पादयुग्मे नतिर्मम ॥ १०६ ॥

इदं नियतमादराद्व्रजविलासनामस्तवं
सदा व्रजजनोल्लसन्मधुरमाधुरीविस्फुरम् ।
सुह कुतुकसंयुता परिपठन्ति ये वल्गु सन्
सर्वं परिकरैर्वृतं निधुवनेन पश्यन्ति ते ॥ १०७ ॥

Colophon इति श्रीव्रजविलासस्तवः सम्पूर्णः ।

विवरणम्—पुस्तकेऽस्मिन् व्रजमाहात्म्यविषयकाणि पद्यानि वर्त्तन्ते ।

No 18. कृष्णपूर्व्ववंश्य । Krisnapurvavamśyah Substance, country made ash coloured paper, 18 x 6 inches Folia, 7 Lines, 1–10 in a page Character, Bengali Date, ? Appearance, not old Verse Not correct Complete

A little work describing the family companions and neighbours &c. of Śrīkṛṣṇa, in verse Anonymous.

Beginning. श्रीगोपीजनवल्लभाय नमः ।

ये विश्रुता परीवारा राधामाधवयोरिह ।
तन्नियोगाय धीराय तथा परिकरादय ॥
मथुरामण्डले गोके धन्येषु विविधेषु च ।
पुराणे चागमाद्ये च तन्त्रेषु च साधुषु ॥
ते समासाल्लिख्यन्ते स्वसुहृत्परितुष्टये ।
आनुपूर्व्वीविधानेन नातिप्रथितवर्त्मना ।

तत्र कृष्णस्य परीवाराः

कृष्णस्य परीवारास्ते ये जना व्रजवासिनः ।
पशुपालास्तथा विप्रा बहिष्ठाश्चेति ते त्रिधा ॥

End. रङ्गदेवी

रङ्गदेवी सदोत्तुङ्गसदा रङ्गतरङ्गिणी ।
कृष्णादेपि प्रियसखी गन्धर्व्वानुकलोत्सुका ॥
षाड्गुण्यस्य गुणे तु यैं युक्तिर्वैशिष्ट्यमाश्रिता ।
कृष्णस्य वपन मर्त्ये तपसा पुर्ब्बसौपुषो ॥
विचित्रेष्वङ्गरागेषु गन्धयुक्तिविधौ च या ।
सख्यो दास्याधिकृता यास्य धूपनकर्म्मणि ॥
सप्तोपमतयो यास्य सैवाश्रयता गता ।

सुदेवी

सुदेवी केशसंस्कार प्रियसख्योसयाञ्जनम् ।
अङ्गसंवाहनं चास्य कुर्व्वतो पार्श्वगा सदा ॥
सारिकाशुकशिक्षायां नारकुक्कुटयोधने ।
चन्द्रोदयाप्रभृत्यादिदिक्क्रियाविधावपि ॥
स्वकर्त्तव्यगुणेषु सुष्ठु कौशलमागता ॥
पूर्णा मुखविधुवैव नानाविभ्रमरा स्त्रिय ।

याथ पवित्रु वर्षेषु श्रीकैश्वधिक्रतालया ।
सञ्जाय यत्‌दैव्याय तवैवाश्यवती गता ।
श्रीभागवतावलीचर्वमिति प्रेष्ठया मइर
श्रीवीरव गली यदा मतिरिदं क्षण स्वयं प्रोचिवान् ।
श्रीपि प्रार्थयतेऽवयाम्बु ट्ठुवमेनधिया विचिते
यातो भावविधा प्रजाम्बुजद्वयामन्त्रीलगतम क ।
श्राददानमुधं दर्शेरिदं याचे पुन पुन ।
श्रीमदूपपदाम्भोजे धूलि स्यां जन्मजन्मनि ॥ ० ॥

Colophon. समाप्तार्थ चम्य श्रीक्रष्णपूर्व्वस्मकाव्यः ।

विवरणम्—श्रीराधाक्रष्णयो पगोवारादिवर्णनमस्ति ।

No 19 क्रष्णजन्मतिथिविधि । Krisnajanmatithibidhih Substance, country made white paper 12×6 inches Folia, 7 Lines 16-18 in a page, Character, Bengali Date ? Appearance, old slightly worm-eaten in parts Verse Not correct Complete

A manual of religious rites and ceremonies to be performed on the birth day of Krisna, entitled Krisnajanmatithividhi Anonymous

Beginning. श्रीमद्गोपीजनाधाय नम ॥

नत्वा प्रस्फुटवीणादी मधुना विनिदमत ।
लिख्यते शास्त्रवीक्षाभ्या क्रष्णजन्मतिथेर्विधि ।
श्रथ पूर्व्वेऽह्नि सम्यो स्नानदेदोदरिष्कृदी
कुर्यात् मङ्गलवादित्रगीतपुष्पकमङ्गले ॥
तत्पुरीदीपिकाकारं लघिष्ठ वातमाचरेत् ।
रोपयेत् कदलीस्तम्भाभ्या कोणचतुष्टये ॥
रक्षोत्ताप् सप्रधामूर्वे सम्यक परिवेष्टयेत् ।
चन्द्रातपं तदुपरि विताये मवचितितम् ॥
पताकारोपणं सुष्ठु कुर्य्यात् दिकचतुष्टये ।
मङ्गलानि च वस्तूनि स्थापयेत् तत्र सर्व्वत ।

अथ प्राप्ते सतां इन्दे कृष्णजन्माष्टमीदिने ।
भृत्यकीर्त्तनवादित्रमङ्गलैः कौतुकोत्करैः ।
दीपमङ्गलकुम्भाद्यैर्वेद्यामुज्ज्वलिताकृतौ ।
गर्भन्यासादिपूर्व्वाङ्गकर्म्मनिर्व्वाहपूर्व्वकम् ॥
कृष्णस्य विजयं कुर्य्यात्क्षणधामरसेवितम् ॥

End. ततः प्रगीते गोविन्दे गीताद्यैर्वैदिकैरपि ।
सूक्तैर्मन्त्रैरहस्यैश्च स्तवैः स्तोत्रैश्च भक्तिमान् ।
दिवसं गमयन्नेव हरिप्रियजनैः सह ।
व्रतादिपूर्व्वकं कुर्य्याद्विधीनुत्तरङ्गित ।
निशीथे भगवज्जन्माभिषेकादिमङ्गलम् ।
गीतनृत्यादिभिश्चात्र विदध्याज्जागरोत्सवम् ।
ततः प्रभाते सम्पाद्य व्रजेन्द्रोत्सवमुत्तमम् ।
भक्त्या महाप्रसादान्नं भुञ्जीत सह वैष्णवैः ।
लोकस्य गोकुलस्यापि व्यवहारप्रदर्शनात् ।
जन्मर्क्षयोगे समवेतयोषिता
चकार सूनोरभिषेचनं सती ।
जन्मर्क्षे चेन्न भवति तिथिभ्यो दिष्टिगा यदि ।
गोसूत्रेण स्नापयित्वा पुनर्गोरजसार्भकम् ।
रक्षां च चक्रु शकृता + + राद + + नामभि ।
गोप्य संस्पृष्टसलिला अङ्गेषु करयो पृथक् ।
न्यस्यात्मन्यथ बालस्य बीजन्यासमकुर्व्वत ।
इत्यादि दृष्ट्या दशमाद्भजभावितसेविनाम् ।
एव जन्मतिथिस्नानविधि कृष्णस्य कीर्त्तित ।
य एवं विधिना कुर्य्यात् तस्य शुभ फलं शृणु ।
गोविन्दस्य प्रियो भूत्वा गाढप्रेमभरान्वित ।
वृन्दावने मुगालय साक्षात् सेवां समाचरेत् ॥ ।

Colophon. इति श्रीकृष्णजन्मतिथिस्नानविधि सम्पूर्णं ॥ ॥०॥

विवरणम्—श्रीकृष्णजन्मतिथिकृत्यविषयकोऽयं निबन्धः ।

No 20 कृष्णगणोद्देशदीपिका । Kṛṣṇagaṇoddeśadīpikā Substance, country made white paper, 12 × 4 inches Folia, 6 Lines, 6–10 in a page Character Bengali Date, 1472 Śaka. Appearance, very old Verse Not correct Complete

A small treatise enumerating the relation the companions and the servants of Kṛṣṇa, entitled Kṛṣṇagaṇoddeśadīpikā Anonymous

Beginning. श्रीवृन्दावनाधीशाभ्यां नमः ॥

ये भूषिता सतां रत्या प्रष्ठा शास्त्रेषु कीर्त्तिता ।
व्याक्रियन्ते परीवारास्ते वृन्दावनचन्द्रयो ॥ १ ॥
मान्या भावाद्यमस्य वयस्या सेवकादय ।
श्रीगोष्ठयुवराजस्य प्रेयस्यश्च पुर क्रमात् ॥ २ ॥
महत्तामतपर्ज्जन्य पर्ज्जन्यो नाम बल्लव ।
वरिष्ठो व्रजगोष्ठीनां स कृष्णस्य पितामह ॥ ३ ॥
वरीयसीति विख्याता महामान्या पितामही ।
मातामहो महीनृपाड स्यादस्य सुमुखाभिध ॥ ४ ॥
ख्याता मातामही गोष्ठे पाटला नामधेयत ।
पिता व्रजार्द्दितानन्दो नन्दोभुवनवन्दित ॥ ५ ॥
माता गोपयशोदावी यशोदामोदमेदुरा ।
रोहिणी हृदवास्य मद्दर्पारोहिणी सदा ॥ ६ ॥
उपनन्दोभिनन्दश्च पितृव्यौ पूर्व्वजौ पितु ।
पितृव्यौ तु कनीयांसौ ख्यातौ सनन्दनन्दनौ ॥ ७ ॥
पितृष्वसृपतिर्गोत्रो नन्दिनी तु पितृष्वसा ॥
पितृव्यदयिता तुङ्गी पीवरी कुरलातुला ॥ ८ ॥
यशोधरयशोदेवसुदेवाद्यास्तु मातुला ।
मातृष्वसृपतिर्मल्ल स्वसा मातुर्यशस्विनी ॥ ९ ॥
पितामहसमाप्तुष्टकुठेरपुरटादय ।
गौडकग्रीद्रकाद्युत्मुख्या मातामहीपमा ॥ १० ॥

End नन्दाना श्रावता गीता यक्षा (?) भाद्रपदाष्टमी ।
षोडश्या भार्य्यया रेमे यत्रात्रिनिलय विभु ॥ १०५ ॥
इत्यसौ परिवाराणां श्रीवृन्दावननाथयो
असंख्यानां गणयितुं दिशेव किल दर्शिता ॥ १२६ ॥

सम्पाले यामदाम्बलाद्दीपस्वात्स्वादव ।
चन्द्रेपि ये विरेखा सु सवनुमाम्नु न तुधे ॥ ११७ ॥
जुननमा सनुन्दवा ज्यो विवंटन य मादुमन्दात्रौ ।
स्पविबशापि हृदि करघान् मन्द्रानन्दैदिन ॥ ११८ ॥
शाके हमयमके नमसि नभोमाविदिने पयात् ।*
सम्पतिहयनि राधाकृष्णयोर्द्दीपिकादीपि ॥ ११९ ॥

Colophon. इति श्रीगणोद्देशदीपिका समाप्ता ॥ ० ॥ ० ॥

विषयश्च—इत्थंपि श्रीराधाकृष्णयोर्गणसमासवर्णने ।

No 21 कृष्णपरीवारः । Krsnaparivarah Substance country made white paper 15 x 5 inches Folia, 10 Lines 6-10 in a page Character Bengali Date, ? Appearance, very old worm out and writing slightly injured in parts. Verse Generally correct Complete.

Another complete copy of the same work noticed above under the name of Krsnaganoddesadipika

विषयश्चानुक्रमम् ।

No 22 गीतगोविन्दं सटीकम् । Gitagovindam Satikam, Substance country made white paper, 15 x 6 inches. Folia, 7 Lines, 14-17 in a page Character, Bengali. Date, ? Appearance, not fresh Verse and prose. Generally correct. Incomplete.

Gitagovinda the well known lyric poem of Jayadeva has been already published in Calcutta, Bombay, Benares and also translated in Bengali so we need not quote its extracts. The codex contains the text with a commentary Balabodhini by name, upto the end of the first chapter only The following extract is from the beginning of the commentary

---

* This is most probably the date of original composition of the text, see the nd

। ५ ॥ c

Beginning *of the Commentary* श्रीकृष्णचैतन्यदेवो जयति ।

श्रीचैतन्यकृपासिन्धुकणोन्मत्तेन केनचित् ।
टीका संरच्यते गीतगोविन्दस्य समासतः ॥
अयं श्रीकृष्णभिप्रायं जयदेवमहात्मने ।
सर्वबोधकमाद्यैषा प्रथ्यते बालबोधनी ॥
अत्र व्याकरणादीनां पञ्चाङ्गस्यभीतितः ।
विवृतिर्न कृता सा तु ज्ञेया पञ्चान्तरे बुधैः ॥
बहुष्वो बालबोधन्यां शब्दार्थं शब्दवेदिभिः ।
भावार्थदीपिकायाञ्च भावो भावार्थलोलुपैः ॥

अथो राधामाधवयोर्विजनकेलिवर्णनमयं श्रीगीतगोविन्दाख्यं प्रबन्धमाविष्का-
रणं च तयोः सम्बन्धितमतां निखिलान् श्रीमान् जयदेवकविराजसभाल
वमतम पुस्तकुसुमदनादधि स्थितयोस्तत्र प्रवेशायोदितश्रीराधिकासखिवचन
मनुस्मरन् तदेव मङ्गलमाचरति । तदर्थमयत्वात् प्रबन्धोऽयं मङ्गलरूप
इति च प्रवदति मेघैरिति ।

End *of the Commentary* नादि ।

Colophon *of the Commentary* इति श्रीबालबोधन्यां श्रीगीतगोविन्दटीकायां प्रथम-
सर्गः ॥ ० ॥

विवरणम्—पुस्तकेऽस्मिन् बालबोधनीनामधेयटीकासहितं गीतगोविन्दमसम्पूर्णं वर्त्तते ।

No. 23. गीतगोविन्द सटीकम् । *Gītagovindam Saṭīkam* Substance, country made colourless paper, 14 × 3 inches Folia, 35 Lines 5-13 in a page Character, Bengali Date Śaka 1670 Appearance very old, worn out Verse and prose Not Correct Complete

A complete copy of the Gītagovinda with a different commentary *in both the margins written in red ink We give below extracts* from the commentary only.

Beginning *of the Commentary* नमः श्रीकृष्णाय ।

महाकाव्यारम्भे प्रथमतकारदर्शिण प्रकटयति । राधामाधवयोर्
केलयो निर्ज्जनकौतुकानि जययुक्तानि भवन्तु । विभूतयोराधामाधवयं
दर्शं चनेन प्रकारेण नन्दनिर्देशमवर्णितयो भवभक्तयुर्म यथा स्यात् तथा।

मन्दभाषा कोहमी। हे राधे इम कृष्णं गृहं प्रापय। कथं यस्मात् कारणात् अयं कृष्ण भीरु.। पश्य यथा अम्बर आकाशं मेघैर्मेदुरं विनिग्धौ हरौ वनभुव काननभुमय तमालैः श्यामा ।

End *of the Commentary.* जयदेवस्य विप्रवाणि विस्वाकानि यावदार्थ प्रयच्छन्ति तावत् मधुधिना माध्वी न भवति। उत्कृष्टा न भवतीत्यर्थ । हे शर्करे त्वं तावत् कर्करामि शीला इति ख्याति । हे द्राक्षे तावत् त्वां कि द्रक्ष्यन्ति। हे अमृत त्वं मृतप्राय एव। हे क्षीर ते तव रससाक्षमीरं नत्र-गुल्य हे माकन्द आम त्वं तावत् क्रन्द हे कान्ताधर त्व पृथ्वीतल गच्छ। विद्यमाने जयदेव भारती माध्वीमादर इत्यभिप्राय ।

चतुर्दश्यामिषायेतन्मासि भाद्रसुखस्रके ।
लिखितं पुस्तकं चारु श्रीहरिचरणदास (?)॥

इति शक १६७०।४।१० रोप्रहस्पतिवार दिवस एकप्रहर ।

Colophon *of the Commentary.* नास्ति।

विशेषम्—पुस्तकेऽस्मिन् सटीक गीतगोविन्दं सम्पूर्ण वर्तते।

No. 24. सटीकम् गीतगोविन्दम्। Satikam Gitagovindam Substance, country made white paper, 15 × 5 inches Folia, 34 Lines, 4-17 a page Character, Bengali Date, ? Appearance, not fresh Verse and prose Not correct Complete

A complete copy of the Gitagovinda with the same commentary, beginning of which has been given in No 22.

End *of the Commentary* श्रीजयदेववर्षि इदं यथा स्यात्तथा हृदयं कुरु सिद्धान्त करणस्यैतत् इत्ययोग्यत्वादित्यभिप्राय। यतो अयं ददाति जयदे तस्मिन् अत हेतुर्हरिचरणस्मरणमवाप्तं तेन कृतं कलिकल्मषज्वरेण य समापनस्य श्रवणं येन तस्मिन् अतएव मध्ये भुवनरूपे चलाविष्टेन तथा पुनरस्य मम् तथाकरोत् इत्याह—इत्थ कृष्णो पर्वमिन्मनेन प्रकारेण तथाच पीताम्बरोऽपि गीतकथा एवाकरोत् अपि शब्देन रसात्मसुमन स्थाय्याभावेऽपि तथाकरोत्॥

Colophon *of the Commentary* नास्ति।

Beginning *of the Commentary* श्रीकृष्णचैतन्यदेवो जयति ।

श्रीचैतन्यकृपाबिन्दुकणोन्मत्तेन केनचित् ।
टीका संगृह्यते गीतगोविन्दस्य समासतः ॥
स्वयं बोद्धुमभिप्रायं जयदेवमहात्मनः ।
क्रमेणोपक्रमादेषा प्रथ्यते बालबोधनी ॥
अत्र व्याकरणादीनां यत्प्रासङ्गिकमीरितम् ।
विवृतिर्न कृता सा तु ज्ञेया ग्रन्थान्तरे बुधैः ॥
यतोऽस्यां बालबोधन्यां मन्त्रार्थं मन्त्रवेदिभिः ।
भावार्थदीपिकायाञ्च भावो भावार्थलोलुपैः ।

अथो राधामाधवयोर्विजनकेलिवर्णनमयं श्रीगीतगोविन्दाख्यं प्रबन्धमाविष्काम
स्तत्र च तयोः सर्व्वोत्तमतां निश्चिन्वन् श्रीमान् जयदेवकविराजस्तयोः
स्तनस्य पुष्पकुसुमदलाबद्धि स्थितयोस्तत्र प्रवेशायोदितश्रीराधिकासखिवचन
मनुस्मरन् तदेव मङ्गलमाचरति । तदर्थमयत्वात् प्रबन्धोऽयं मङ्गलरूप
इति च ज्ञापयति मेघैरिति ।

End *of the Commentary* नास्ति ।

Colophon *of the Commentary* इति श्रीबालबोधन्यां श्रीगीतगोविन्दटीकायां प्रथमः
सर्गः ॥ १ ॥

विवरणम्—पुस्तकेऽस्मिन् बालबोधनीनामधेयटीकासहितं गीतगोविन्दमसम्पूर्णं वर्त्तते ।

No 23 गीतगोविन्द सटीकम् । Gitagovindam Satikam Substance country made colourless paper, 14 x 3 inches Folia, 35 Lines 5-13 in a page Character Bengali Date Śaka 1670 Appearance very old, worn out Verse and prose Not Correct. Complete

A complete copy of the Gitagovinda with a different commentary in both the margins written in red ink We give below extracts from the commentary only

Beginning *of the Commentary* नमः श्रीकृष्णाय ।

महाकाव्यारम्भे प्रथमतस्तावदाशिषं प्रकटयति । राधामाधवयोरह
केलयो निर्ज्जनक्रीडितानि जययुक्तानि भवन्तु । किम्भूतयोराधामाधवय
इत्थं अनेन प्रकारेण नन्दनिदेशतश्चलितयोः प्रत्यध्वकुञ्जद्रुमं यथा स्यात् तथा

मन्दधामा कोऽहमो। हे राधे इमं कृष्णं गृहं प्रापय। अर्थ यथात्
आरथात् धर्म क्रम भीव । पथ यथा भ्रमरं आकाशं मेघैर्मेदुरं विपिनी
कर्त रमभुव आनन्दभूमय तस्मात् त्वामा ।

End *of the Commentary.* जयदेवस्य विलसद्वाणि विश्रुतवाणि यावदर्थं प्रकाशन्ति
तावत् मधुधिया साध्वी न भवति। शर्करा न भवतीत्यर्थः । हे कर्कदे
त्वं तावत् कर्कशासि क्षोभा इति ख्याति । हे द्राक्षे तावत् त्वां के
द्रक्ष्यन्ति । हे अमृत त्वं मरणाय एव । हे क्षीर त्वं नीर रसत्वाबलीरे जय
तुल्यं हे माकन्द आम त्वं तावत् कन्द हे कान्तावर त्वं पुष्पोतले गच्छ ।
विद्यमाने जयदेव वाक्सरसि माध्वीकादर इत्यभिप्राय ।

चतुर्दश्यामिमावेनमाघि भाद्रवुमाकै ।
लिखितं पुस्तकं चाव श्रीहरिचरणदास (?) ॥

इति सन ११७०।३।१० रोजबृहस्पतिवार दिवस एकादश ।

Colophon *of the Commentary* नास्ति ।

विवरणम्—पुस्तकेऽस्मिन् सटीकं गीतगोविन्दं सम्पूर्णं वर्तते ।

No. 24. सटीकम् गीतगोविन्दम् । Saṭīkam Gītagovindam Substance, country made white paper, 15 x 5 inches Folia, 31 Lines, 4 17 in a page Character, Bengali Date ? Appearance, not fresh Verse and prose Not correct Complete

A complete copy of the Gitagovinda with the same commentary, the beginning of which has been given in No 22

End *of the Commentary* श्रीजयदेवस्य हृदयं यथा व्याख्या हृदयं कुरु विद्वान्
करणमेतत् श्रवणीयत्वादित्यभिप्राय । यतो अयं ददाति जयदे
तस्मिन् चव हेतुर्हरिचरणस्मरणमेवेदमुक्तं तेन कृतं कविकुलनवरत्नेन च
समापनाय सुवर्णे येन तस्मिन् चतुर्थ मध्ये भूषणरूपे कर्णाटदेशेन तथा
पुनरपि सन् तथाकरोत् इत्यादि—एवम् कृष्णो पर्यन्तमतेन प्रकारेण
तथापि पीताम्बरोऽपि श्रीतलया एवाकरोत् यदि सन्देन एतानयनं
व्यवहारमेकैकीय तथाकरोत् ।

Colophon *of the Commentary* नास्ति ।

विवरणम्—२१ संख्याक पुस्तके [illegible] टीकया सहितं गीतगोविन्दं सम्पूर्णमत्र वर्णितं ।

No. 25. गीतगोविन्दं वङ्गभाषापद्यानुवादसहितम् । Gitagovindam Vangabhāṣāpadyānuvādasahitam. Substance, country-made white paper, 14 × 4 inches. Folia, 68. Lines, 5-8 in a page. Character, Bengali. Date, Bengali Era 1185. Appearance, old. Verse. Not correct. Complete.

The text of the Gītagovinda with a Bengali translation in verse. Anonymous.

पुस्तकेऽस्मिन् वङ्गभाषापद्यानुवादसहितं गीतगोविन्दं सम्पूर्णम् वर्णितं ।

No. 26. सर्वाङ्गसुन्दरीनामटीकासहितं गीतगोविन्दम् । Sarvāṅgasundarīnāmaṭīkāsahitam Gītagovindam. Substance, country made yellow and white papers, 17 × 12 inches. Folia, 4. Lines, 12-18 in a page. Character, Bengali. Date, ? Appearance, nearly fresh. Prose and verse. Generally correct. Incomplete.

An incomplete copy of the Gītagovinda with a commentary named Sarvāṅgasundarī, by Nārāyana Dāsa, written in both the margins.

Beginning *of the Commentary* ॥ श्री श्रीः नमो गोपालाय ॥

नत्वा गौरपदद्वन्द्वं कुर्वे सर्वाङ्गसुन्दरीं टीकाम् ।

[illegible] गीतगोविन्दे ॥

[illegible] गीतगोविन्दम् ।

[illegible] ॥

[illegible] इति [illegible] ।

तदुक्तम्—

[illegible] ।

[illegible] ॥

[illegible]

[illegible] ॥

End *of the Commentary* नास्ति।

Colophon *of the Commentary* नास्ति।

विवरणम्—पुस्तकेऽस्मिन् श्रीनारायणदासकविराजकृतसर्व्वाङ्गसुन्दर्य्याभिधटीकासहितं गीतगोविन्दमसम्पूर्णं वर्त्तते।



No 27. गीतचिन्तामणि (पूर्व्वविभाग)। Gītacintāmaṇiḥ (Pūrvavibhāgaḥ) Substance, country made white paper, 10 × 5 inches Folia, 65 Lines, 10 in a page Character, Bengali Date, ? Appearance, not fresh Verse Not correct Complete (as regards the first part only)

This codex contains the first part of the work, entitled Gītacintamaṇi, a collection of Bengali songs describing Kriṣṇa's adventures The three introductory verses are in Sanskrit and quoted below

Beginning. श्रीश्रीकृष्णचैतन्यचन्द्राय नमः।

अद्वैत प्रकटीकृतो नरहरिप्रेष्ठ स्वरूपप्रियो
नित्यानन्दसख सनातनगति श्रीरूपहृत्केतन ।
लक्ष्मीप्राणपतिर्गदाधररसोल्लासी जगन्नाथभू
साङ्गोपाङ्गसपार्षद स दयतां देव शचीनन्दन ॥ १ ॥
आजानुलम्बितभुजौ कनकावदातौ
संकीर्त्तनैकपितरौ कमलायताक्षौ
विश्वम्भरौ द्विजवरौ युगधर्म्मपालौ
वन्दे जगत्प्रियकरौ करुणावतारौ ।
हेलोद्धूनितखेदया विशदया प्रोन्मीलदामोदया
शाम्यच्छास्त्रविवादया रसदया चित्तार्पितोन्मादया ।
शश्वद्भक्तिविनोदया समदया माधुर्य्यमर्य्यादया
श्रीचैतन्यदयानिधे तव दया भूयादमन्दोदया ॥ २ ॥

End. *Bengali only*

Colophon. इति गीतचिन्तामणौ पूर्व्वविभागे त्रयोविंशति पदा ॥ ॥ २३ ॥

विवरणम्—बङ्गभाषारचितगीतात्मकोऽयं निबन्ध ।



No. 28. गीतावली । Gitâvali Substance, foolscap paper, 15 x 6 inches Folia, 4 Lines, 15-16 in a page Character, Bengali Date, ? Appearance, old Verse Generally correct Complete

A little work consisting of 42 original songs based on the Vaiṣṇavism, entitled Gitâvali, by Sanâtana

Beginning. श्रीराधाकृष्णाभ्यां नमः ॥ अथ गीतावली । प्रथमं नन्दोत्सवादि ।

भैरवरागेण —

सुतमुदारमसूत यशोदा ।
समजनि व्रजवतितिरतिमोदा । ध्रु ।
कोप्युपनयति विविधमुपहारम् ।
नृत्यति कोऽपि जनो बहुवारम् ।
कोऽपि मधुरमुपगायति गीतम् ।
विकिरति कोऽपि दधि नवनीतम् ।
कोऽपि तनोति मनोरथपूर्त्तिम् ।
पश्यति कोऽपि सनातनमूर्त्तिम् ॥ १ ॥ ० ॥ १ ॥

आसावरी

विधुवन्दनमभूदखिलद्युतिगोधनैरपि पूर्णम् ।
गायनानपि मतिमान् व्रजनाथ तोषय तूर्णम् ।
सुन्दरसुतसुन्दरीऽजनि नन्दराज तवाऽयम् ।
देहि गोकुलनाथ वाञ्छितमुत्सवदायम् । ध्रु
तावकात्मजविलसदचलचलनन्दि मतिधविलम ।
यस्त्वकैरपि सम्भ्रमर्द्धिभिरेतदिच्छति चित्तम् ।
श्रीसनातनचित्तमानसकेलिनित्यमराले
माद्यता रतिरत्र तिष्ठतु सर्वदा तव बाले ॥ २ ॥

End. धानसी

राधे निकुञ्जकुञ्जपयसि मुदीकुरु रङ्गम् ।
किच सिच पिच्छमुकुटमहोज्ज्वलमङ्गम् ॥ ध्रु ॥
चल दल फुल्लकुसुमरचितमानमूढा
भीतिभिरतिनीलनिविडकुन्तलमधुरा ।
चातुरचितचित्रचोलिरभसि परिलीना ।
नानाप्यतिमितिमिरतिरञ्जनि भङ्गलीना ।

श्रीसनातनमुखचिरकर्मप्रभिरतिचञ्चम् ।
भेजे प्रतिबिम्बभावदभ्याशेन गण्डम् ॥ ४१ ॥

Colophon. इति गीतावली समाप्ता । ० ॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥

विवरणम्—पुस्तकेऽस्मिन् श्रीसनातनविरचिता श्रीकृष्णविषयिणी गीतावली सम्पूर्णा वर्त्तते ।

No. 29. सटीकगीतावली । Saṭīkagītāvalī Substance, country made colourless paper, 12 × 6 inches Folia 20 Lines, 14–18 in a page Character, Bengali Date, 1329 Śaka (the date of composition of the commentary) Appearance, very old, worn out and writing effaced in parts Verse and prose Generally correct Complete

This codex contains the text of the Gitāvali described in the preceeding No *with a commentary named* Subodhini *written in the* margins, by Mahāmahopādhyāya Jagannatha Vidyanidhi Bhaṭṭācaryya Extracts of the text have been already quoted, so we quote below extracts from the commentary only

Beginning *of the Commentary* ओं नमो श्रीकृष्णचन्द्राय ।

प्रणम्य गोविन्दपदारविन्दं
गीता + + + श्रीमज्जगन्नाथ शर्म्मा ।
+ + + +
करोति चित्रं त्रिगुणामपि बोधनाय ।
सदसद्विवेकचतुराय पण्डितमतयो धीरा
+ + + +
अधीयसि गुणेऽनुभावं कृत्वा ॥
श्रीमत्प्रभुदासमहापात्रस्य सुहृदि ।
स्थित्वा सुबोधनीनाम्ना टीका चेयं मया कृता ॥

श्रीमद्गोविन्दविषये भाषापद्येषु यदि सन्ति तथा + + + तत्सान्निध्य मना श्रीसनातनगोस्वामीगीतावलीं कृतवान् ॥

End. अथच श्रीसनातनस्य कृष्णस्य सविधत्वं सन्निधेश्च अयमि किरणे करपल्लवे प्रतिबिम्बभावदभ्यात् तव चक्षुः गण्डं कपोलं भेजे । श्रीकृष्णस्य स्वच्छता तथातिशोभने कपोलेऽवश्यमेवेति भावः । एवं दशमन्दसाटोपवाचक चञ्चलमन्दोपि दीव्यचमत्क ॥ ४१ ॥

महाविद्याग्रहक्षोणीयुते शाके कृता मया ।

टीका सुबोधनी नाम माधवे माधवप्रिया ॥ ७ ॥

Colophon. इति दाक्षिकुलोद्भवमहामहोपाध्यायश्रीजगन्नाथविद्यानिधिभट्टाचार्यविरचिता गीतावल्लीसुबोधनीटीका समाप्ता ॥ श्रीश्रीगोविन्दाय नमः ॥

विवरणम्—गीतावल्या सुबोधनीनामटीका महामहोपाध्याय श्रीजगन्नाथविद्यानिधिभट्टाचार्ये विरचिता।

No. 30. गोविन्दलीलामृतम् । Govindalilāmṛitam Substance, country made white paper 17 x 5 inches. Folia, 90 Lines, 10-13 in a page Character, Bengali Date, ? Appearance, very old Verse Not correct Incomplete.

A metrical Bengali translation of the Govindalilamritam, described supra No 32, by Yadunātha Dāsa. *There are four Sanskrit* slokas only in the beginning, which we quote below

Beginning. श्रीश्रीराधाकृष्णाय नमः ।

श्रीगोविन्दव्रजानन्दसन्दोहानन्दमन्दिरम् ।
वन्दे वृन्दावनाधीशं श्रीराधासदनन्दितम् ॥
योऽज्ञानमत्तं भुवनं कृपालु-
रुल्लाघयन्नप्यकरोत् प्रमत्तम् ।
स्वप्रेमसम्पत्सुधयाद्भुतं तं
श्रीकृष्णचैतन्यमहं प्रपद्ये ॥ १ ॥
श्रीराधामाधवश्रीचरणकमलयोः केशवेशादिकाङ्गा
या साध्वी चित्तवृत्ति कृतवतिन्दरेश्वर्यदेवमध्या ।
सा ध्यान् मानाय बाला यदपि कृतमपुना भावकीलन नीवा
भाषा राधास्मरामेर्मनमधुरितं केलिवं नन्द मीनि ॥
कृष्णाद्यैर्यं नियाम्नि स्फुरति कुरने धीवनावादनाया
सत *बादेश भोवा विहरति बढोमि मही बारयद् स*
कल्याणे चाय नवं विचरति विविधे रावनानयराहे
सेर्व वाति यदीये रमति गुडदी म प कम्पोरमात ॥

End. शान्ति ।

Colophon. नास्ति ।

विवरणम्—पुस्तकेऽस्मिन् श्रीयदुनाथदासविरचिती गोविन्दलीलामृतसंज्ञककाव्यस्य वङ्गभाषा पद्यानुवादोऽसम्पूर्णो वर्त्तते ।

No. 31. गोविन्दलीलामृतम् । Govindalilâmritam Substance, country made white paper, 17 x 5 inches Folia, 140 Lines, 10 in a page Character, Bengali Date, ? Appearance, very old, worn out Verse Not correct Complete.

A complete copy of the same work

End. गोविन्दार्पितमस्त्वेतत् गोविन्दचरितामृतम् ।

Colophon. इति श्रीश्रीगोविन्दचरितसंक्षेप सम्पूर्ण ।

विवरणमुक्तपूर्वम् ।

No. 32. गोविन्दलीलामृतम् । Govindalilâmritam Substance country made white paper, 14 x 4 inches Folia, 96 (of which fols. 1-13 both including are wanting) Lines, 7 in a page. Character, Bengali. Date, ? Appearance, nearly fresh Verse Not correct. Incomplete

A poem on Krisna's adventures at Brindâvana, entitled Govindalilâmrita written under the request of Raghunâtha Dâsa by Raghunâtha Bhatta. The text is divided into three chief parts the Prâtarlilâ, the Madhyâhnalilâ and Nisâlilâ, Complete in twenty three sargas or chapters of which 1-8 both including have been devoted to the first part 9-18 to the second and the rest to the third. This codex contains from 14th sloka of the second chapter upto the 30th sloka of the twenty second chapter

Beginning. नास्ति ।

End. नास्ति ।

Colophon. श्रीचैतन्यपदारविन्दमधुपश्रीरूपसेवाफले
दिष्टे श्रीरघुनाथदासकृतिना श्रीजीवसङ्गोद्गते ।

काव्ये श्रीरघुनाथभट्टवरजे गोविन्दलीलामृते
सर्गे पूर्व्वनिशाविलास ललितोगादिकविशाभिध ।
११७।०।४०।०।१२११

विवरणम्—पुस्तकेऽस्मिन् रघुनाथभट्टविरचितं गोविन्दलीलामृताभिधं संस्कृतकाव्यमसम्पूर्णं वर्त्तते ।

No' 33 गोविन्दलीलामृतटिप्पनी । Govindalilāmṛtaṭippanī Substance, country made redish paper, 14 x 4 inches Folia, 22 Lines, 13-18 in a page Character, Bengali Date Śaka 1709* Appearance, old Prose Not correct. Incomplete

An incomplete copy of the Sadānandavidhāyinī a commentary on Govindalīlāmṛta by Kṛṣṇadāsa Kavirāja The codex contains only the part of the commentary on the last three chapters

Beginning. नास्ति ।

End. अथ ग्रन्थकर्त्ता स्वहृत्स्वदैन्येन स्वनाम वक्ति श्रीरूपेत्यादि श्लोकेन । श्रीरूप रघुनाथदासगोस्वामिनो पादारविन्दभक्त्यैव कृष्णदासेन कृष्णदासनाम्ना मया इद गोविन्दलीलामृतं चिरं चर्वितम् । अपरिमितानस्यसिन्धुश्रीकृष्णलीला मृतसमुद्रादभक्त्यैव पुष्पाम्बुमिव किञ्चिदिदमुद्धृतमित्यर्थः । ८५ । एतद् ग्रन्थास्वादमाहात्म्यं दर्शयति ये रिति । श्रीराधया सह व्रजविधौ श्रीकृष्णस्य लीलैवामृतमेतत् येभ्यंस्तोऽहंदि लसत्या तथापा अतिरेकादतिशयाज्जिंत लास्या अतिरेकं कृत्वा वा परिपीयते अथापदैव शृण्वते प्रवाने वा इदं कीदृशं ब्रह्मादैरपि दुर्गममगोचरम् । वृन्दारण्यविलासिन्य श्रीराधाया व्रजसुन्दर्य स्तापत्र कृमुदिन्यस्तासां इन्दस्य वक्षु श्रीकृष्णचन्द्रस्तेषां वाञ्छिततममतिप्रदेन वाञ्छितं भावे क्त । वाञ्छितमिति लवधील्नं वाञ्छितार्हं वस्तु श्रीराधया सह स्वचरणप्रेमप्रेष्ठास्पदम् । ब्रह्मादैरपि दुर्गममिति वाञ्छितस्य विशेषणं वा किम्बा कर्म्मणि क्त वाञ्छितमिति विशेषणीभवविशेषणं अप्युदयति नित्यायक्षम पदिनैनामितिवत् एतद्विशेषणबोधितं विशेषं तद्धर्मं ब्रह्मादैरपि दुर्गममिति विशेषणद्वय वा विशेषं तद्धर्मं विशेषस्य विश ब्रह्मदुर्ज्ञेयदा लीलातनोविष्टे

* The date in which the ṭīkā has been finished, see the ending verse, 'शाकाद्ध्यानिधिविश्वे' ।

मीलद्दृष्टिर्मीलत्कपोलपुलकं सीत्कारधाराव्यमा-
दव्यक्ताकुलकेलिका कुचिलसद्दन्ताग्रधीताधर ।
श्यामोत्तुङ्गपयोधरोपरिपरिष्वङ्गीकुरङ्गीदृशो
हर्षोत्कर्षविमुक्तिमिति सहजनोर्भन्यीधयत्यानमम् ।

इत्यत्र धन्य इति विशेषणवद्धुर्म्यं विशेष्यं श्रीकृष्ण । कारुण्यस्य व्रजे स्वधाम्नि श्रीवृन्दावने स्वयमचिरेण विहारयतु श्रीचरणारविन्दसेवां सततं प्रापयतु इत्यर्थः । श्रीगोविन्दलीलामृते श्रीराधाकृष्णयोरनन्या ये विलासास्ते वर्णितस्तथोऽत्रिम सर्गः पूर्णोऽभूदिति शेष ॥ ९७ ॥

श्रीमद्गोविन्दलीलामृतवलितसदर्थोल्लित कापिदर्थो
टीका यत्नादथाकृष्यापि किल मया श्रीवृन्दावनेऽस्मिन् ।
एतां शाकाङ्कखाब्धिक्षिति (१७०९) शरदि सह पूर्णिमन्यक्षि पूर्णा
नाम्ना वृन्दावनेश प्रचुरतरमुद स्वाधव श्रीमयन्तु ॥ * ॥

Colophon. इति श्रीसदानन्दविधायिन्यां त्रयोविंशसर्गार्थः । समाप्तेयं सदानन्दविधायिनी टीका ॥ * ॥

विवरणम्—पुस्तकेऽस्मिन् सदानन्दविधायिनीनाम गोविन्दलीलामृतटीकाऽसम्पूर्णा वर्त्तते ।

No 34. गोविन्दलीलामृत सटीकम् । Govindalilamritam Satikam Substance country made yellow paper, 15 x 6 inches Folia, 83 Lines, 13-14 in a page Character, Bengali Date, ? Appearance, fresh Prose and verse Not correct Incomplete

This codex contains the Sanskrit text of the Govindalilamrita from the very beginning upto 60th sloka of the eleventh chapter with commentary in both margins The commentary has a big introduction full four pages so we give up this and quote below extracts from the very beginning of the real commentary

Beginning *of the Commentary* श्रीराधामाधवौ जयतः ।

श्रीगोविन्दमहं वन्दे श्रीभागवते गोलामभिषेकानन्तरं सर्व्वानन्ददायित्वाद्गो वन्दनं कृतं व्रजसम्बन्ध्यानन्दसमूहस्यानन्दमहदित्यनन व्रजभूमेर्व्रजवासिना मानन्दसमूह दानादि भाववत् एकलेन वन्दन । अस्य वृन्दावने चानन्दो यस्य स, वृन्दावनस्य तदीयस्य चानन्दोत्पादनेन तस्य गोविन्दमय

स्वादीनामानन्ददत्वेन वर्णने। श्रीराधासङ्गेनमन्दितमनेन सर्व्वसुखाया सुख्यम्। नमस्क्रियाद्यमङ्गलाचरणमिदम्॥१॥

Beginning. *The first four verses have been already quoted in No* 30 *So we quote here from the fifth*

संसारामयहार्य्यपि प्रणयजोन्मादान्धमोहादिकं
प्रत्यर्प्यितमथ भूरिरसदं देहादिकृत् पुष्टिदम्।
यत् पीत श्रुतिवाग्मीभिरनिशं तृष्णापदस्याहृतं
तन्नीयादमृतस्पृहाहरमिदं गोविन्दलीलामृतम्॥५॥
अपटुरपि जडस्थस्त्वच्चकुञ्जामपाथ
पुरुरसकलमेतत् कृष्णलीलामृताब्धेः।
निरवधि हि तदन्तः क्रीडतां वैष्णवानां
किमु नहि भविताऽयं हास्यहेतुर्गरीयान्॥६॥
श्रीरूपसद्गद्विकाश्रितकृष्णलीला—
लालाललाभ्युतधिया व्रजवैष्णवानाम्।
हासप्रकाशनकरी प्रमदप्रदा वाङ्
मन्दस्य मे भवतु भव्यतरस्य यद्वत्॥७॥
तद्वाग्विसर्गो जनताघविप्लवो
यस्मिन् प्रतीत्यादिसदुक्तिनोदितः।
मन्दोऽपि गोविन्दविलासवर्णने
मन्दां गिरं स्वां विदधे सदादृताम्॥८॥
सदाश्यमसद्याद छिन्नां गां गोकुलोन्मुखीम्।
सन्तः पुष्णन्त्विमां स्निग्धा मर्व्यकासारसन्निधौ

End *of the Text* नास्ति।

Colophon *of the Text noticed in No* 32

End *of the Commentary* नास्ति।

Colophon *of the Commentary* गोविन्दलीलामृतस्य मध्याह्नलीलायां दशमसर्गस्य टीका। (

विवरणम्—पुस्तकेऽस्मिन् सटीकं गोविन्दलीलामृतं संस्कृतकाव्यमसम्पूर्णं वर्त्तते।

No. 35. गोविन्दलीलामृतं सटीकम् । Govindalīlāmṛtam Saṭīkam Substance, country made white paper, 14 × 6 inches Folia, 11 Lines, 7–13 in a page Character, Bengali Date, ? Appearance, old, worn out in parts Prose and verse. Not correct. Incomplete

This codex contains only the first chapter of the Govindalīlāmṛta, the Sanskrit text with an explanatory note in the margins

इत्यस्मिन् गोविन्दलीलामृतकाव्यस्य प्रथमसर्गमात्रं सटीकं वर्त्तते ।

No. 36. गौराङ्गगणोद्देशदीपिका । Gaurāngagaṇoddeśadīpikā Substance, country made white paper, 12 × 3 inches Folia, 18 Lines, 7–8 in a page Character, Bengali Date, 1498 * Appearance, not fresh Verse Generally correct Complete

For the description of the work we quote the following passage from M M. H P Shāstri's preface to Vol II of the Notices of Sanskrit MSS Second series "Gaurāngagaṇoddeśadīpikā is a curious work, it traces the followers of Caitanya to his followers in his previous incarnations. For instance, Jagannātha Miśra, the father of Caitanya is traced to Nanda the father of Kṛṣṇa, and to Daśaratha, the father of Rāma Every follower of Caitanya is traced to one of the Gopikās or milk-maids in the Kṛṣṇa incarnation and to one of the monkeys in the Rāma incarnation The author Kavikarṇapura, was the son of Śivānanda Sen of Kāñcāpāḍā, who every year used to purvey the Bengali followers of Caitanya to Purī as long as that great reformer lived the expenses being defrayed by Vāsudeva Datta, of Sātgā, a Bania millionare. Karṇapura was about 12 when Caitanya died, and he composed this work in Śaka 1498 i e., 1576 A D He was educated at Kumārahaṭṭa modern Hālisahar 26 miles north of Calcutta He does not name his guru as it is prohibited to take the guru's name But his guru wrote a commentary on the Bhāgavata and consecrated an image of Kṛṣṇa, under the name of Kṛṣṇadeva."

---

* This is the date of original composition of the text see the ending verse

Beginning. श्रीचैतन्याय नमः ।

या वृन्दावनभुवि पुरा सच्चिदानन्दसान्द्री
गोपस्त्रीभि सहरसविधि श्यामधामा व्यधत्त ।
ताभी सत्वरदृढतरपरीरम्भसम्भेदत किं
गौराङ्ग सन् जयति स नवद्वीपमाकम्पमान ॥ १ ॥
नमस्ताम्योऽस्यैव प्रियपरिजनान् यत्प्रसाद
प्रभोरद्वैतादीनपि जगदघौघक्षयकृत ।
समानप्रेमाप्ता किल समगुणास्तुल्यकरुणा
स्वरूपाख्या गोष्ठी सरसमधुरास्तानपि मुद ॥ २ ॥
गुरुं तं श्रीनाथाभिधमवनिदेवान्वयविधु
शुभौ भूयास्म भुव इव विभोरस्य दयितम् ।
यदास्यादुन्मीलन्निरवधिकवृन्दावनरस,
कथास्वादं लब्ध्वा जगति न कोऽपि रमते ॥ ३ ॥
पितरं श्रीशिवानन्द सेनवंशप्रदीपकम् ।
वन्देऽहं परया भक्त्या पार्षदाग्र्यं महाप्रभो ॥ ४ ॥
ये विख्याता परीवारा श्रीचैतन्यमहाप्रभो ।
नित्यानन्दाद्वैतयोश्च तेषामपि मदीयताम् ।
गोपालानाञ्च पूर्व्वाणि नामानि यानि कानिचित् ।
स्व स्व ग्रन्थे स्वरूपाद्यैर्दर्शितान्यादिसूरिभि ।
विलोक्यान्यानि साधूनां माथुरीभूनिवासिनाम् ।
गौडीयानपि वा सुष्ठु निशम्य स्वसमीक्षया ।
विविच्याथेङ्गितं कैश्चित् किञ्चितानि लिखाम्यहम् ।
नाम्ना श्रीपरमानन्ददास सेवितमाधव ॥ ५ ॥

End ईशानाद्यार्य्यकमलो लक्ष्मीनाथान्त्यपण्डित ।
गङ्गामन्त्रिजगन्नाथौ नामूपाधिद्विजोत्तम ॥
श्रीकण्ठाभरणोपाधिरनन्तयदुनन्दन ।
दुःखिगोपालनामा च रङ्गवासी च वल्लभ ॥
कृष्णाचार्य्यौ गौरसङ्गी मिश्रश्रीनयनस्तथा ।
कविदत्तो रामदासश्चिरञ्जीवसुलोचनौ ॥
केचिन्महान्त केऽप्यत्र महान्तोपपूर्व्वका ।
उक्ताश्चैषां गुणास्तस्या सेनामी गदिता मया ॥

स्वस्वशाखिगदेशिकादपर्यान् महत्तमौ ।
गौराङ्गैकान्तशरणौ शिरसोवह्नीचमौ ॥
गणोनाम न प्राप्तादिति शास्त्रानुसारतः ।
श्रीश्रीनाथपूर्व्वाद्या मया न प्रकटीकृता ॥
व्याख्यकार दरीपाद्या यो भागवतसंहिता ।
कुमारहट्टे यत्कीर्त्ति जगद्देवी विराजते ॥
येषे महान्त जगभद्रभूता
स्ते मेऽपराधं क्षमया चमन्तु ।
गुणान् विनिर्णीय सतां समस्तान्
अशेषशेषा कथितुं क्षमत्ता ॥
गौराङ्गकेभ्यस्त्वतरार्कीकेभ्यो
विशिष्यतो हेतुरतोऽस्य पत्र ।
गोष्ठ्याः पथवाङ्गशास्त्रविधौ
देय सदा प्रेमरसाश्रयेभ्य ॥
श्रीगौराङ्गगणोद्देशदीपिका रचिता मया ।
दीप्यतां परमानन्दसन्दोहभक्तवेश्मनि ॥
शाके वसुग्रहमिते शुनिनैव युक्ते (१४९८)
ग्रन्थोऽयमाविरभवत् कतमस्य वक्त्रात् ।
चैतन्यचन्द्रचरितामृतमत्र पिबन्ते
गोष्ठ्या समाकलितगौरगणाख्य पत्र ॥

Colophon. इति श्रीकविकर्णपूरविरचिता श्रीगौराङ्गगणोद्देशदीपिका समाप्ता ॥०॥०॥

विवरणम्—गौराङ्गानुचरनिचयविनचरितविषयकोऽयं निबन्धः ॥

No. 37. गौराङ्गगणोद्देशदीपिका । Gaurāngagaṇoddeśadīpikā
Substance, country made white paper, 15 × 4 inches Folia, 9 Lines, 7–10 in a page Character, Bengali Date, ? Appearance, *old*, slightly worm-eaten in parts Verse Generally correct Complete

Another complete copy of the same work.

विवरणमुक्तपूर्व्वम् ।

चैतन्येति कृपामयेति परमोदारेति नानाविध
प्रेमावेशितसर्व्वभूतहृदयेत्याश्चर्य्यधामन्निति ।
गौराङ्गेति गुणार्णवेति रसरूपेति स्वनामप्रिय
त्यश्रान्तं मम जल्पतो जनिरियं यायादिति प्रार्थये ॥ १४० ॥
क्वथं चौर पीत क्वचमहह शान्तु क्वचमय
क्वथं घोर शीत क्वचमजमलतम क्वचमपि ।
क्वथं धावन् स्मश क्वचमधिकमजल्पन् क्वचमहो
क्वथं गूढो गौर स्फुरतु मम देहो भगवत ॥ १४१ ॥
कोऽयं पट्टधटीविराजितकटीदश करे कङ्कणं
हारं वक्षसि कुण्डलं श्रवणयोर्बिभ्रत् पदे नूपुरौ ।
ऊर्द्धीकृत्य निबद्धकुन्तलभरप्रोत्फुल्लमल्लीस्रजा
पीड क्रीडति गौरनागरवरो नृत्यन्निजैर्नामभि ॥ १४२ ॥
क्वच रमति रौदिति क्वचमथ क्वच मूर्च्छति
क्वच लुठति धावति क्वचमथ क्वचं नृत्यति ।
क्वचं श्वसिति मुञ्चति क्वचमुदार हाहा कृति
महाप्रणयसीधुना विहरतीह गौरो हरि ॥ १४३ ॥
ब्रह्मेशादिमहाश्चर्य्यमहिमादिमहाप्रभुम् ।
सुवर्णवान्नोर्दिशं गुत्वा त्रिन्धोऽवश्यं भविष्यति ॥ १४४ ॥

Colophon. इति श्रीपुरीधानन्दसरस्वतीगोस्वामिना विरचितं श्रीचैतन्यचन्द्रामृतं समाप्तम् ॥ ० ॥ ० ॥

विवरणम्—श्रीपुरीधानन्दसरस्वतीगोस्वामिविरचितचैतन्यचन्द्रामृताभिध श्रीचैतन्यविषयक पद्यनिबन्धविशेष ।

No. 39. चैतन्यगान । Caitanyagāna

Though labelled as one work the Caitanyagāna, yet after a thorough examination, we find that it contains fragments of several Sanskrit as well as Bengali texts of various descriptions not worth notice

पुस्तकेऽस्मिन्नालोचनयोग्य कोऽपि सम्पूर्णनिबन्धो न दृष्टोऽस्माभिरतत पुस्तकमिदमनालोचित मेव परित्यक्तम् ।

No. 40. चैतन्यचरितामृत । Caitanyacaritāmṛtam Substance, country made white and yellow paper, 14 × 5 inches Folia, 223 Lines, 9–13 in a page Character, Bengali Date, ? Appearance, very old, worn out, torn and writing injured in most parts Verse Not correct Complete

The most famous Bengali work of Kṛṣṇadāsa Kavirāja, published by Atulakṛṣṇa Gosvāmin of Calcutta

पुस्तकेऽस्मिन् श्रीकृष्णदासकविराजविरचितं चैतन्यचरितामृत सम्पूर्णं विद्यते ।

No. 41. चैतन्यचरितामृतमध्यान्त्यलीलाटीका । Caitanyacaritāmṛitamadhyantyalīlaṭīkā Substance, country made white paper, 14 × 5 inches. *Folia, 52, (fol containing Madhyalīlāṭīkā 35, and those containing Antyalīlā 17)* Lines, 1–12 in a page Character, Bengali Date, Saka 1667 * Appearance, not old Prose Not correct. Incomplete

This codex contains a commentary on the Madhya and Antya līlās of the Caitanyacaritāmṛita, named Vaisnava priya, by Vṛndāvanacandra Tarkalankara As the commentary on each part has been written separately so we describe them separately.

Beginning *of the Commentary on the Madhyalīlā* श्रीकृष्णचैतन्यचन्द्राय नमः ।

व्याचक्रे मध्यलीलेयं वृन्दावनविहारिणा ।
श्रीतद्वै कृष्णचैतन्य मत्वा वृन्दावनेन्दुना ॥ १ ॥

प्रथमत श्रीचैतन्यनित्यानन्दौ ग्रन्थस्य निर्विघ्नसमाप्तिकामनया श्रीकविराज गोस्वामी प्रणमति वन्दे इति श्रीकृष्णचैतन्यनित्यानन्दौ वन्दे प्रणमामीत्यन्वय । कीदृशौ सहोदितौ विभिन्नदेशेषु एकक्रियाकारित्वेनोदयासम्भवोक्ति । तार्थेव दृष्टान्तद्वारेण विशिनष्टि गौडोदय इति गौडदेश एव उदय पर्वत तस्मिन् पुष्पवन्तौ दिवाकरनिशाकरौ एकयोक्त्या पुष्पवन्तौ दिवाकरनिशा करावित्यमरात् । तौ कीदृशौ शन्दौ सुखदौ मङ्गलप्रदौ शब्दश्लेष माला व्ययत्वात् कथमेवं तौ मङ्गलकरौ सर्वानुभवसिद्धाविव्याह विनाशयन्तौ विनयं । तौ पुन श्लेषेण विशिनष्टि तमोनुदौ चमत्कारनाशकौ यथ चन्द्रसूर्यमण्डलौ आदिलीलायां इदं व्याख्यातमपि केवलमध्यलीलायोग कृपाय पुनर्लिखितम् ॥ २ ॥

End. नास्ति ।

Colophon. इति मध्यखण्डीयत्रयोविंशतितमपरिच्छेदटीका ।

Beginning *of the Antyalila Commentary* श्रीहरिः ॥

व्याक्रियन्तेऽन्त्यलीलायां पद्य वृन्दावनेन्दुना ।
चाद्दैतात्मिकवस्य वृन्दावनविहारिणः ॥

पङ्गुमिति कृष्णचैतन्यं वन्दे इत्यन्वयः । स्वरूपवर्णनमाह यस्य कृपा कर्मी श्रुति वेदम् ॥ १ ॥

End आश्लिष्येति श्रीकृष्णो मां आश्लिष्य आलिङ्ग्य पादरतां पादानुगतां करोतु मां पिनष्टु आलिङ्ग्य घर्षयतु अदर्शनात् मर्महतां करोतु स लम्पटो यथा तथा विदधातु करोतु स एव मत्प्राणनाथः नापरः प्राणनाथः ॥ १० ॥ परिच्छेदान्ते कतिचित् पद्यानि तिष्ठन्ति तान्यपि व्याख्यायन्ते 'चरितमिति' एतत् श्रीकृष्णचैतन्यविष्णोश्चैतन्यकृष्णस्य चरितं श्रद्धया यो जनः आस्वादयेत् सोऽयं तस्य चैतन्यविष्णोश्चरणपादपद्मस्य भृङ्गतामेत्य पाद उत्तैर्यथा व्याप्तया रसमे रसयति आस्वादयति रसं कीदृशं प्रेममाध्वीक संज्ञा यस्य तं ॥ १ ॥ श्रीमदिति एतच्चैतन्यचरितामृतं चैतन्याय अर्पितमस्तु श्रीमन्मदनगोपालगोविन्ददेवयो स्तुष्टये चास्तु । वन्दे इति जयतामिति च पदद्वयं व्याख्यातं ॥ ३ । ४ ॥ यदिति तं श्रीमद्गोविन्दं अहं प्रपद्ये प्रपन्नोऽस्मि । कथम्भूतं यदीश्वरी या श्रीयुता राधिका तस्याः प्राणप्य एव अतिप्रियं सर्वस्य पादाम्बरेणुर्यस्य तं तस्याः कीदृश्याः मम प्राणेश्व सर्वस्व पादाब्जरेणुरसाप्तस्या ॥ ५ ॥ शाक इति अयं श्रीचैतन्यचरितामृताख्यो ग्रन्थः वृन्दावनान्तरे वृन्दावनमध्ये सम्पूर्णतां गतः सम्पूर्णोऽभवदित्यर्थः । सिन्धवः सप्त अग्नयस्त्रयः बाणाः पञ्च इन्दुरेकः तथाच पञ्चदशशतसप्तत्रिंशत्संख्ये शाके सूर्येऽह्नि रविवारे ज्यैष्ठ मासि असितपञ्चम्यां कृष्णपञ्चम्यां ॥ ६ ॥

Colophon. इति श्रीचैतन्यचरितामृते अन्त्यखण्डे श्रीकसंवादे शिक्षाश्लोकास्वादनस्य विंशतितमपरिच्छेदस्य टीका वैष्णवप्रिय नाम्नी श्रीवृन्दावनचन्द्रतर्कालङ्कार विरचिता समाप्ता ॥ * ॥ २० ॥ *

सूर्याश्वतर्करसचन्द्रमिते शकाब्दे
चैतन्यचन्द्रचरणं शरणं विधाय ।
चैतन्यचन्द्रचरितामृतटिप्पणीयं
वृन्दावनेन रचिता रसिकाग्रणीभ्या ॥
श्रीवृन्दावनचन्द्रेण वृन्दावनविहारिणा ।
प्रीतये व्याकृतं ग्रन्थश्चैतन्यचरितामृतम् ॥

श्रीश्रीगुरवे नमः । श्रीकृष्णचैतन्यचन्द्राय नमः । श्रीराधाकृष्णाभ्यां नमः ।
श्रीरूपसनातनभट्टरघुनाथश्रीजीवगोपालभट्टदासरघुनाथ ॥ ० । ० ॥ ० ॥ ० ॥
० । ० ॥

विवरणम्—पुस्तकेऽस्मिन् चैतन्यचरितामृतस्य मध्यलीलायाः टीका श्रीवृन्दावनचन्द्रतर्कालङ्कारविरचिता वर्तते । तत्र मध्यलीलाटीका किञ्चिद्दीनाप्यपूर्णाऽस्ति ।

No 42. चैतन्यचरितामृतम् । Caitanyacaritāmṛitam Substance, country made white paper, 16 × 5 inches. Folia, 5 Lines, 10–13 in a page. Character, Bengali Date, ? Appearance, nearly fresh Verse Not correct Incomplete.

This codex contains only first five leaves of a MSS of the Caitanyacaritāmṛita

पुस्तकेऽस्मिन् चैतन्यचरितामृतं खण्डितं वर्तते ।

No. 43. चैतन्यचरितामृतम् । Caitanyacaritāmṛitam Substance, country made white and redish paper, 14 × 6 inches Folia, 348 Lines, 8–14 in a page Character Bengali Date Śaka 1537* Appearance, old, with different hand writings Verse Not correct. Complete

This codex contains three parts of the famous work Caitanyacaritamrita, viz the Bāljalilā, Madhyalilā and the Antjalilā complete, each having separate page marks. The Baljalilā 69 folia, the Madhya 173, and the Antya 106, total 348

पुस्तकेऽस्मिन् चैतन्यचरितामृतं सम्पूर्णं वर्तते ।

No. 44. चैतन्यचन्द्रामृतटीका । Caitanyacandrāmṛitaṭikā Substance, country made yellow paper, 14 × 6 inches. Folia, 33 Lines, 5–14 in a page Character, Bengali Date, ? Appearance, nearly fresh Prose Generally correct. Complete

---

* This is the date of composition of the work

A commentary on the Caitanyacandramṛita, of Prabodhānanda Sarasvatī named Premapūrṇa, by Balarāma (1)

Beginning.

नत्वा श्रीबलदेवदेवचरणद्वन्द्व कनाप्यसौ
श्रीमद्गौराङ्गलीलारसरसिकजनाह्लादिनी प्रेमपूर्णा ।
टीका चैतन्यचन्द्रामृतरसमधुरा व्यग्रऽस्मर्थावह्वा ॥
शुश्रूषा कृपया पठन्त सहित (१) निर्मत्सरा साधुभि ॥
सर्व्वावतारिणो गौरचन्द्रस्य च कृपासतम् ।
प्राप्य श्रीप्रबोधानन्दो भावी भाटो लभाप स ॥

अथ कोऽसौ वेदान्तन्यायसांख्यवैशेषिकपातञ्जलमीमांसागमपुराणेतिहास पञ्चरात्रालङ्कारकाव्यनाटकादिशास्त्राखिलशास्त्रार्थज्ञ चक्रवर्त्तीश्वरश्रीकृष्णार्पण काशीवासिजनानां करणक स्वयं भगवतोऽश्रीकृष्णाह्लादिनीशक्तिसारभूत श्रीराधिकाभावद्युत श्रीनित्यानन्दसहाय गौराङ्गस्य कृपाऽतिशयेनैव स्फुरित यथार्थसिद्धान्त श्रीपादप्रबोधानन्दसरस्वती तस्योपासन निर्णयं सङ्कीर्त्तन वर्णनमयचैतन्यचन्द्रामृतं नाम सर्व्वमङ्गलदं ग्रन्थमारभते । तत्रादौ श्रीमन् रोचकोन्मादपूर्व्वा पद्माकरेण कीर्तिं नाम इति

End.

नारीणां ब्रजसुन्दरीणां हन्त नार्य श्रीव्रजसुन्दरीसमूह तद्वेषाङ्गने विहार स्थले यस्य नारायण रासादिविहारी स्वभगवान् श्रीकृष्ण एव तत्परा यथालङ्कारार्थका । श्रीहरिसङ्कीर्त्तनानन्दात्मक श्रीव्रजेन्द्रनन्दन श्रीकृष्ण चैतन्यचन्द्रामृतास्वादलीलारसमाधुर्यत्वेन श्रीगौराङ्गपार्षदानां गुणगान सारग्राहित्वात् रसमिति भाव । केनापि महानुभावेन विदग्धभाव अद्यपि श्रीचानन्दिताना महापण्डितेन शब्दार्थभावघटनपूर्व्विका टीका कृतास्त्यपि तथाप्यल्पबुद्धीनामर्थावबोधार्थं सन्दीपत्वेन श्रीगौराङ्गचन्द्रचरण शरणदीनदुर्बलेन मत्सरेण दम्भसिद्ध श्रीगङ्गागोविन्ददासरसिक जन मनोहरपरिमितनिर्भरविशुद्धीतातिव्याख्याह्लादकेन श्रीचरणेन श्रीकृष्ण चक्रानुकूलेन प्रामाण्येनापि श्रीबलरामनामकनपदयुतपदमालयेन परम विभागवतास्वाद्यत्वेन केनचित यथाकथञ्चित् श्रीचैतन्यचन्द्रामृतमुख निबन्धनाया प्रेमपूर्ण्णेति नाम यस्या सा टीका प्रकटीकृतास्ति यदत्र स्खलित मम भक्तानुग्रहपात्रत्वमात्रियुक्तेन तदाधरस्य तत् सर्व्वं क्षमता निर्मत्सर

---

(1) Although the author tried his utmost to make his name secret to the readers yet the phrase श्रीबलरामनामकपदयुतपदमालयेन discloses the secrecy see the end

This codex contains the Madhya and Antyakhandas only of the Caitanya Bhagavata a Bengali poem on the adventures of Gauranga, by Vrindavanadasa, complete in three khandas or parts, each of the khandas having separate chapters or adhyayas for instance the Madhyakhaṇḍa is complete in twenty adhyāyas and the Antya khaṇḍa in eleven adhyāyas In this codex the folia of the Madhya and Antyakhandas have been separately marked The number of folia in the Madhyakhanda is 185 and that of the Antya-*khaṇḍa* 125

पुस्तकेऽस्मिन् वृन्दावनदासकृतस्य चैतन्यभागवताख्यवङ्गभाषारचित,ग्रन्थस्य मध्यान्त्यखण्डद्वयमात्र वर्त्तते ।

No 46. जगन्नाथवल्लभ नाटकम् । Jagannathaballabham natakam Substance, country made redish paper 10 × 6 inches Folia 17 Lines, 9 in a page Character, Bengali Date ? Appearance, old Verse and prose Generally correct Complete

A drama on Krisna's love for Radha entitled Jagannātha vallabha, complete in five acts, by Ramananda Raya, the well-known Bengali Minister to Gajapati Rudra, a king of Orisya

Beginning. श्रीश्रीराधाकृष्णाभ्यां नमः ॥

मदाध्मितविपक्षिकामुरजरङ्गसङ्गीतकं
शिरःस्फुरितबर्हबन्धकलितमुग्धहासोज्ज्वलम् ।
व्रजस्य करतालिकाकलितनूपुरैरुज्ज्वल
मुरारिनटनं सदा दिशतु शर्म लोकत्रये ॥

अपिच ।

स्थिरां भज प्रियद्गुलिकारलहरीमधि माधवेदम्
स्फुरितंच जगन्नाथ मनसिजस्य कीर्त्तिं लता ।
समुन्दमुखमण्डलेन्दुमधुसुगन्धगीपाङ्गना
दृगञ्चलभवोभव प्रभवताय त कन्यताम् ॥

अपिच

काम कामुपयोनिधिं मनदृगातुरायणमिर्भर
भव कैरवकाननानि यमिनामन्यत्सुव्रामयन् ।

यच कोककुलानि श्रीकविवल्लभैकान्तमाकल्पय
आनन्द वितनोतु वो मधुरिपोर्वक्त्रारदम मधौ ॥

नटरागेण

मृदुलमलयजपवनतरलितचिकुरपरिगतकलापक
अपि तरलितनयनमन्मथशरसङ्कुलपिषितसुन्दरीजनजनितकौतुकम् ॥
मनसिज केलिनन्दितमानसम् ।
भजत मधुरिपुमिन्दुसुन्दरवल्लवीमुखलालसम् ॥
लघुतरलितकन्धर हसितनव सुन्दर
गजपतिरुद्रहृदयानुगतमनुदिनं
सरसं रचयति रामानन्दराय इति पाद ॥

नाट्यान्ते सूत्रधार

अलमति विस्तरेण प्रिय इत इत

End मङ्गलगुर्जरीरागेण

परिणतशारदशशधरवदना
मिलिता पथिमध्ये गुरुमदना
इति किमिह परमस्ति इष्टम्
वद तव सुकृतफलितमनुदिष्टम् ॥ ४ ॥
पिकविधु मधु मधुपावलिधर्षितं
रचयति मामधुना सुखभरितं
प्रथयतु रुद्रनृपे सुखमभितं
रामानन्दभणितहरिरसितम् ॥ २१ ॥

तथापीदमस्तु

शश्वद्रमतिर्मम प्रतिदिनं गोपाललीलास्व य
सञ्जीवत रहस्यमतदतुलं लीलाभृतं लोलधी ।
लक्षिम्मदगतमानसे किल कृपादृष्ट्या भवत्या सदा
भाव्यं येन निरञ्जिता मजयते सिद्धिं समाप्नोति स ।

नद। तथास्तु इति निष्क्रान्ता सर्व्व ॥
राधासङ्गमो नाम पञ्चमोङ्क ॥ ० । ० ॥ ० ॥ ० । ० ।

Colophon इति श्रीरामानन्दरायकविविरचितश्रीजगन्नाथवल्लभ नाम नाटकं समाप्तम् ।

विवरणम्—श्रीजगन्नाथवल्लभं नाम कृष्णचरितविषयकं नाटकम् पुस्तकेऽस्मिन् सम्पूर्णं वर्तते ।

No. 47. तुलसीचन्द्रिका । Tulasicandrika Substance, country made white paper, 15 x 5 inches Folia 33 without page marks Lines, 10-12 in a page Character, Bengali Date, ? Appearance, old Verse and prose Not correct Complete

A treatise giving the legendary account of the Tulasi plant and treating of its greatness with Pauranic references, by Rajanārayana Mukhopadhyaya of Pathuriaghaṭā in Calcutta, most probably one of the ancestors of Babu Anukula Mukherjee, a late Justice of the High Court, Calcutta This work is complete in sixteen khandas or chapters In the first khanda Utpatti or the birth of Tulasi is mentioned, in the second several names of Tulasi are told, third khanda treats of its worship the fourth deals with the sacredness of Tulasikanana, so on

Beginning, श्रीश्रीराधागोविन्दाभ्यां नमः ॥

वन्दे गणेश्वरं तारं विघ्नव्यूहहरं परम् ॥
चतुर्वर्गप्रदातारं भासुरं विततोदरम् ।
कृत्वार्चं विरतं धनात्तनतमोभूर्योऽपि यस्योदरं
नाभीमध्यसुरम्यता त्रिजगतां यस्मिन् त्रिधि प्राविशत् ।
द्रष्टुं कस्य किमाश्रय किमपरं रूपं कियत् त्वद्गतो
संसाराङ्कुरकारणाय विभवे कृष्णाय तस्मै नमः ।
श्रीमद्गौडजनास्पदे गुणगणाधार कुलीनेश्वर
सत्सारं कुलिदाक्रमान्तकरोप कोऽष्ठरत्नाकर ।
कश्चित् श्रीलक्ष्मणाख्यठाकुरवरो ग्रामस्वदीयान्वये
पुत्रो मुख्यकुलोद्भव परहित श्रीरघुनाथोऽभवत् ॥
भागीरथ्याः पूर्वतटे स्थिता सन्मुखान्विता ।
कलिकातेति विख्याता पुरी कापि विराजते ॥
तन्मध्यवासी मान्योऽसौ दीनदैन्यविनाशक ।
समस्तश्लोकविदितो वदान्यश्चन्द्रपूजित ॥
तस्य मध्यमपुत्र श्रीराजनारायणाभिध ।
सन्दो सन्दमति कस्मात्मभिज्ञो मनुजाधम ॥
ध्यात्वा गुरुपदाम्भोजं तुलसीचन्द्रिकां शुभाम् ।
तनोत्युद्धृत्य शास्त्रेभ्य सारमल्पतमोऽभवम् ॥

भविष्यदाद्या बहव पुराणा सन्ति यद्यपि ।
तथाप्येकत्र बोधाय प्रणीतोऽयं मनीयम ॥
अस्यां श्रीतुलसीजन्ममहात्म्यानां विधि शुभा ।
तथा विल्वस्य धात्र्याश्च जननादि प्रवर्त्तते ।
सात्विकत्वञ्च विप्राणां वैष्णवानां तथैव च ।
माहात्म्यान्यचयैर्युक्ता भविता चन्द्रिका मम ॥
यद्यप्यत्र प्रमादेन स्खलनं जायते क्वचित् ।
तथापि सदनुष्ठानात् क्षम्यतां कोविदोत्तमै ॥

End. श्रीभगवानुवाच ।

वैष्णवानां लक्षणानि कल्पकोटिशतैरपि ।
सम्यग्वक्तुं न शक्नोमि संक्षेपात् शृणु सत्तम ॥
कामक्रोधविहीना ये हिंसादम्भविवर्जिता ।
लोभमोहविहीनाश्च ज्ञेयास्ते वैष्णवा जना ॥
अमत्सरा दयायुक्ता सर्व्वभूतहितैषिण ।
सत्योक्तिभाषिणश्चैव ज्ञेयास्ते वैष्णवा जना ॥
पितृभक्ता मातृभक्ता भ्रातृपोषणतत्परा ।
धर्म्मोपदेशिनो ये च ज्ञेयास्ते वैष्णवा जना ॥
समानं ये च पश्यन्ति त्वाञ्च माञ्च महेश्वरम् ।
कुर्व्वन्ति पूजामतिथेर्ज्ञेयास्ते वैष्णवा जना ॥
वेदविद्यानुरक्ता ये विप्रभक्तिरता सदा ।
नपुंसका परस्त्रीषु ज्ञेयास्ते वैष्णवा जना ॥
देवतायतनकर्त्तारस्तुलसीमाल्यधारका ।
रुद्राक्षधारिणो ये च ज्ञेयास्ते वैष्णवा जना ॥
मत्पादसलिलैर्येषां सिक्तानि मस्तकानि च ।
मम नैवेद्यमश्नन्ति ज्ञेयास्ते वैष्णवा जना ॥
शङ्खचक्रगदापद्मैरङ्कितानि ममायुधै ।
ब्रह्मन् यषां शरीराणि ज्ञेयास्ते वैष्णवा जना ॥
तुलसीमूलमृद्भिश्च तिलकानि नयन्ति ते ।
तुलसीकाष्ठपङ्कैश्च ज्ञेयास्ते वैष्णवा जना ॥
अत्यन्तभक्त्या ये ब्रह्मन् पितृयज्ञं प्रकुर्व्वते ।
कुर्व्वन्ति दीनशुश्रूषां ज्ञेयास्ते वैष्णवा जना ॥

अथ भक्तिमर्थ। तदाह श्रीमद्भागवतम्।

श्रवणं कीर्तनं विष्णोः स्मरणं पादसेवनं।

अर्चनं वन्दनं दास्यं सख्यमात्मनिवेदनम्॥

इति पुंसार्पिता विष्णौ भक्तिश्चेन्नवलक्षणा॥

भक्तिमाहात्म्यमाह भागवते।

कथं विना रोमहर्षं द्रवता चेतसा विना।

विनानन्दाश्रुकलया शुध्येद्भक्त्या विनाशयः॥

वाग्गद्गदा द्रवते यस्य चित्तं

रोदित्यभीक्ष्णं हसति क्वचिच्च।

विलज्ज उद्गायति नृत्यते च

मद्भक्तियुक्तो भुवनं पुनाति॥

तरवः किं न जीवन्ति भस्त्राः किं न श्वसन्ति वा।

न खादन्ति न मेहन्ति किं ग्रामे पशवोऽपरे॥

श्वविड्वराहोष्ट्रखरैः संस्तुतः पुरुषः पशुः।

न यत्कर्णपथोपेतो जातु नाम गदाग्रजः॥ इति

Colophon इति श्रीतुलसीचन्द्रिकायां वैष्णवमाहात्म्यादिकथनं नाम षोडशस्तबकः समाप्तः ।०।

संक्षेपतो मया प्रोक्ता तुलसीचन्द्रिका शुभा।

दोषादिकं विविच्य मे क्षन्तव्यं सद्गुणवरान्॥

इति श्रीराजनारायणमुखोपाध्यायकृता तुलसीचन्द्रिका समाप्ता सहर कलिकाता पाथुरियाघाटा ।०।०।०।

विवरणम्—तुलस्युत्पत्तिपूजामाहात्म्यादिविषयकोऽयं निबन्धो नानापुराणसंग्रहीतः ।

No. 48. दानकेलिकौमुदी सटीका। Dānakelikaumudī saṭīkā Substance, country made Kāśmīrī paper, 15 × 7 inches. Folia, 34 Lines, 10–17 in a page. Character, Bengali Date Śaka 1471 Appearance, nearly fresh Prose and verse. Generally correct. Complete

A Bhāṇikā or a dramatic composition in one act on Kṛṣṇa's playing, as collector of fees at the ferry ghāt, in the garb of a boatman, *from the milkmaids of Vṛndāvana, entitled Dānakelikaumudī, by* Rūpa Gosvāmin with a commentary named Mahatī, by Viśvanātha Cakravartin written in the margin

Beginning *of the Commentary* श्रीश्रीराधारसिकाभ्यां नमः । श्रीचैतन्यचैतन्य चन्द्राय नमः ।

दामोदरमिव [illegible] ।

राधारासवरा [illegible] ।

अथ श्रीमद् [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] । अत [illegible] ।

Beginning *of the Text* श्रीराधारमणाय नमः ।

यत्र [illegible]

[illegible] कुवती ।

[illegible]

[illegible] ॥ १ ॥

अपिच

विमृशति [illegible]

मुकुरमपि [illegible] विहीन ।

[illegible]

जयति तुलसि राधिकाकुराम ॥ २ ॥

[illegible] । [illegible] ।

End *of the Text* कृष्ण । [illegible] ।

[illegible] । [illegible]

[illegible] निवेदयामि ।

[illegible] ।

[illegible] ॥ १८७ ॥

किञ्च ।

राधाकुण्डतटी [illegible]

[illegible] ।

[illegible]

[illegible] ॥ १८८ ॥

कृष्ण । [illegible]

इति [illegible] ॥ ० ॥

Colophon दानकेलिकौमुदीनाम भाणिका समाप्ता ॥ ० ॥

वर्णिता सुमन गुरुदायस्य निर्देशेन भाणिकाद्यमिदम् ।
तस्य मम प्रियसुहृद कण्ठतटी चपलमलङ्करताम् ॥
गते मनुशरे शाके चन्द्रकालसमन्विते ।
नन्दीश्वरे निवसता भाणिकेयं विनिर्मिता ॥

अथ भाणिकालक्षणम् ।

भाणिका श्लक्ष्णनेपथ्या मुखनिर्वहणान्विता ।
भारती कौशिकीवृत्तियुक्तैकाङ्कविनिर्मिता ॥
उदात्तनायिका मन्दपुरुषात्राङ्गसप्तकम् ।
उपन्यासोऽथ विन्यासो विरोध साध्वसं तथा ।
समर्पणं निवृत्तिश्च संहारश्चापि सप्तम ॥
उपन्यास प्रसङ्गेन भवेत् कार्यस्य कीर्त्तनं ।
निर्वेदवाक्यव्युत्पत्तिर्विन्यास इति कीर्त्तिते ॥
भ्रान्तिनाशो विरोध स्यान्मिथ्याख्यानन्तु साध्वसम् ।
सोपालम्भवच कोपपीड़योक्त समर्पणम् ।
निदर्शनस्योपन्यासो निवृत्तिरिति कथ्यते ।
संहार इति तत् प्राहुर्यत् कार्यस्य समापनम् ॥
शेषं नाटकवज्ज्ञेय बुधै प्रस्तावनादिकम् ।
रूपक त्रिविध पार्श्व न्येयं तत्र भाणिकेयं संयतपेति निष्ठापितम् ॥

End *of the Commentary* सुमनस पुष्पाणि सुमनो मनाय तस्य प्रियसुहृद श्रीराधा कुण्डनिवासिन श्रीरघुनाथदासस्येत्यर्थः ॥ ० ॥

दानकेलिकलीरम्भे राधामाधवयोर्युग
कामम्लौममदाकान्तचकोरमहं भजे ॥

Colophon *of the Commentary* इति श्रीदानकेलिकौमुदीटीका महती श्रीविश्वनाथ चक्रवर्त्तिना विरचितेति ॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥

विवरणम्—पुस्तकेऽस्मिन् श्रीविश्वनाथचक्रवर्त्तिविरचितमहत्याख्याटीकासहिता श्रीरूपगोस्वामिकृतदानकेलिकौमुदीनाम्नी भाणिका वर्त्तते ।

No 49 दानकेलिकौमुदीभाषा । Dānakelikaumudībhāṣa. Substance, country made white paper, 1¼ × 6 inches Folia, 45 Lines,

11–14 in a page Character, Bengali Date, ? Appearance, nearly old, with different hand writings Verse. Not correct. Complete

A Bengali versification of the Dānakelikaumudi, noticed in the preceeding No by Jadunandana Dāsa.

पुस्तकेऽस्मिन्नुपरि समालोचिताया दानकेलिकौमुद्या श्रीयदुनन्दनदासकृतवङ्गीयपद्यानुवादो वर्त्तते ।

No. 50. पद्यावली । Padyāvalī Substance, country made white paper, 15 × 3 inches Folia, 49 Lines 4–6 in a page Character, Bengali Date, ? Appearance nearly fresh Verse Generally correct. *Complete*

A collection of Sanskrit poems by Rūpa Gosvāmin on Kṛṣṇa and Rādhā from works of several Vaiṣṇava authors Such as Yogeśvara, Rūpa, Sāraṅga Śubhaṅga, Hara, Rāmānanda, Śrīdhara Svāmin, Lakṣmīdhara, Bhavānanda, *Vedavyāsa, &c. The numbers* of poems collected here are 380

Beginning. श्रीश्रीराधाकृष्णाभ्यां नमः ॥

पद्यावली विरचिता रसिकैर्मुकुन्द
सम्बन्धबन्धुरपदा प्रमदोर्म्मिसिन्धुः ।
रम्या समस्तजनता दमनी क्रमेण
सङ्ग्रह्यते कलितकृष्णककौतुकाय ॥ १ ॥

प्रारम्भे मङ्गलाचरणम्—

नमो नलिननेत्राय वेणुवाद्यविनोदिने ।
राधाधरसुधापानशालिने वनमालिने ॥ १ ॥ कस्यचित्
भक्तिप्रह्वविलोकनप्रणयिनी नीलोत्पलस्पर्द्धिनी
ध्यानालम्बनतां समाधिनिरतैर्नीते हितप्राप्तये ।
लावण्यैकमहानिधी रसिकतां राधादृशोस्तन्वती
युष्माकं कुरुतां भवार्त्तिशमनं नेत्रे तनुर्वा हरेः ॥ २ ॥ सारङ्गस्य
ये गोवर्द्धनमूलकन्दरभवा ये च व्रजे कृष्णया
ये वृन्दावनकुञ्जेषु व्रजवधूलीलोपधानानि च ।

ये चाभ्यङ्गसुगन्धय कुवलयापीडस्य दानाम्भसा
ते वो मङ्गलमादिशन्तु सतत कंसद्विषो बाहव ॥ ३ ॥ प्रभाकरस्य
सार्धं व्यावर्त्तमानाखिलसुरभिकुलाह्वानसङ्केतनाम्नी
न्याभीरीवृन्दचेतोहठहरणकलासिद्धमन्त्राक्षराणि ।
सौभाग्यं व समन्ताद्दधतु मधुभिद केलिगोपालमूर्त्ते
सानन्दाकृष्टवृन्दावनरसिकमृगश्रेणयो वेणुनादा ॥ ४ ॥ इरस्य

End. पत्येव सर्वीं प्रति राधावाक्यम्

य कौमारहर स एव हि वरस्ता एव चैत्र क्षपा
ते चोन्मीलितमालतीसुरभय प्रौढा कदम्बानिला ।
सा चैवास्मि तथापि तत्र सुरतव्यापारलीलाविधौ
रेवारोधसि वेतसीतरुतले चेत समुत्कण्ठते ॥२७७॥(1) कस्यचित्
प्रिय सोऽय कृष्ण सहचरि कुरुक्षेत्रमिलित
तथाऽह सा राधा तदिदमुभयो सङ्गमसुखम्
तथाप्यन्त खेलन्मधुरमुरलीपञ्चमजुषे
मनो मे कालिन्दीपुलिनविपिनाय स्पृहयति ॥ २७८ ॥ समाहर्त्तु

समाप्तौ मङ्गलाचरणम् ।

मुग्धे मुञ्च विषादमत्र बलभित्कम्पो गुरुस्त्यज्यतां
सद्भावं भज पुण्डरीकनयने मान्यानिमान् मानय ।
लक्ष्मीं स्फुरत स्वयम्वरविधौ भ्रमरैर्वाक्कला
दृष्ट्या प्रतिषेधमात्मनि विधि प्राप्तान् हरि पातु व ॥ २७९ ॥

विलक्षसरस्वत्या ।

माद्यद्वासरमन्दराद्रिशिखरव्याघट्टनाविस्फुरत्
केयूरा पुरहूतकुञ्जरकरप्राग्भारसम्मर्द्दिन ।
दैत्येन्द्रप्रमदाकपोलविलसत्पत्राङ्कुरच्छेदिनो
दोर्दण्डा कलिकालकल्मषहरा कंसद्विष पान्तु व ॥२८०॥ योगेश्वरस्य ।
जयदेवबिल्वमङ्गलमुखै कृता यत्र सन्ति सन्दर्भा ।
तेषा पद्यानि विना समाहृतानीतराण्यत्र ॥

---

(1) *As this śloka has no connection with the adventures of Rādhā and* Kṛṣṇa at Vṛindabana, it appears that it has been inserted among these *poems* under mistake by the scribe

Colophon. इति श्रीमद्रूपगोस्वामिना सङ्कलिता पद्यावली समाप्ता ।०।०। श्रीश्रीहरिः ॥ श्रीराधागोविन्दाय नमः ॥०॥०। श्रीश्रीकृष्णचैतन्यचन्द्राय नमः ॥०॥०

विवरणम् — श्रीमद्रूपगोस्वामिसङ्कलित राधाकृष्णविषयक विविधपद्यमय पद्यावलीनामकोऽयं निबन्धः ।

No. 51. पञ्चाध्यायटिप्पनी । Pañcādhyāyaṭippanī Substance, *Foolscap paper* 17×6 *inches* *Folia,* 72 *Lines,* 11–14 *in a page* Character, Bengali Date, ? Appearance, Not fresh Prose. *Generally correct* *Complete*

An elaborate commentary on the text of Rāsa Pañcādhyāya of the Śrīmadbhāgavata and on its commentary too, based on Vaiṣṇava principles, by Karuṇāmaya for *Brajanātha Rāya*

Beginning. ॥ नमः श्रीकृष्णाय रासरसिकाय । तत्र टीकायां रासारम्भ इति तस्मिन् निमित्ते रासारम्भसम्बन्धिनं मान श्रीपीठार्थं कन्दर्पविजयप्रसीतेरिति कन्दर्पं कर्तृकस्येव जेतव्यस्य प्रथयादित्यर्थं । अथ मुख श्रीबादरायणिरवर्षीति वक्ष्यमाणमहामहिम प्रभुस्वाम्य यस्मात् तदिदं भगवान् यदुविकाश्रम महातपपरस्याद्भवान् श्रीबादरायण । तत्र तप श्रीकृष्णोपासनमयमेव सर्वेषुल्य तस्य परमोत्कर्षे तस्मिन्नेव व्यवसायीत्यत्यात् तस्य ताद्दश तप फलरूप एव इति सर्वदैवतश्रीभगवन्धर्मरहस्यादिकं तथापि यद्यपि स्फुरति तथापि तदाम निवर्त्तोऽद्याप्यपर्य्यवसानमपेव आनम् । ततप्राद्ममर्कोऽपेतस्तोतथ्यमिति । श्रीशुक उवाचेति पाठे तु परमोत्कर्ष प्रासाद्मात्मन परमश्रीमभावना दर्शिता । ततप्राद्मविभ्रतवैव श्रीतत्त्व मिदमिति व्यक्तिलम् । तदापि सम्यातिसद्विप्रमवलीला श्रीकृष्णचन्द्रोषा मनोरथपरिपूरणेव प्रियसाम्रभुत्पाद्यं । अथ कृष्णस्य श्रीभगवतीकृष्णस्य प्रयोजनमिति दर्शयन् तदेव तस्य सर्वोतिमाधिमुख्यमिति च प्रकटयन् तत्र च सावाभ्रमत इति श्रीबादरायणपद वसुदेवहिति नीयमानः किम भवितीति हष्टा सर्वात्मा वाचेति दुर्लभाम्रो भगवद्रूपरसमाधुर्यसम्पदामो वैचित्र्यमनुभवन् तदीयपक्षपातस्तु सम्प्रदायानुसार गमनात् प्रभ विविधविलासलहरी तथाप्यामिलापि अत्र रासकीडा पर्वेन्दुदर्शने, यद्यपि रथ्यादेवं वर्णयति ।

End — ततश्च या निरन्तरं प्रवृत्तात् । यदाकाशं स्वर्गं वर्त्तेत । शुद्धसत्त्व-
चेतन् यत्र । अपि प्रेमलक्षणा परा श्रीगोपीविशेषानुभाविन्यात् भक्तौ
समस्तानीया । यदि सर्वं कृतार्थेन लभ्या स्वर्गीयपदं कामयेति भक्त-
वशिष्ठ कामविज्ञा व्यवस्थित । तत्र परमप्रमदर्पणेन सर्वपीठान्
काम तत्त्वलक्षणसंस्थापनादि स्वर्गीयाया । यथा स्मृते ।

मद्भक्त प्रणताया न मोक्षति न काङ्क्षति ।
मम भक्तिषु भक्तेषु तत्क्षणं लभते परामिति ॥

अत तु स्वर्गीयपदप्राप्त्यात् पुनरपि परमभिमाति । तस्मात् परमेश्वरचरणे
साधनमिति भाव । श्रीर मतिरिति धैर्य्यं च लभन हर्षं । यदा कामं
सर्वेन् आपादित प्रतिबन्ध स्वर्गीयमाधि श्रीकृष्णाध्यायादिकमनवबोधा-
द्भिन्नाति तत्प्राप्तेरिति भाव । अत्र समाप्तं ॥ ० ॥

कोऽहमा वदिरलाय सर्वोऽद्यं दिन गर्भते ।
तत्र चेतसद्वयन प्रीत्ये भगवतीस्थितम् ॥ ० ॥
श्रीरामधीनदेवशर्मपिताशी
साधुनी श्रीकृष्णमेघन ।
पद्मलमश्रीकृष्णनाथ
व्यासाद्गनाथ परिवेष्टितम् ॥

श्रीहरि शरणं ॥

Colophon. — इति श्रीदक्षमगोपप्पा वशिष्ठ ॥ ० ॥ इति रामपञ्चाध्यायी समाप्ता ॥
अथ रासलीला मधुरी मनपुरन्ध्रावसामामत्तरीली दर्शितं तदीर्भा
ज्ञानेन क्रमपाप तत्प्रभावद्यमनमयन्तम ताहृशलीलावलितकृतमतमन्मन
तथा तदुपयुक्त लीलान्तरनाम एकदति तवासमानन्तर फाल्गुनमितरात्रौ
दर्शत ॥

* विवरणम्—श्रीकृष्णानन्दकृता रासपञ्चाध्यायटीप्पणस्य सम्पूर्णा वर्त्तते ।

No. 52. पूजाविधिराधिकायाः । *Pujāvidhi Rādhikāyāḥ.* Substance country made white paper, 11 × 4 inches. Folia, 3. Lines, 5-7 in a page. Character, Bengali. Date, ? Appearance, nearly fresh, but torn in parts. Prose. Generally correct. Complete.

A guide to the worship of Rādhā. Anonymous.

9 s. c.

Beginning. ॥ अथ पूजाविधिर्लिख्यते । तत्रादौ आसनशुद्धिः । आसनमन्त्रस्य मेरु पृष्ठ ऋषिः सुतलं छन्दः कूर्म्मो देवता आसनोपवेशने विनियोगः । ओं

पृथ्वि त्वया धृता लोका देवि त्वं विष्णुना धृता ।
त्वञ्च धारय मां नित्यं पवित्रं कुरु चासनम् ॥

एते गन्धपुष्पे आधारशक्तिकमलासनाय नमः ।

End. अथ राधास्तोत्रं ॥ श्रीनारद उवाच ॥

किञ्चिद्गुह्यतरं ब्रह्मन् यच्चित्वमखिलेश्वरे ।
तन्मे वदस्व तत्त्वज्ञ यदीश मयि वत्सल ॥

ब्रह्मोवाच ।

शृणु गुह्यतमं तात नारायणमुखात् श्रुतम् ।
श्रुत्वैव पूजिता देवै राधा वृन्दावने वने ॥
राधाविश्लेषितः कृष्ण एकदा प्रेमविह्वलः ।
राधामन्त्रं जपन् ध्यायन् राधां सुव्यक्त पश्यति ।

अस्य श्रीराधास्तोत्रस्य ब्रह्मर्षिरनुष्टुप् छन्दः श्रीराधादेवता राधाप्री विनियोगः ।

अङ्के राधा वने राधा राधा पृष्ठे पुरः स्थिता ।
यत्र यत्र स्थिता राधा राधैवाराधिता मया ॥
जिह्वा राधा श्रुतौ राधा राधा नेत्रे हृदि स्थिता ।
सर्व्वाङ्ग व्यापिनी राधा राधैवाराधिता मया ॥
अर्च्चा राधा जपे राधा राधिका चादि वर्त्तने ।
मोदे राधा स्थिते राधा राधैवाराधिता मया ॥
गाने राधा गुणे राधा राधिका भोजने गतौ ।
रात्रौ राधा दिवा राधा राधैवाराधिता मया ॥
माधुर्य्ये मधुरा राधा माता मे राधिका गुरुः ।
सौन्दर्य्ये सुन्दरी राधा राधैवाराधिता मया ॥
कर्णाये राधिका कोकिलसंगीते राधिका मम ।
राधारससुधासिन्धुः राधासौभाग्यमञ्जरी ।
राधा ब्रजाङ्गनामुख्या राधैवाराधिता मया ॥
नारायणकृतं स्तोत्रं राधिकाप्रीतये परं ।
यः पठेत् प्रयतो नित्यं राधाकृष्णप्रियो भवेत् ॥ ० ॥

इति ब्रह्माण्डपुराणे ब्रह्मनारदसम्वादे राधास्तोत्रं समाप्तं ॥ ० ॥ श्रीतत्सत् ॥ ओं तत्सत् ॥ ० ॥ श्लोकक्षय । श्रेयमस्तु । श्रीरामः । सहुदासः ।

सुदामा। सुबल। अर्जुन। उज्ज्वल। वृषभ। श्रीमन्तो। ईशमध्य।
मधुव्रत। मदनेन ।१०॥ इत्यावरणद्वैतान् पूजयेत् ॥१०॥ ललिता
विशाखा चम्पकलता चन्द्ररेखा एता पूज्या ॥१०॥१०॥

विवरणम्—पुनकेऽस्मिन् राधिका पूजाविधिर्वियत।

No 53. पूर्व्वविभाग (गीतचिन्तामणे)। Purvavibhagah (Gita cintamaneh Substance country made white paper, 15 x 5 inches Folia, 79, of which fol 1—25 both incl ding are replaced by fresher ones) Lines, 7-12 in a page Character, Bengali Date, ? Appearance, partly fresh and partly old Verse Not correct Complete

The first half of the *Gitacintamani, a book of Bengali songs on Krisna* by Narottama Dasa

पुस्तकेऽस्मिन् नरोत्तमदासकृतस्य गीतचिन्तामणेः पूर्व्वविभागमात्र वर्त्तते।

No 54 प्रेमामृतं विवरणसहितम। Premamritam vivaranasahitam Substance, country made white paper, 18 x 7 inches Folia 16 Lines, 11-18 in a page Character Bengali Date, ? Appearance, very old Prose Generally correct Complete

This codex contains the text of Premamritarasayanastotra, by Gauranga, a poem in praise of love for Krisna with a commentary, entitled Premamritavivarana by Viththalesvara.

Beginning *of the Commentary* श्रीगोपीजनवल्लभाय नमः॥

नमस्तावत्प्रकैशोरेन्द्रवल्लभिनतात्मनो।
परस्पर प्रणयिनीर्गोपीमाधवयोर्द्वयो॥१॥
राधागीतानि नामानि मत्प्रायमदनाश्रयम्।
कथञ्चित् बालगम्यार्थं व्याख्यास्येऽथ यथामति॥२॥

एतदवसरसिकजनमन मनीषार्थं राधिकोक्तनामानि प्रकटयितुं भूमिका
रचयन्नेव नामोत्थानप्रकारमाह—एकदेति।

यद्यपीति गोप्यत्वादनुचितमेतत् प्रकाशनं नूनं ।
मद्दीयधनानुपानेच्छितमेव तथेति तदुचितम् ॥ ३ ॥
प्रायेऽ रसिकाः स्वैरं पश्यन्त्विदमहर्निशम् ।
एतद्रसानभिज्ञस्तु माद्राक्षीदपि वैष्णव ॥ ३ ॥
इति वृन्दावनाधीशचन्द्रदास्यार्थिना कृतम् ।
प्रेमामृतौषधस्यैवं विवृत्यानुपालकम् ॥ ४ ॥
इत्येव प्राणनाथस्य प्रेमामृतरसायन ।
य पठेत् शृणुयाद्वापि स प्रभुं प्रतिविंदभु वम् ॥ २५ ॥

Colophon. इति श्रीकृष्णचैतन्यविरचित प्रेमामृतरसायनं स्तोत्रं सम्पूर्णम् ।
इति श्रीविट्ठलेश्वरविरचितं प्रेमामृतविवरणं सम्पूर्णम् ॥ नित्यानन्दस्य कुन्तरदास्यधामवासिन श्रीमिकस्य स्वाक्षरमिदम् ॥

विवरणम्—पुस्तकेऽस्मिन् श्रीगौराङ्गकृतप्रेमामृतरसायन विठ्ठलेश्वरकृतविवरणसहित सम्पूर्णं वर्त्तते ।

No. 55. प्रेमामृतरसायनस्तोत्रम् । Premāmṛitarasāyanastotram Substance, Foolscap paper, 14 x 4 inches Folia, 5 Lines 7 in a page Character, Bengali Date, ? Appearance, nearly fresh Verse Not correct Complete

Although the codex is labelled with the above name only, yet it is found to contain another work entitled Rādhakrishṇanāmastottrasatam As the former has been already noticed, we omit the codex, after a few remarks on its substance &c

पुस्तकेऽस्मिन् पूर्व्वलिखित प्रेमामृतरसायनस्तोत्र राधाकृष्णनामाष्टोत्तरशतञ्चेति पुस्तकद्वयं वर्त्तते ।

No. 56. प्रेमभक्तिचन्द्रिका । Premabhakticandrikā Substance country made colourless paper, 15 x 3½ inches Folia, 8 Lines, 7 in a page Character, Bengali Date, ? Appearance old Verse Not correct Complete

A little Bengali poem on the love and faith upon Kṛisna, entitled *Premabhakticandrikā*, by Narottama Dāsa.

पुस्तकेऽस्मिन् नरोत्तमदासविरचितप्रेमभक्तिचन्द्रिकाख्यवङ्गभाषालिखित पद्यनिबन्धविशेषो वर्त्तते ।

No 67 विदग्धमाधवनाटकम्। Vidagdhamādhavanāṭakam
Substance, country made yellow and ash coloured paper, 18 x 6 inches
Folia, 60 Lines 6–15 on a page Character, Bengali Date, 1549 Saka
Appearance, nearly fresh Prose and verse Not correct Complete

A drammatic composition complete in seven acts on Kṛṣṇa's adventures at Vṛndāvana entitled Vidagdhamādhava, by Rūpa Gosvāmin The codex has also some explanatory notes in parts in both the margin

Beginning. श्रीकृष्णचैतन्यनित्यानन्दाय नमः।

सुधानां चान्द्रीणामपि मधुरिमोन्मादनमनी
दधाना राधादिप्रणयघनसारैः सुरभिताम्।
समन्तात् सन्तापोद्गमविषमसंसारसरणी
प्रणीतां ते तृष्णां हरतु हरिलीलाशिखरिणी ॥१॥

अपिच।

अनर्पितचरीं चिरात् करुणयावतीर्णः कलौ
समर्पयितुमुन्नतोज्ज्वलरसां स्वभक्तिश्रियम्।
हरि पुरटसुन्दरद्युतिकदम्बसन्दीपित
सदा हृदयकन्दरे स्फुरतु व शचीनन्दन ॥२॥

नान्द्यन्ते सूत्रधार। अलमतिविस्तरेण भो भो सभासम्येता। अद्याहं स्वप्नान्तरे समादिष्टोऽस्मि भक्तावतारेण भगवता श्रीशङ्करदेवेन। यथा अयं नाम्युदयमाप्यलित इह किल बल्लवीकुचचेलीऽभिसरीविहार मकरालयस्य निरवद्यवैदग्ध्यादनविद्यामाधवस्य सिद्धीनां पर्यन्ताध्यापकस्य मुग्धस्मिताम्बुजावलीसौन्दर्यमुन्मिला यामरविन्दनाभनन्दिनीतीरान कानन निवासाय मवलम्बितपुलोकितकलमल परमानन्दवर्द्धिनीगोवर्द्धनसम्भृतनया मुदाहम्बरस्य किशोरशिरोमणर्नन्दनन्दनस्य प्रेमभराक्रान्तहृदयो नानादिग् देशत आगत रसिकसम्प्रदाया वृन्दावनविलोकनोत्कण्ठया कैशितीर्थेषु आपके समीयिवान्। स च यथा।

कर्ता गोपीगन्धेरिव भगवतो मार्गणमभू
दिदृक्षा ते कालिन्दीपुलिनविपिने रासरभसं।
इति मार्गं मार्गं परिसरमहं श्रीकुलपते
र्नवश्रावणीय कथमपि दिनानि नयति॥

तदिदानीमेतस्य भक्तजनस्य मुकुन्दविश्लेषोद्दीपनेन बहिर्भवत. प्राया
कामपि तस्यैव केलिसुधाकल्लोलिनीमुल्लासयता परिरक्षणीया भवता । मत्
कृपयैवेत सामर्थ्यं समर्पयिष्यतीति ॥

End. कृष्ण ।

> प्रणीयां परमभयाद्बभूव राधा
> निर्व्याधा जनि भवती गताभिमुख्ये ।
> निःशङ्कं प्रमदमितास्तदाप्यसख्य
> कर्तव्यं भगवति किं प्रियं तवास्ति ॥

पौर्ण । आनन्दास्म गोकुलवत्सो गाढमवश्यमस्मादृशि कृता तथापि किञ्चि
दभ्यर्थये

> प्रथयन् गुणवृन्दमाधुरीमखिलवृन्दावनकुञ्जकन्दरम् ।
> सह राधिकया भवान् सदा प्रभमभ्यस्यतु केलिविभ्रमम् ।

किञ्च

> अलं कन्दलितादरं श्रुतिपुटीमुद्घाटयन् सेवते
> यस्ते गोकुलकेलिनिर्मलसुधासिन्धूत्थबिन्दूनपि ।
> राधामाधविका मधोर्मधुरिमा स्वाराज्यमत्यार्जयन्
> साभीष्टान् भवतीह पादकमल प्रेमोर्मिरुन्मीलतु ॥

कृष्ण । (स्मित्वा) भगवति तथास्तु । तदिह गोदोहावसरे मामपेक्ष्य
चिन्तयिष्यन्तौ पितरावविलम्ब्य गोकुलं प्रविश्य नन्दयामीति निष्क्रान्तः ।

निष्क्रान्ताः सर्वे ।

Colophon. इति गौरीतीर्थविहारो नाम सप्तमोऽङ्कः ॥ * ॥

> राधाविलासवीताङ्ग चन्द्र पङ्किलाधर
> विदग्धमाधव साधु शीलयन्तु विचक्षणाः ।
> नन्दसिन्धुरबाणेन्दु संख्ये संवत्सरे गते ।
> विदग्धमाधवं नाम नाटकं गोकुले कृतम् ॥

समाप्तमिदं विदग्धमाधवनाटकम् ॥ * ॥ अथ श्लोकसंख्या २२७० ॥ नमो
भगवते वासुदेवाय ॥ लिपिरियं लिखिता श्रीरामप्रसादशर्म्मणा ॥

विवरणम्—श्रीरूपगोस्वामिविरचितं कृष्णलीलाविषयकं विदग्धमाधवं नाम नाटकम् ।

No. 58 विदग्धमाधवनाटकम् । Vidagdhamādhavanāṭakam
Substance, country made white paper, 16 × 4 inches Folia, 147 Lines,

1-10 in a page Character, Bengali Date, ? Appearance, old Verse Not correct Complete

A Bengali versification of the above noticed work, by Yadu*nandana* Dasa

पुस्तकेऽस्मिन् श्रीयदुनन्दनदासकृतो विदग्धमाधवस्य पद्यानुवादो वर्त्तते ।

No. 59. विलापकुसुमाञ्जलि । Vilapakusumanjalih Substance, country made white paper, 12×4 inches Folia, 10 Lines, 7-8 in a page. Character, Bengali Date, ? Appearance, not fresh Verse Generally correct Complete

A book of mourning songs in Sanskrit, relating to the separation of Rādhā and Krisna, by Yadunandana Dasa, entitled *Vilapa-kusumañjali*

Beginning. श्रीश्रीराधाकृष्ण ।

प्रभुरपि यदुनन्दनो य एष प्रिययदुनन्दन उन्नतप्रभावः ।
स्वयमतुलकृपामृताभिषेकं मम कृतवांस्तमहं गुरुं प्रपद्ये ॥ १ ॥
यो मां दुस्तरगेहनिर्जलमहाकूपादपारक्लमात्
सद्यः सान्द्रदयाम्बुधिः प्रकृतितः स्वैरी कृपारज्जुभिः ।
उद्धृत्यात्मसरोजनिन्दिचरणप्रान्तं प्रपद्य स्वयं
श्रीदामोदरसाच्चकार तमहं चैतन्यचन्द्रं भजे ॥ २ ॥
वैराग्ययुग्भक्तिरसं प्रयत्नै-
रपाययन्मामनभीप्सुमन्धम् ।
कृपाम्बुधिर्यः परदुःखदुःखी
सनातनं तं प्रभुमाश्रयामि ॥ ३ ॥
अत्युत्कटेन नितरां विरहानलेन
दन्दह्यमानहृदया किल कापि दासी ।
हा स्वामिनि क्षणमिह प्रणयेन गाढ-
माक्रन्दनेन विधुरा विलपामि पद्यैः ॥ ४ ॥
देवि दुःखकुलसागरोदरे
दूयमानमतिदुर्गतं जनम् ।
त्वं कृपाप्रबलनौकयाद्भुतं
प्रापय स्वपदपङ्कजालयम् ॥ ५ ॥

id.

अत्योर्ध्वविक्रमगणस्य महाचलस्य
सौन्दर्यविन्दुनपि नार्हति नम्रमीदे ।
मा त्वं विधास्यसि न चेन्मम नेतदानं
किं जीवितेन मम दुःखदवान्वितेन ॥ ९८ ॥
आशाभरैरमृतसिन्धुमयैः कथञ्चित्
कालो मयातिगमितः किल साम्प्रतं हि ।
त्वञ्चेत् कृपां मयि विधास्यसि नैव किं मे
प्राणैर्व्रजेन च वरोरु बकारिणापि ॥ ९९ ॥
त्वञ्चेत् कृपामयि कृपामयि दुःखितायां
नैवातनोस्त्वयि तदा किमिह प्रलापैः ।
त्वत्कुण्डमध्यमपि सद्य इहाक्रमेव
वृन्दावनं मम किं न करिष्यसीह । १०० ॥
यदि प्रणयशालिनि प्रणयपुष्पदामाश्रय
प्रकाममनिरीक्षणैः प्रगुरहस्यदृष्ट्याथवा ।
विलापकुसुमाञ्जलिं हृदि निधाय पादाम्बुजे
मया तव समर्पितस्तव तनोतु तुष्टिं सदा । १०१ ॥

Colophon. इति श्रीविलापकुसुमाञ्जलिः ॥ ० ॥ ० ॥ श्रीश्रीराधावल्लभो जयतितरां ॥ ० ॥

विवरणम्—पुस्तकेऽस्मिन् विलापकुसुमाञ्जलिनाम कश्चिद्विलापविषयको वैष्णवनिबन्धो वर्त्तते ॥

No. 60 वैष्णववन्दना । Vaiṣṇavavandana Substance country made white paper 12×14 inches Folia 6 Lines 7 in a page Character, Bengali Date ? Appearance old Verse *Not correct* Complete

A little Bengali poem on the merit of the worship of the Vaiṣṇavas, followed by an account of some of the celebrated Vaiṣṇavas Anonymous

पुस्तकेऽस्मिन् बङ्गभाषारचितपद्यैर्वैष्णवानां वन्दनाफलं यथाक्रमेण कति विख्यातवैष्णवानां नामानि चोल्लिखितानि ।

No 61. वैष्णवतोषणी । Vaiṣṇavatoṣaṇī Substance, country.

made yellow paper, 16 × 7 inches. Folia 284. Lines, 12-19 in a page. Character, Bengali. Date ? Appearance, not old, with different hand writings. *Prose. Generally correct. Not complete.*

A commentary on the Daśamaskandha or the tenth chapter of the Śrīmadbhāgavata, entitled Vaiṣṇavatoṣaṇī, by Sanātana Gosvāmin. The author says in the introduction that he has explained those portions only which either have not been explained, or which have not been elucidated by Śrīdhara Svāmī. This is the best authority among the Vaiṣṇavas and highly honoured by them.

Beginning.

श्रीमन्नन्दयशोदाभ्यै वन्दारुस्थपुरन्दरम् ।
श्रीगोविन्द प्रपद्येह दीनानुग्रहकारकम् ॥
वन्दे श्रीकृष्णचैतन्य भगवन्त कृपार्णवम् ।
प्रेमभक्तिवितानार्थं गौडेष्ववततार य ॥
श्रीमाधवपुरीं वन्दे यतीन्द्र शिष्यसंयुतम् ।
लोकेष्वङ्करितो येन कृष्णभक्तिद्रुमाङ्घ्रिप ॥
श्रीभागवतसिद्धार्थो टीकाद्विविदस्यापि यै ।
श्रीधरस्वामिपादांस्तान् वन्दे भक्तैकरक्षकान् ॥
भट्टाचार्यं सार्वभौमं विद्यावाचस्पतीन् गुरून् ।
वन्दे विभूषणञ्चैव गौडदेशविभूषणम् ॥
वन्दे श्रीपरमानन्द भट्टाचार्यं रसप्रियम् ।
रामभद्र तथा वाणीविलास श्रीपदेशकम् ॥
नमामि श्रीमदद्वैताचार्यं श्रीदामवल्लभम् ।
नित्यानन्दावधूतश्च श्रीमच्चैतन्यवल्लभम् ।
दामोदरस्वरूपादीन् वन्दे चैतन्यपार्षदान् ।
येषां पादरजस्स्पर्शान् दयालोऽप्युत्तमो भवेत् ॥
श्रीवासुदेवदत्तं तं श्रीगोविन्दमुकुन्दकम् ।
मुरारिगुप्तमन्यांश्च वन्द चैतन्यसेवकान् ॥
वृन्दावनप्रियान् वन्दे श्रीगोविन्दपदाश्रितान् ।
श्रीमत्काशीश्वरं लोकनाथं श्रीकृष्णदासकम् ॥
स्वामिपादैर्न यद् व्यक्तं यद्व्यक्तास्फुटं क्वचित् ।
टिप्पणीयमसौ तत्र सेयं वैष्णवतोषणी ॥
वैष्णवानां यदीयं स्यात्तदेव तु तत्फलं ।
तच्छ्रीवैष्णवसिद्धान्तदासत्वेनैव किञ्चन ॥

श्रीमद्भागवतस्तुत्यभक्तोत्तमपुरुषार्थदिनाम् ।
नामिदवाद इत्येव नामेति ख्यातामिमम् ॥
पूर्वे पूर्वंच च व्याख्या पूर्वपक्षतया मता ।
सर्वान्तिमा तु विज्ञेया स्वसिद्धान्ततया मता ॥
येषां श्रीमत्प्रसादेनापि प्रभोऽस्यत्नमाद्गमी ।
ते दीनानुग्रहव्यग्रा शरणं मम वैष्णवाः ॥
राधाप्रियप्रेमविशेषपुष्टो
गोपालभट्टो रघुनाथदास ।
स्यामानुभौ यत्र मुकुन्दसखायौ
को नाम सोऽर्थो न भवेत् सुसिद्ध ॥
श्रीमच्चैतन्यदेवस्य प्रीत्यै भगवतोऽखिलम् ।
ग्रन्थान्तं यदाप्तज्ञानेनैव विलिख्यते ॥
स्वयं विलिखिते किंचिन किंचिद्योग्यैर्विवेचितम् ।
लिखिते यन्नितं तत्रात्र शोध्यं वैष्णवपण्डितैः ॥
श्रीचैतन्यकृपाल्पकणीकृष्णप्रेमलिपप्सुभि
सम्यक् पर्यालोचितं शक्त्या सैषं वैष्णवतोषणी ॥
श्रीमद्भागवतं यदि स्वाद् स्वान्ते पदे पदे ।
तस्य प्रतिपदव्याख्या कार्या तत्प्रतिपत्तये ॥
आद्य पाठीऽत्र लोकोयो द्वितीयोऽपि च कामित ।
नानादृष्टिप्रयुक्तो टीकाकाराद्यनुवादन ॥
पुरा महापुराणस्य दशमीकानि यानि वै ।
लक्षणान्यपि स्कन्दे नामि सन्ति तदीरिता ।
तत्र प्राधान्यत स्कन्दे दशमेऽत्र निरूप्यते
आश्रयो भगवान् कृष्ण स्वपूर्णत्वप्रकाशक ॥
अत्र यद्यपि सामान्याकारेणाश्रयलक्षणं
तथापि कृष्ण एव स्यात् तस्य पर्यवसायिता ।
प्रकाशो हि प्रतिज्ञा त्वमिति तद्गो सतां मता ।
आत्मारामाश्च मुनय इत्यादि सम्मिता च सा ॥
परिभाषा च तत्र स्यादेते चांशेति सूक्तौ ।
तदेतद्वित भावि सद्भावसमुच्चयम् ॥

End. नास्ति ।

Colophon. इति श्रीदशमटिप्पणी समाप्तेतितम ॥ ० । ८७ । ० ॥

विवरणम्—पुनकेऽस्मिन् वैष्णवतोषण्याभिधा श्रीमद्भागवत दशमस्कन्धटीपनी श्रीसनातनगोस्वामि कृताऽसम्पूर्णा वर्त्तते।

No. 62 व्रजविलासस्तव। Brajavilāsastavah Substance, country made white paper, 18×5 inches Folia, 9 Lines, 7–10 in a page Character, Bengali Date, ? Appearance, not fresh Verse Generally correct Complete

A poem consisting of one hundred six slokas on the praise of Krisna already noticed under No 17

विवरणम्पूर्ववत्।

No. 63 व्रजविलासस्तवविवृति। Brajavilāsastavavivritih *Substance, country made yellow and white paper 15×5 Inches Folia,* 30 Lines, 5–15 in a page Character, Bengali Date ? Appearance, nearly old Prose Generally correct Complete

A commentary on the abovementioned work Anonymous.

Beginning. अथ सपरिकर श्रीकृष्ण स्तौति प्रतिष्ठामित्यादि—श्रद्धिकस्तत्र प्रयोगस्य प्रथमत माधारणपरिकरान् स्तौति प्रतीति। कथाई श्रीकृष्ण भट्टारकान्यासिकवीरा मां पान्तु रक्षन्तिश्यन्तय। मां किंभूतं कामाद्ये कामक्रोधलोभमोहमदमात्सर्य्ये कर्ष्मि प्रतिष्ठारम्भुमिद्दीमपि कृत्वा यई कामाद्ये निमग्ने वर्त्तमानेपि पति निगूढं स्थिता यथादिश्रीमेन माथ्यातके कि कृत्वा पापानि ना प्रतिष्ठारज्जुभिस्था स्थिता कृत्वा निबद्धा मम तान् कामादीन् संहृत्य महाराम् दर्शय। भटी वीर विशेष च इत्यादि मिदिनी। यशोऽपि वीरा मात्माऽर्थे वर्त्तमानेपि पथिकार्गे दन्तः रज्जुभिस्थापनान् मात्मन पतिर्द रक्षन्तीत्यर्थः। १। पतत्प्रथमकस्मात् दर्शयति। इमं व्रजविलासनामकं चादरात्रितसं निरन्तरं मुहुर्भाववार्द्ध कृत्वा संतता परिपूज्य पाणी ये पठन्ति ते पतिकरीति मंत्र मह सन्निकृष्ट राधाकृष्णपूर्णचरन बते दद निताने हृदि पूर्णं निताल्ये च पादे पद्मपद्मदीति मेदिनी। किभूत कर्त्त मनः मनोहर

अथ श्रीमान् श्रीऽयं ग्रन्थकारः सकलभागवतलोकहिताभिलाषपरवशतया प्रकाशितैः स्वहृदयदिव्यकमलकोषविलासिभिः श्रीमद्भगवत्तत्त्वैरेव भक्तिरसामृतसिन्धुनामानं ग्रन्थमपूर्व्वरत्नमभिव्यञ्जयन् सर्व्वत्र मम निर्व्विघ्नसमाप्त्यर्थमेव मङ्गलमाचरति । एवं सुष्ठेन ग्रन्थोऽयं मङ्गलरूप इति च विज्ञापयति अखिलेति ।

Beginning *of the Text* श्रीश्रीराधाकृष्णाभ्यां नमः ।

अखिलरसामृतमूर्त्तिः प्रसृमररुचिरुद्धतारकापालिः ।
कलितश्यामाललितो राधाप्रेयान् विधुर्ज्जयति ॥ १ ॥
हृदि यस्य प्रेरणया प्रवर्त्तितोऽहं वराकरूपोऽपि ।
तस्य हरेः पदकमलं वन्दे चैतन्यदेवस्य ॥ २ ॥
विश्राममन्दिरतया तस्य सनातनतनोर्मदीशस्य ।
भक्तिरसामृतसिन्धुर्भवतु सदायं प्रमोदाय ॥ ३ ॥
भक्तिरसामृतसिन्धौ चरतः परिभूतकालजालभियः ।
भक्तमकरानशीलितमुक्तिनदीकान्प्रणमामि ॥ ४ ॥
मीमांसकवड़वाग्नेः कठिनामपि कुण्ठयन्नसौ जिह्वाम् ।
स्फुरतु सनातन सुचिरं तव भक्तिरसामृताम्भोधिः ॥ ५ ॥
भक्तिरसस्य प्रस्तुतिरखिलजगन्मङ्गलप्रसङ्गस्य ।
अज्ञेनापि मयास्य क्रियते सुहृदां प्रमोदाय ॥ ६ ॥
एतस्य भगवद्भक्तिरसामृतपयोनिधेः ।
चत्वारः खलु वक्ष्यन्ते भागाः पूर्व्वादयः क्रमात् ॥

End *of the Text* अथापेक्षा ।

कृष्णमप्रतिपन्नाये विबुधाराधनां गताः ।
हासादौ तदा तत्र प्राचीनपरता मता ॥
तत्र हासादिरसः ॥ १८ ॥
पथायमानसर्व्वेत्र चपलायितमीक्षणम् ।
कलमार्गस्मरानन्द संकुरमेव मीरह ॥ १९ ॥
ग्रन्थकेऽपि विहितोऽयं भूता यथायथ ।
सनातनस्य स्वामिनः कैदिदमनादृता । तदपि
आत्मा तस्मै तदाज्ञया स्वाज्ञया चैतत्
[illegible] ॥ २० ॥

मात्सर्यायतनमप्यु रसाभ्यामनुभिता ।
इत्यसौ नाट्यशास्त्रीया नाट्यलक्षणम् ।
इति श्रीभक्तिरसामृतसिन्धावुत्तरविभागे रसाभासलहरी ॥ ९ ॥ * ॥
एतस्य गौरवपादस्य भक्तिरसाब्धेः ।
समाप्ति समाहित मया मे° विनिर्मिता ।
गोपालरूपशोभां दधदपि रघुनाथभावविस्तारी ।
तुष्यतु सनातनोऽस्मिन्नुत्तरविभागे रसामृताम्भोधे ।

Colophon *of the Text* इति श्रीभक्तिरसामृतसिन्धौ श्रीमद्भक्तिरसाविर्भावविभागे चतुर्थ विभाग ॥ * ॥ * ॥ समाप्तोऽयं रसामृतसिन्धुरिति ॥ ११ ॥
रामाङ्गशक्रगणिते शाके १४६३ गोकुलमधिष्ठितनाथं ।
भक्तिरसामृतसिन्धुर्विटङ्कितः क्षुद्ररूपेण ॥ * ॥ * ॥

End *of the Commentary* पञ्चार्थेति—अत्र भयानकस्य हास्यस्यादयतः एव । अत्र चित्ताद्युद्भावनापि तदनुगतो वासनया योऽसावपरः कश्चित्तस्य तदुपलक्षणपदवाच्यतया यत्र एव हास्यस्य ॥ १८ ॥ एवमिति अत्र सर्वप्रकरणार्थं समस्य विस्तरेण विभावाद्या निपीयाग्या सम्यगस्ये रसायते । वैरस्याद्यासया सा तु नीयते लोकविश्रुता ॥ २० ॥ नाट्यशास्त्रात् नाट्यएव युक्तत्वादित्यर्थे । नाट्यलक्षण नाटकचन्द्रिकाख्ये ग्रन्थे प्रपञ्चितमिति । इत्युत्तरविभागे रसाभासलहरी नवमी

Colophon *on the Commentary* इति दुर्गमसङ्गमनीनाम्न्यां रसामृतसिन्धुटीकायां चतुर्थ विभाग ॥ * ॥ * ॥ ४ ॥ * ॥
रामाङ्गेति शालिवाहनस्य शकनृपत्वतया विक्रमादित्यस्य सा यथा । अङ्गस्य षाण्मासिकेति प्रसिद्धेः षिषष्ट्यधिकचतुर्दशशतीगणित इत्यर्थः । विक्रमादित्यस्य तु सप्तनवत्यधिकपञ्चदशशतीगणित इति ज्ञेय विटङ्कित । वाङ्कित सकुदपेक्षया पठितस्य टीकास्यास्यापि पाठेऽपि क्षुद्र सूक्ष्मं दुर्बोधं रूपं स्वरूपं यस्याति यदपि च नातिविस्तरा तदपि च अति कदा न्युरीकार्या दुर्गमसङ्गमनीयं गौरिबालादपास्य समाप्त टीका सैवासिव प्रीतय भवतु ॥ * ॥

विवरणम्—दुर्गमसङ्गमनीनामटीकासहित श्रीरूपगोस्वामिविरचितभक्तिरसामृतसिन्धुरत्र वर्तते

No. 65. भक्तिरसामृतसिन्धु सटीक । Bhaktirasāmṛtasindhuḥ

saṭīkah Substance country made white Kāśmīri paper 15 x 5 inches Folia, 122 Lines 6-16 in a page Character Bengali Date 1701 Śaka. Appearance not fresh Prose and verse. Generally correct Complete

Another copy of the same work

विवरणमुक्तपूर्व्वम् ।

No 66 भक्तिरसामृतसिन्धुः । Bhaktirasāmṛtasindhuḥ Substance country made white paper 15 x 5 inches Folia 105 Lines 3-10 *in a page Character Bengali Date ? Appearance old* Verse Not correct Complete

This codex contains only the text of the abovementioned work

पुस्तकेऽस्मिन् भक्तिरसामृतसिन्धोर्मूलमात्र वर्त्तते ।

No 67 भक्तिरसामृतसिन्धुटीका । Bhaktirasāmṛtasindhuṭīkā. Substance country made white and yellow paper 15 x 6 inches Folia, 51 Lines 11 17 in a page Character Bengali Date 1534 (1) Śaka Appearance nearly fresh Prose *Generally correct Complete*

This codex contains only the commentary as noticed above of the Bhaktirasamṛtasindhu

पुस्तकेऽस्मिन् भक्तिरसामृतसिन्धोर्दुर्गमसङ्गमनीनामटीकामात्र वर्त्तते ।

No 68 भक्तिरसामृतसिन्धुटीका । *Bhaktirasāmṛtasindhuṭīkā* Substance country made white paper 15 x 5 inches Folia 81 Lines

---

(1) This is the date of composition of the commentary

1-11 in a page Character, Bengali Date, 1682 Appearance, o Prose Generally correct Complete

The same work

विस्तरयन्तुमपूर्व्वम् ।

No 69. भक्तिसामान्यलहरी । Bhaktisāmānyalahari Substance, country made white paper, 15 x 5 inches Folia, 55 Lines, 6-12 in a page Character Bengali Date ? Appearance nearly old Prose Generally correct Incomplete

Another commentary on the Bhaktirasāmṛitasindhu, entitled Bhaktisāmānyalahari Anonymous

Beginning. श्रीराधाकृष्णाभ्यां नमः ।

सर्व्वाल्पं सुमधुररसं स्वादयन् योऽवतीर्णो
धन्ये गौडे व्रजपतिसुतः कृष्णचैतन्यनामा ।
आचाण्डालात् सकलजगति प्रेमभक्तिं प्रदाता
कारुण्याब्धिर्विशतु हृदि मे श्रीशचीनन्दनो मे ॥
श्रीराधिका माधविका वसन्त
व्रजाधिपप्राणनिधानबन्धुम् ।
रसज्ञभक्तौघचकोरचन्द्र
ममाश्रयं नन्दतनूजमीशम् ॥
दुर्गमं सुगमं तत्त्वं भवेद्यस्य प्रसादतः
राधाकृष्णरसे सद्यः श्रीरूपं नमामि तम् ॥
रागानुगाभिभक्तौघसमाश्रयात्
श्रीराधया सह सदा चरतां व्रजेन्दुम् ।
श्रीरूपपादकमलार्पितचेतसां मे
चित्ते सदा समरसद्भजतां पदाब्जे ॥

अथ श्रीमान् ग्रन्थकारः सर्व्वभागवतश्रीकल्पिताभिलाषपरवशतया श्रीचैतन्यदेवस्य कृपया प्रकाशितश्रीकृष्णप्रेमभक्त्यात्मकतयाऽत्यद्भुततमं श्रीभक्तिरससिन्धुनामानं ग्रन्थं कुर्व्वन् प्रथमं तावत् स्वाभीप्सितपरिपूर्त्त्यै स्वेष्टदेवस्तोत्ररूपं मङ्गलमाचरति तत्रैव ग्रन्थार्थं संक्षेपतो दर्शयति । अखिलेति ।

End नास्ति ।

Colophon. इति [illegible] १०१० १२

विवरणम्—[illegible] टीकासमेतम् [illegible] वर्त्तते ।

No 70. भगवद्गीता सटीका । Bhagavadgītā saṭīkā Substance, country made yellow paper, 15 x 4 inches Folia, 15 Lines, 14 15 in a page *Character, Bengali Date,* ? *Appearance, not fresh Verse* and prose Generally correct. Incomplete

This codex contains the text of the famous Bhagavadgita with the well-known commentary Subodhani in margins both incomplete.

पुस्तकेऽस्मिन् सुबोधिनीटीका सहिता भगवद्गीताऽसम्पूर्णा वर्त्तते ।

No. 71. भगवद्गीता सटीका । Bhagavadgīta saṭīkā *Substance,* country made white paper, 22 x 9 inches Folia 6 Lines, 4-17 in a page Character, Bengali. Date, ? Appearance, old Prose and verse *Generally correct* Incomplete

Another incomplete copy of the above-mentioned work

विवरणमसम्पूर्णम् ।

No 72 भजनशतलीला । Bhajanaśatalīlā Substance, country made white paper, 15 x 5 inches Folia 7 Lines, 4-13 in a page *Character, Bengali Date,* ? Appearance, old Verse Not correct Complete.

A little Bengali work consisting of one hundred and twelve Bhajanas or worship of Kriṣṇa entitled Bhajanāvatāli, by Śri-dhruva Dāsa

पुस्तकेऽस्मिन् श्रीध्रुवदासविरचितानि वङ्गभाषानिबद्धानि द्वादशाधिकशतसंख्यकानि श्रीकृष्ण विषयकाणि भजनानि सन्ति ।

No. 73. भागवत सटीकम् । Bhāgavatam saṭīkam Substance, country made ash coloured paper, 21 × 7 inches Folia, 68 Lines, 11–19 in a page Character, Bengali Date, ? Appearance, not fresh Prose and verse Not correct Incomplete

This codex contains the text of Bhāgavata with two commentaries Kramasandarbha and Bhāvārthadīpikā both incomplete, reaching upto a portion of the 16th chapter of the Prathamaskandha only In addition there are some 20 folia containing fragments of different skandhas without any order

पुस्तकेऽस्मिन् ६८ पत्रपर्य्यन्तं क्रमसन्दर्भभावार्थदीपिकासहित श्रीमद्भागवतप्रथमस्कन्धस्यारम्भा दपि षोडशाध्यायारम्भात्मको नियमो वर्त्तते, तत परं विंशति पत्राणि विभिन्नस्कन्धीयानि विशृङ्खलानि च सन्ति ।

No 74. श्रीमद्भागवत सटीकम् । Śrīmadbhāgavatam saṭīkam Substance, country made yellow paper, 15 × 4 inches Folia, 64 Lines, 13–15 in a page Character, Bengali Date, ? Appearance, old, worn out Prose and verse Generally correct. Complete

This codex contains the text of the fifth and sixth skandhas of the Śrimadbhāgavata with Śridharasvāmin's commentary on the margins, each of the skandhas having separate marks the fifth 47 and the sixth 17, total 64

पुस्तकेऽस्मिन् श्रीधरस्वामिकृतटीकासहितौ श्रीमद्भागवतपञ्चमषष्ठस्कन्धौ सम्पूर्णौ वर्त्तेते ।

Only the text of the fifth skandha

पुस्तकेऽस्मिन् पञ्चमस्कन्धस्य मूलमात्रं वर्तते ।

No. 81. भागवतषष्ठस्कन्धः । *Bhāgavataṣaṣṭhaskandhaḥ* Substance, *country made white paper*, 12 x 3 inches Folia, 19 Lines 10 in a page Character, Bengali Date, ! Appearance very old, worn out, torn and writing injured in parts Verse Generally correct. Incomplete

The text of the sixth skandha incomplete

पुस्तकेऽस्मिन् श्रीमद्भागवतस्य षष्ठस्कन्धोऽसम्पूर्णो वर्तते ।

No 82 भागवताष्टमस्कन्धः । Bhāgavatāṣṭamaskandhaḥ Substance, country made white paper 12 x 3 inches Folia, 40 Lines 6–9 in a page Character, Bengali Date Śaka 1578 Appearance, *very old, worn out, torn and writing effaced in parts* Verse Generally correct Complete

The text of the eighth skandha

पुस्तकेऽस्मिन् श्रीमद्भागवतस्याष्टमस्कन्धः सम्पूर्णो वर्तते ।

No 83 भागवतपञ्चमस्कन्धटीका । Bhāgavatapañcamaskandha ṭīkā Substance, country made white paper, 11 x 4 inches Folia, 34 Lines, 12–13 in a page Character Nagara Date ; Appearance, *very old Prose Generally correct Complete* (as regards the Pañcama skandhaṭīkā only)

This codex contains Śrīdhara Svāmin's commentary on the Pañcamaskandha only

पुस्तकेऽस्मिन् भागवतीयपञ्चमस्कन्धस्य श्रीधरस्वामिकृतटीकामात्रं वर्तते ।

No. 84. भागवतैकादशस्कन्धटीका । *Bhāgavataikādaśaskandha ṭīkā* Substance, country made white paper, 12 × 5 inches Folia, 75 Lines, 13 in a page Character, Nāgara Date, ? Appearance, very old, worn out, partly torn and writing effaced in most parts Prose Generally correct Incomplete

Śrīdhara Svāmin's commentary on the sixth skandha of the Bhāgavata incomplete.

पुस्तकेऽस्मिन् श्रीधरस्वामिकृता श्रीमद्भागवतषष्ठस्कन्धटीकाऽसम्पूर्णा वर्त्तते ।

No. 85. भागवतैकादशस्कन्धः सटीक । *Bhāgavataikādaśaskandhaḥ saṭīkaḥ* Substance, country made white paper, 12 × 6 inches Folia, 101 Lines, 10-15 in a page Character, Nagara Date, ? Appearance, very old, worn out, thoroughly worm eaten and torn in parts Prose and verse Generally correct Incomplete

This codex contains the text of the Ekadaśa skandha of the Śrīmadbhāgavata with Śrīdhara Svāmin's commentary in margin both incomplete

पुस्तकेऽस्मिन् श्रीधरस्वामिकृतटीकासहित श्रीमद्भागवतीयदशमस्कन्धोऽसम्पूर्णो वर्त्तते ।

No. 86. भागवतदशमस्कन्धटीका वैष्णवतोषणी । *Bhāgavata-daśamaskandhaṭīkā Vaiṣṇavatoṣaṇī* Substance, country made white paper, 14 × 7 inches Folia, 383 Lines, 15-22 in a page Character, Bengali Date, 1576 * Appearance, not fresh Prose Not correct Complete, (as regards the Daśamaskandha's ṭīkā)

---

* The date in which the ṭīkā was composed is given in a verse at the end of the Colophon, such as—

शाके षट्सप्ततितम पूर्णेन्दु टिप्पणी शुभा । सचिरा सुगमव्याख्या पक्षेणाभिलिखे तथा ।'

This codex contains the commentary Vaisnavato ani, by Sanātana Gosvāmin on the Da amaskandha only At the end of this skandha there are the following verses by Jiva Gosvamin giving an account of the commentator his genealogy and works he wrote

पुस्तकेऽस्मिन् श्रीमद्भागवतदशमस्कन्धस्य श्रीसनातनगोस्वामिकृतवैष्णवतोषण्यभिधा टीका वर्त्तते। स्कन्धस्य शेषे श्रीजीवगोस्वामिकृता टीकाकर्तृसम्प्रदायका कति श्लोकाश्च वर्त्तन्ते, तान् वयं यथायथमत्र समुद्दाहराम ।

य श्रीभागवतं प्राण स्वप्ने पाठुश्च जागरे ।
स्वप्नदृष्टान् देवविप्रान् प्रथमे वयसि स्थितः ॥
ममस्तु श्रीभागवतप्रेमामृतमहाम्बुधौ ।
तथामेवाहि सेवोऽथ श्रीसनातननामिनाम् ॥
तद्वैतद्विनिवेद्यापि किञ्चिदस्यविवक्षया ।
कथ्यो तदंघ्रिजीवेन जीवेनेदं निवेद्यते ॥
उदयादयदक्रमाश्रितवतौ यस्यामृतस्याश्विनौ
जिह्वा कल्पलता ययो मधुकरौ भुयो भरीधृष्यति ।
देवि राजसभाप्रभाजितपदः कर्णाटभूमिपतिः
श्रीसर्वज्ञजगद्गुरुर्भुवि भरद्वाजान्वयग्रामणी ॥ १ ॥
पुत्रस्तस्य नृपस्य कश्यपनुमारीश्वरो रौहिणी-
कान्तस्त्रिग्रघोमद मुरपतेस्तुल्यप्रभावोऽभवत् ।
तस्यासावनिपूजितोऽखिलयजुर्वेदैकविद्यानिभु
र्लक्ष्मीवाननिरुद्धदेव इति य ख्याति क्षितौ लब्धवान् ॥ २ ॥
महिष्यौ भूपस्य प्रथितयशसस्तस्य तनयौ
प्रजाप्त रूपेश्वरहरिहराख्यौ गुणनिधी ।
तयोराद्य शास्त्रे प्रबलतरभावं बहुविधे
जगामान्य शस्त्रे निजनिजगुणस्पर्द्धितया ॥ ३ ॥
विभक्त स्व राज्यं मधुरिपुपुरावस्थितिरिह
पिता ताभ्यां रूपेश्वरहरिहराख्यौ क्षितिपती ।
निरस्तोऽयं रूपेश्वरमथ जनिरौ पहिरद
महाज्याहाज्योत्स्ना कृष्णनिवसभतदन्तौ ॥ ४ ॥
श्रीरूपेश्वरादिह पदमवस्थितिमधुराज्य श्रम-
दक्षिणमुद्रो श्रमं वन्दितश्च पौरस्त्येषु वशी ।

तत्रासौ शिखरेश्वरस्य विषये सत्तु मुख्यं संवसन्
यस्य पुत्रमजीजनद्गुणनिधि श्रीपद्मनाभाभिधम् ॥ ५ ॥
यजुर्वेदी शाखी वितितिरपि सर्व्वोपनिषदां
रसज्ञायां तस्य स्फुटमघटयत्ताण्डवकलाम् ।
जगन्नाथप्रेमोल्लसितहृदय कर्णपदवीं
न यात कैर्वा वा स किल नृपरूपेश्वरसुत ॥ ६ ॥
विराज गुणिशेखर शिखरभूमिवासस्पृहा
स्फुरत्सुरतरङ्गिणीतटनिवासपर्य्युत्सुक ।
ततो दनुजमर्द्दनक्षितिपपूज्यपाद क्रमा
दुवास नवहट्टके स किल पद्मनाभ कृती ॥ ७ ॥
भूमि श्रीपुरुषोत्तमस्य यजनस्यैव सर्वोत्तमे
कन्याष्टादशकेन सार्द्धमभवन्त तस्य पञ्चात्मजा ।
तत्राद्य पुरुषोत्तम खलु जगन्नाथश्च नारायणो
धीर श्रीमुरारिरतमगुण श्रीमान् मुकुन्द कृती ॥ ८ ॥
आसीत्तत्र मुकुन्दतो द्विजवर श्रीमान् कुमाराभिध
कश्चिद्द्रोहमवाप्य सत्कुलजनर्व्वङ्गाभ्यर्ण्य तत्र ।
तत्पुत्रेषु महिष्ठवैष्णवगणप्रष्ठास्त्रयो जज्ञिरे
य स्वं गौडमहेन्द्र चेह च पुनस्तुमलरामर्च्चितम् ॥ ९ ॥
आदि श्रीलसनातनस्तदनुज श्रीरूपनामा तत
श्रीमद्वल्लभनामधेयललितो निर्विद्य ये राज्यत ।
आसाद्यातिकृपां ततो भगवत श्रीकृष्णचैतन्यत
सामान्य खलु भेजिरे सुरहरप्रेमाप्यभक्तिश्रियं ॥ १० ॥
य सप्ताग्रज पिता मम स तु श्रीराममासेदिवान्
गङ्गायां द्रुतमग्रजौ पुनरमू वृन्दावने सङ्गतौ ॥
याभ्यां माथुरमण्डलोपनिषदो व्यक्तीकृतो भक्तिर
प्युर्व्वी श्रीव्रजराजनन्दनरता सर्व्वत्र संवर्द्धिता ॥ ११ ॥
यश्चित्र रघुनाथदास इति विख्यात क्षितौ राधिका
कृष्णप्रेममहार्णवोर्म्मिनिवह घूर्णन् सदा दीव्यति ।
दृष्टाश्मप्रकरप्रभाभरसतीर्थवालयोर्भ्राजतो
यैस्तुल्यत्वपदमर्तर्म्भिभूत्वनै साधयन्नार्य्यौ तमे ॥ १२ ॥
गोपालबालकव्याजाद्ययो साक्षादभूच्च ह ।
साक्षाच्छ्रीयुतगोपाल श्रीपादपद्मलीलया ॥ १३ ॥

प्रथमाख्यानमित्थं ज्ञात्वा निर्विश्य सप्तपाय्यानुसन्धानधीर्यो भवतीयाव विरामतेति इतिवृत्तं ज्ञापनप्रपञ्चपुरस्कृत आकान पञ्चाध्याने स्वर्य शाम देवादिक मायामयत्वानुसन्धानेन देवहूत्यादेरिवानुष्ठितेन वीर्येन वा तत्र देहाया सदनुभीतनव्यामितिरिक्तचेष्टाया ॥ १८ ॥ श्रीसूत । उद्दिष्ट सम्बन्ध ॥ * ॥

Colophon. इति कलियुगपावनस्वभजनविभजनप्रयोजनावतारश्रीश्रीभगवत्कृष्णचैतन्य देवचरणानुचरविश्ववैष्णवराजसभासभाजनभाजन श्रीरूपसनातनानुशासनभारतीगर्भे श्रीभागवतसन्दर्भे तत्त्वसन्दर्भो नाम प्रथमः सन्दर्भः ॥ * ॥

> रसाकरतुरङ्गमचन्द्रम शकाब्दे
> माघीय विष्णुदिवसे तु परौ व्यलिखि ।
> सन्दर्भपुस्तकमिदं त्वरितं मनीष
> विद्याधरद्विजवरेण हि तत्त्वकाम्यम् ॥

शकाब्दाः १६६७।१० अग्रहायण ॥ श्रीविद्याधरदेवशर्म्मणेदं पुस्तकमिदं लिखितम् । समाप्तश्चायं प्रथम सन्दर्भः ॥ * ॥ श्रीहरि ॥ * ॥

विवरणम् —पुस्तकेऽस्मिन् श्रीभागवत सन्दर्भान्तर्गत तत्त्वसन्दर्भोनाम प्रथम सन्दर्भो वर्त्तते ।

Beginning *of the fourth Sandarbha* श्रीवृन्दावननाथाय भगवते श्रीकृष्णाय नमः । श्रीवृन्दावनाधीश्वर्य्यै भगवत्यै श्रीराधायै नमः । श्रीमत् कृष्णचैतन्यदेवाय भगवते नमः ॥ श्रीगुरुचरणाम्बुजेभ्यो नमः ॥

> तौ सन्तोषयता सन्तौ श्रीलरूपसनातनौ ।
> दाक्षिणात्येन भट्टेन पुनरेतद्विविच्यते ॥
> तस्याद्यं ग्रन्थनालेखं क्रान्तव्युत्क्रान्तखण्डितम् ।
> पर्य्यालोच्याथ पर्य्यायं कृत्वा लिखति जीवकः ॥

अथ पूर्व्वसन्दर्भत्रयेण यस्य सर्व्वपरत्वं साधितं तस्य श्रीभगवतो निर्द्धारणाय सन्दर्भोऽयमारभ्यते । तत्र प्रथमस्य द्वितीये वदन्तीत्यादिना तदेकमेव तत्त्व ब्रह्मादितया शब्द्यत इत्युक्तं । तदेव ब्रह्मादि त्रय तस्य तृतीये विविच्यते । तत्रापि च यथैव सदसद्रूपे प्रतिषिद्धे स्वसंविदा अविद्ययात्मनि कृते इति तद्ब्रह्मदर्शनमित्यादिना तत्र विविक्तस्य ब्रह्माकाराविर्भावतया संभवाभावा त्तत्रिविशेषार्थं तत्तद्धर्म्मो नोद्रियते । श्रीभगवत परमात्मनस्तु नानावि र्भावत्वादि वचनानि तत्तन्निर्द्धारणार्थमुद्द्रियन्ते ।

Colophon. इति षष्ठः सन्दर्भः ॥ इति कलियुगपावनस्वभजनविभजनप्रयोजनावतारश्रीश्रीभगवत्कृष्णचैतन्यदेवचरणानुचरविश्ववैष्णवराजसभासभाजनभाजनश्रीरूपसनातनानुशासनभारतीगर्भे श्रीभागवतसन्दर्भे प्रीतिसन्दर्भो नाम षष्ठः सन्दर्भः ॥०॥

विवरणम्—श्रीभागवतसन्दर्भान्तर्गतषष्ठसन्दर्भसारम्।

N B Under this number we find an incomplete copy of the Sārasangraha an abstract of the above mentioned work, probably by the same author, with the following description

Substance, country made yellowish paper, 14 x 5 inches Folia, 16 Lines, 10–12 in a page Character, Bengali Date, ? Appearance, old Prose Generally correct Incomplete

Beginning. ओं नमो भगवते। श्रीकृष्णाय नमः ॥

श्रीभागवतसन्दर्भं प्रवेष्टुं योऽभिवाञ्छति।
तत्कृते क्रियते सारसंग्रहः साम्प्रतं मया ॥
यस्य ब्रह्मेति संज्ञां क्वचिदपि निगमे याति चिन्मात्रसत्ता
प्यंशो यस्यांशकैः स्वैर्विभवति वशयन्नेव मायां पुमांश्च।
एकं यस्यैव रूपं विलसति परमव्योम्नि नारायणाख्यं
स श्रीकृष्णस्वरूपस्तु इह भगवान् प्रेमदत्वाङ्घ्रिभाजाम् ॥

अथैवं सूचितानां श्रीकृष्णतद्वाच्यवाचकतालक्षणसम्बन्धतद्भजनलक्षणविधेयसपर्यायाभिधेयतत्प्रेमलक्षणप्रयोजनाख्यानामर्थानां निर्णयाय तावत्प्रमाणं निर्णीयते। तत्र पुरुषस्य भ्रमादिदोषचतुष्टयदुष्टत्वात् सुतरामचिन्त्यालौकिकवस्तुस्पर्शायोग्यत्वाच्च तत्प्रत्यक्षादीन्यपि सदोषाणि। ततस्तानि न प्रमाणानि इत्यनादिसिद्धसर्वपुरुषपरम्परासु सर्वलौकिकालौकिकज्ञाननिदानत्वात् अप्राकृतवचनलक्षणो वेद एवास्माकं सर्वातीतसर्वाश्रयसर्वाचिन्त्याश्चर्यस्वभावं वस्तु विविदिषतां प्रमाणम्। तच्च वेदशास्त्रं सम्प्रति दुष्पारत्वाद् दुरधिगमार्थत्वाच्च तदर्थनिर्णायकानां मुनीनामपि परस्परविरोधात् वेदरूपो वेदार्थनिर्णायकश्चेतिहासपुराणात्मकः शब्द एव विचारणीयः।

End. नास्ति।

Colophon. नास्ति।

विवरणम्—भागवतसन्दर्भसारार्थबोधक सारसंग्रहाभिध कश्चित्प्रबन्धविशेषोऽसम्पूर्णो ऽयं।

No. 88. श्रीराधाकृष्णस्तोत्राणि (भागवतपारायणव्यवस्था)। Śrī Rādhākṛṣṇastotrāni Bhāgavatpārayanavyavasthā (1) Substance, Kāśmīrī white paper, 10 × 5 inches Folia, 13 Lines, 7–12 in a page Character, Bengali Date, ? Appearance, nearly fresh. Verse. Generally correct Complete

The codex, though labelled Bhagavata Parāyaṇa Vyavasthā, contains only some Sanskrit poems in praise of Kṛṣṇa and Rādhā, such as, (1) Ānandacandrikastotra (2) Premasudhāpatra, (3 Śrīrādhikāṣṭaka, (4) Prārthanāpaddhati, (5) Cāṭupuṣpāñjali, (6) Gāndharvasamprārthanāṣṭaka, (7) Brajanabīnanandaṣṭaka (8) Karpanyapañjikāstotra, and (9) Utkalikaballarī Most of these poems have been already described in a preceeding number while the rest are too small to be described We have changed the label and named it Śrīradhākṛṣṇastotrāni

उपरि भागवतपारायणव्यवस्थेति न मा समङ्कितमपि पुस्तकमिदमुपादित सदन्ययैव प्रतिपन्नम्। अत्र खलु श्रीराधाकृष्णविषयकाणि कति चुद्रस्तोत्र मयानि पद्यानि सन्ति। अत कारणादस्माभिरिदानीं श्रीराधाकृष्ण स्तोत्राणीति प्रकृतं नाम लिखितम्।

No 89. श्रीभगवद्भक्तिविलास सटीक। Śrībhagavadbhaktivilāsaḥ Saṭīkaḥ Substance, country made white paper, 15 × 7 inches Folia, 322 Lines, 3–23 in a page Character Bengali Date, ? Appearance, nearly old Prose and verse Not correct Incomplete

The work, though named Bhagavadbhaktivilāsa in all the colophons yet after careful perusal, turns out to be the same with the famous Haribhaktibilāsa, the voluminous work guiding the Vaiṣṇavas in the performance of their rites ceremonies &c , by Gopāla Bhaṭṭa The codex contains the text along with the commentary Digdarśinī, written in the margins from the beginning of the second Vilāsa or chapter upto the end of the eighteenth The first and last chapters are wanting

Beginning *of the Commentary on the second Talasa* अथ दीक्षायाः ।

यस्य प्रसादात् शास्त्राणि ज्ञात्वा भवति वारिधिम्

यस्य प्रभावतो वन्दे तं श्रीचैतन्यमीश्वरम् ॥

कलस्थापनस्य विज्ञानमनस्य सम्यग्विधीयते ।

अतो यत्नेन अधियो यत्र सौऽयं प्रयत्नते ॥

तत्रादौ विविधमताकुलितदीक्षाविधिलिखने परमाग्रहस्याप्यामनो भवरवत्र बहुषु प्रमतां समाश्वयन्निव प्राधिनिवृत्तिदृशे पुण्यवत्गुरुदर्शित्वदेवता प्रथमति तमिति ।

Beginning *of the second chapter of the Text*

स श्रीमत्कृष्णचैतन्य देवं वन्दे जगद्गुरुम् ।

यस्यानुकम्पया श्वापि महाब्धिं सन्तरेत् सुखम् ॥ १ ॥

अथ दीक्षाविधि ।

दीक्षाविधिर्लिख्यतेऽनुसृत्य क्रमदीपिकाम् ।

विना दीक्षां हि पूजायां नाधिकारोऽस्ति कर्हिचित् ॥ २ ॥

अथ दीक्षानित्यताम

द्विजानामनुपेतानां स्वकर्माध्ययनादिषु ।

यथाधिकारो नास्तीह स्याच्चोपनयनादनु ॥

तथात्रादीक्षितानान्तु मन्त्रदेवार्च्चनादिषु ।

नाधिकारोऽस्त्यतः कुर्यादात्मानं शिवसंस्तुतम् ॥

End *of the eighteenth chapter of the Text*

विलम्बमानाद्यथा पीठं कुर्याद्देवस्य तत् प्रभु

चतुरस्रञ्च तद्विदि

चतुरस्रं पीठम् कथितम् महामुने

चतुरस्रायतत्वाच्च तत्सर्वमवधारय ॥

विना पीठेन तु विलीयेत तत्पदमासनं पीठकम् ।

मूर्त्ति देवस्य देवस्य चतुरस्रं तु तत् ॥

सारथ्यं गगनस्थाने देवतानां महामुने ।

कलानां वेदसंख्यानां विनायां पीठमण्डला ॥

कुर्यात् विस्तारं देव्यायामेन नाभिन वा पुन ।

आयामस्यानुरूपेण विस्तारेणोच्छ्रयेण च ॥

ऊर्ध्वहैमाथवा कुर्य्यात् सविस्तारं त्रिकोणितम् ।
यद्योऽन्तरे वा विन्यस्य तस्यार्द्धेन तु विस्तृतम् ॥
तच्चतुर्भागहीनं वा सूपपीठ प्रमाणत ॥
विभागेनाथ पीठस्य प्रमाण सम्मतो भवेत् ।
तन्मानेन ततो दैर्घ्यं समाश्रा नायत पुन ।
शेषमानेन विस्तीर्णं तस्यापीठं मसन्तरा ।
लिखयेदथतो मूलात् तत्कर्ण्यानुमकराननम् ॥ * ॥ * ।

Colophon. इति श्रीगोपालभट्टविलिखिते श्रीभगवद्भक्तिविलासे श्रीमूर्त्तिप्रादुर्भावो नामाष्टदशो विलास ॥ १८ ॥ + ॥ + ॥ + ॥ + ॥

End *of the Commentary of the 18th chapter* प्रतिमालक्षणयुक्ता सविता इष्टदा भवतीति ॥ १८ ॥

Colophon *of the Commentary* इति श्रीहरिभक्तिविलासटीकायामष्टादश ॥ १८ ॥ + ॥

विवरणम्—पुस्तकेऽस्मिन् श्रीगोपालभट्टकृतहरिभक्तिविलासाभिध सुप्रसिद्धो निबन्धो भगवद्भक्तिविलासनामान्तरितोऽसम्पूर्णं सटीकश्च वर्त्तते ।

No. 90. गीतावली । Gitavali Substance, country made white paper, 10 × 3 inches Folia, 12 Lines, 3–13 in a page Character, Bengali Date, ? Appearance, old and slightly worn out Verse Generally correct Complete

A small work consisting *of Sanskrit songs relating the adventures* of Śrikṛṣṇa in the Brindabana, entitled Gitavali, by Rūpa Goswamin, already noticed

विवरणमुक्तपूर्वम् ।

No 91. गोवर्द्धनाष्टदशकम् । *Govarddhanāṣṭayadaśakam* Substance, country made white paper, 12 × 5 inches Folia, 1 Lines 8–12 in a page Character, Bengali Date, ? Appearance, not fresh Verse Generally correct Complete

A small poem consisting of ten ślokas on Kṛṣṇa's raising the *Govardhana hill with one finger only of a hand* Anonymous

दुग्धोदनुभवौष ये पुष्कौवौ मयौरित ।
अधीरा च विरलादौनामभवाणौ प्रकृत ।
मविश्रम्यो विशेष मधौराधविनाश ।
न विना विरम्हेन मध्यम पुष्टिमन ।
कषायादैधि रसादौ भूताप् रसौ विवर्द्धनं ।

End. अथ दुग्धामध्यादरमा नदूषणानि –

दुग्ध सम्यादरूपा च नाविकाशिरिषा कृता ।
एताना रसिक क्रम मेलकयुवतौयुगम् ।
समभुमा प्रक्षय चेति तथा मध्या समुच्यते ।
मामा समरमा कृत्वा वर्णने विविधासिषु ।
धीरा च अधीरा चेति कथने नायिकायौ ।
धीराधीराक्रमशा च मानिन परिकौर्तिता ।
मानेन रहतौ कृत्वा मानान् स्वन्यापर्ने ।
मदन्यागमनाय ददाति शाडमर्दनम् ।
विमुखौकोपनमानान अथवै वक्रमुखिभि ।
निन्द्रामुनिभिर्माष च यथा सोऽवदने लिख ।
यमागतमारात्र याहि याहि पुन पुन ।
मगम्भाव मगम्भा च भर्त्संयेत् कटुकौक्तिभि ।
भद्रादिपालिका कृत्वा राधादिर्मध्यमा मता ।
चन्द्रावली श्यामलादि प्रगल्भा परिकौर्तिता ।
रसोऽस्ति रसिकोऽप्यस्ति तथैव च रसाश्रय ।
रस परब्रह्मैव परोच पर एव म ।

Colophon. इति श्रीरसमुधार्णवस्य समाप्त ॥ • ॥ ॥ ॥ श्रीश्रीगुरवे नम श्रीश्रीराधाकृष्णाभ्यां नमः । श्रीश्रीराधागोविन्दौ जयत ॥ • ॥ ॥ लिखितं श्रीबलीवदनदेवशर्म्मण पुस्तकमिदं । तारिख ५ कार्त्तिक । सौ १२[illegible] ।

श्रीराधाकृष्णपदद्वन्द्व ध्यात्वा ध्यात्वा मुदापि च ।
कार्त्तिकस्य सित पक्ष पक्षसौ गुरोर्दिने ।
स्वातीनक्षत्रयोगे प्रतिपदि च तिथावपि ।
यत्नेन लिखितो ग्रन्थो मया रसमुधार्णव ।
श्रीराधाकृष्णचरणकमले भभावना भक्तिरस्तु ॥ • ॥

विवरणम्—पुस्तकेऽस्मिन् रससुधार्णवाभिध काव्यरसविषयकौशिष्म श्रीमानन्ददासकृत रससारलिखितप्रकारग्रन्थविस्तारेण सहितो वर्णित ।

No 93. रागमाला । Rāgamālā Substance, foolscap paper, 15 x 5 inches Folia, 5 (of which first two are wanting Lines, 4-7 in a page Character, Bengali Date ? Appearance, not fresh Verse Not correct Incomplete (having neither beginning nor end)

A small treatise on the Indian music, entitled Rāgamālā The text being incomplete we could not describe it properly

पुस्तकेऽस्मिन्—रागमालाविषय अविद्यमानविषयको निरूपोऽसम्पूर्णविवर्त्ते ।

No 94 रामगीता । Rāmagītā Substance, country made ash coloured paper, 24 x 8 inches Folia, 2 Lines, 11-15 in a page Character, Bengali Date, ? Appearance not old slightly torn in parts Verse Generally correct. Complete

A portion of the Adhyātmya Rāmāyaṇa discussing the supreme god-head of Rāma, after the way of the Bhagavadgītā, under the name of Rāmagītā

Beginning. महादेव उवाच ।

ततो जगन्मङ्गलमङ्गलात्मना
विधाय रामायणकीर्त्तिमुत्तमम् ।
चचार पूर्वाचरितं रघूत्तमो
राजर्षिवर्य्यैरपि सेवितं यथा ।
सौमित्रिणा पृष्टमुदारबुद्धिना
राम कथा प्राह पुरातनी शुभा ।
राज्ञ प्रमत्तस्य नृगस्य शापतो
द्विजस्य तिर्य्यक्त्वमथाह राघव ।
कदाचिदेकान्तमुपस्थितं प्रभुं
रामं रमालालितपादपङ्कजम् ।
सौमित्रिरासादितशुद्धभावन
प्रणम्य भक्त्या विनयान्वितोऽब्रवीत् ।
त्वं शुद्धबोधोऽसि हि सर्व्वदेहिना
मात्मास्यधीशोऽसि निराकृति स्वयम् ।

काव्यं कवेः काव्यतया प्रसिद्धं
काव्यस्य काव्यञ्च यतोऽस्ति काव्यम् ।
तदेव काव्यं मम काव्यकाव्यं
अशेषकाव्य परमन्तु काव्यम् ॥ ३ ॥
चैतन्यरूपोदितरीतिसिक्ता
मेकान्तमभ्यस्तुमहं समीहे ।
तत्तदीयानुगतोऽत्र भावो
भावोचितोऽयं रसो न काव्यम् ॥ ४ ॥
वैकुण्ठकोट्यपि च वासरेऽत्र
ब्रह्माण्डकोट्योऽपि चितोऽचितोऽपि ।
सर्वत्र वृन्दावनमेतदेव
यथा स कृष्णः पुलिनासनादौ ॥ ५ ॥
इदं घनीभूतचिदेकरूप
वृन्दावनं यत्र वसन्ति सर्वे ।
श्रीकृष्णलीलापरिवाररूपा
यथैव कृष्ण. स तथैव तेऽपि ॥ ६ ॥
सर्वे घनीभूतचिदेकरूपा
स्तथाप्यहो प्राकृतवत् प्रतीताः ।
परस्पर चेष्टितमप्यमीषा
मशेषलोकेऽपि चमत्कारीति ॥ ७ ॥

End *of the Text*

क्षीरोदधि. शेषविशेषरूपं
स शेषशायी स्वयमस्ति सोऽपि ।
तत्पादसंवाहनभक्तिमग्ना
सखीजनानां कुतुकाय कथा ॥ ९ ॥
सुप्तोऽपि च तादृश काननेषु
वृन्दावनेन्दोरखिलप्रियाणाम् ।
कुञ्जादिनानाकुसुमास्पदानि
तच्चापि नम्रा यदि वास्तवानि ॥ १८ ॥
स्तुतिप्रसिद्धान्युपकाननानि
करेषु बिभ्रतिरसि तत्र ।

तत्कोकिला काननमाम यत्र
सङ्केतित कोकिलनाद आसीत् ॥ ५९ ॥
सर्व्वानन्दप्रमूलमतुलं लीलैव तथा अपि •
रूपं तस्य च धाम तत्र परमं माधुर्य्यमाय परम् ।
श्रीवृन्दावनमेव दैवत इह श्रीरीतिचिन्तामणौ
तस्योद्देशविशेषनिरूपणे सर्गस्तोयोत्तम ॥ ६० ॥

Colophon *of the Text* इति श्रीविश्वनाथचक्रवर्त्तिविरचितश्रीरीतिचिन्तामणि समाप्त ॥ * ॥ ॥ * ॥ ॥ * ॥

End *of the Commentary* यत्र चौरीदधिरस्ति । शैवस्य विशेषरूपं पञ्चाननमिव तथा स स्वयं श्रीकृष्णश्च यत्रास्ति सापि श्रीराधापि तस्य सेवयापि पादसम्वाहन भक्तो नमा सती यत्रास्ति कीदृशी सखीनां कुतुकार्थं नमा सुकामा ॥ ५७ ॥ वृन्दावनेन्द्रो श्रीकृष्णस्याखिलब्रजजनमण्डलैश्च तथापि मन्दरूपया श्रीमत्या अपि आस्पदानि कुञ्जकुञ्जमन्दिरादिलीलाकौतुकस्थानानि द्वादश मुख्यवनेषु सन्ति । तथा श्रीलक्ष्मीदेव्या हृदि आस्पदानि अपदानि ॥ ५८ ॥ अतो धनिष्ठानि हरिगुणविलासपदानि सन्ति । हार्दिमद्दीनिमग्नस्थानास्पदानीति पाठे ईशो महादेवस्तस्य ईश श्रीकृष्णस्य सुखस्थानानि तत्र तेषूपवनेषु मध्ये कोकिला वननामास्ति यत्र कोकिला वने कृष्णस्य सङ्केतित कोकिल नाद आसीदभूत् । सङ्केतो यथा मयामुकसमये कोकिलवत् शब्दं करिष्यामि तदा त्वया गन्तव्या ॥ ५९ ॥ इह रीतिचिन्तामणौ जगति वा श्रीवृन्दावनमेव तदा तत्र श्रीराधायास्तस्य श्रीकृष्णस्य च लीलैव रूपञ्च धाम च दैवतं । तत्र लीलारूपधामसु परमं यन्माधुर्य्यमाय तदेव परं सर्वोत्तमं सर्व्वानन्दस्य मूलं एकमतुलं तत्र तन्मानन्ददायिषु लीला रूपधामसु मध्ये श्रीवृन्दावनमेव दैवतं कीदृशं परमं सर्वोत्तमं माधुर्य्य माय परमप्राकृत । इह रीतिचिन्तामणौ तस्य वृन्दावनस्य य उद्देश विशेष चन्नोद्देशविशेषस्य निरूपणे नैमकथने वा वतीय सर्गः ॥ ० ॥

Colophon *of the Commentary* नास्ति ।

विवरणम्—पुस्तकेऽस्मिन् श्रीविश्वनाथचक्रवर्त्तिप्रणीतरीतिचिन्तामणिनामक श्रीकृष्णलीला विषयक काव्यग्रन्थः सटीको वर्त्तते ।

No. 97. रूपचिन्तामणि । Rupacintīmaṇih The codex contains leaves of the following different descriptions—(1) Substance, county

made yellowish paper, 9 × 4 inches Folia, 2 Lines, 9-15 in a page. Character, Bengali Date, ? Appearance, old Verse Not correct Complete

(2) Substance, country made white paper, 12 × 4 inches. Folia, 6 (of which first two fol are wanting) Lines 9-11 in a page Character, Bengali Date, ? Appearance, old Prose and verse Not correct. Incomplete, but having explanatory notes in margins

Rūpacintāmani or a complete description of Kṛṣṇa and Rādhā from top to toe in verse Anonymous

Beginning. श्रीश्रीकृष्णाय नमः ।

चन्द्रार्द्धं कलश त्रिकोणधनुषी खं गोष्पदं प्रोष्ठिकां
शङ्खं सव्यपदेऽथ दक्षिणपदे कोणाष्टकं स्वस्तिकम् ।
चक्रं च्छत्रयवाङ्कुशध्वजपवीजम्बूर्द्ध्वरेखाम्बुजं
बिभ्राणं हरिमूनविंशतिमहालक्ष्मार्च्चिताङ्घ्रिं भजे ॥ १ ॥
क्रमारिध्वजवल्लिपुष्पवलयान् पद्मोर्द्ध्वरेखाङ्कुशा
नर्द्धेन्दुञ्च वामसमनु या शक्तिं गदां स्यन्दनम् ।
वेदीकुण्डलमत्स्यपर्व्वतदर धत्तेऽन्वयम्य पदं
तां राधां चिरमूनविंशतिमहालक्ष्म्यार्च्चिताङ्घ्रिं भजे ॥ २ ॥
कलिन्दात्मजावेदिते मधुच्छन्दा-
वने कुञ्जपुञ्जाप्त मार्गमुखी ।
सखीकुञ्जिमालम्बहायोगपीठे
स्फुरत्तुङ्गकल्पद्रुमूले सुगन्धी ॥ १ ॥

End. रखोर्म्मिकाणान् धनबिन्दुवर्णान्
सश्यामबिन्दुं चिबुकं सुग्वासम् ।
चोष्ठाधरौ मल्लयुगं नवीन
कर्णौ लसत्कुण्डलचक्रिकाढ्यौ ॥ १७ ॥
नासामणी मौक्तिकसितहेम
इदं समत्कुक्तलगन्धमध्यौ ।
भ्रुवौ कटाक्षं तिलकप्रदीपं
यास्यां सुरङ्गामचमीलितानम् ॥ १८ ॥
श्रीमत्तरीयां कटिचित्रचूडा
नवीनकूर्पासनितम्बबिम्बाम् ।

श्रेणी निवेशोमित बालवाग्या
विरागदयामथ मन्दहासम् ॥ २८ ॥
श्रीराधिकामाधवदर्पिता
मयी मनोविस्मितयोश्चयुग्मे।
भावसंशिथी भूतिमान् पठन् स
प्राप्नोति तद्दर्शनमाशु साधयात् ॥ ०॥ ० ॥ ० ॥ ०॥

Colophon. नास्ति ।

विवरणम्—स्वरूपविलासविलास श्रीराधाकृष्णरूपवर्णनाविषयकोनिबन्धः ।

No. 98. स्वरूपचतुष्टयादिप्रकाशक । Svarupacatuṣṭayādiprakāśaka. Substance, country made white paper, 16 x 6 inches. Folia, 12. Lines, 12–18 in a page. Character, Bengali. Date, ? Appearance, old. Prose and verse. Not correct. Incomplete.

Although the label put on the codex marks it under a quite different name but after careful perusal the work appears the same as the Kṛiṣnacaritāmṛita which has been already noticed in No 10. Unanimous.

पुस्तकमिदं सम्यग्विभिन्ननामाङ्कितमपि पूर्वालोचितम श्रीकृष्णचरितामृतम् भिन्नमेनाभिन्नमेव ।

No. 99. स्तवामृतलहरी । Stavāmṛitalaharī. Substance, country made white paper, 16 x 6 inches. Folia, 28. Lines, 15-21 in a page. Character, Bengali. Date, 1600 (1). Appearance, old. Prose and verse. Not correct. Complete.

A collection of hymns on defferent subjects under the common name of Stavāmṛ talaharī, each of the hymns having separate name according to its subject and accompanied with commentary in both margins. The codex contains the following hymns or stavas — (1) Srigurudevāṣṭakam, (2) Vrindāṣṭakam, (3) Śacinandana Vijayā-

---

(1) This is the date of composition of one of the contents the Suratakathāmṛitākhyam Āryāśataka.

ṣṭakam, (4) Suratakathāmṛtākhyam Āryāśatakam, (5) Vṛndāvanāṣṭakam (6) Rūpacintāmaṇiḥ (7) Saṁkalpakalpadrumam, (8) Śrī rādhikādhyānāmṛtam, (9) Svapnavilāsāmṛtam, (10) Jagan mohanamiṣṭadevam, (11) Gītāvalī Of these Rūpacintāmaṇi only has been noticed in No 97 Separate descriptions of the rest of the works are given below

(1) गुरुदेवाष्टकम् । Gurudevaṣṭakam, eight stanzas on the greatness of Guru by Viśvanātha Cakravartin

Beginning *of the Commentary* श्रीराधाकृष्णाभ्यां नमः ।

प्रभुः श्रीकृष्णचैतन्यो जीयात् यत्कृपया भवेत् ।
श्वापि सिद्धस्तथं मेरुर्मूर्खोऽपि विद्वान् मतोऽनुमान् ॥

प्रथकर्तादौ श्रीभागवतस्य श्रीभगवद्गीतायाश्च स्वकृतटीकायां भक्तेरेव साधन साध्यसारभूतत्व निर्णीय श्रीमद्वृन्दावनचम्पौ वर्णितं यत् श्रीकृष्णतत्परि करलीलाश्रीवृन्दावनीयवस्तुतादीनां स्वरूपमाधुर्यादिकं तत् सम्यक् विवृतम्यमपि स्वकृतटीकायां प्रकाश्य श्रीरूपगोस्वामिकृत उज्ज्वलनीलमणि विदग्धमाधवदानकेलिकौमुद्यपरिस्वकृतटीकायां ग्रन्थकर्तुराशयं पूर्वापर सङ्गत्या सम्यक् प्रकटय्य ब्रह्मसंहितोपरि स्वकृतटीकायां यथार्थं निर्णीय तत श्रीकृष्णभावनामृताख्यमहाकाव्यं कृत्वा श्रीराधाकृष्णतत्परिकराणा मष्टकालिकलीलापरिपाटीं अधिमाधुर्यास्वादसमर्थां अधिकारियोग्य भक्तेभ्य प्रदश्य भक्ततत्प्रभोरपुरणार्थं माधुर्यकादम्बिनीं कृत्वा माधुर्यवृष्टि प्रकार दर्शयित्वा चमत्कारचन्द्रिकाख्यस्वकृतग्रन्थान्तरे लीलाचमत्कारं तथा प्रेमसम्पुटे प्रेमप्रकारश्च प्रकटीकृत्य स्वकृतरागवर्त्मचन्द्रिकाख्यग्रन्थे विवृत भतश्चकगतभगवद्रागानुगाख्यभक्तिमतं संस्थाप्य श्रीमानन्दवृन्दावनचम्पोस्तथा भक्तिरसामृतसिन्धुस्तरोज्ज्वलनीलमणिस्तथा भागवतामृतस्य च सारसङ्ग्र मिव तेषां प्रतिमूर्तिरूपमिव सूक्ष्ममिव च सर्वपद्यावलीकमेऽसमर्थानां बाल बुद्धीनाञ्च पयसाम्यर्थ्यमानार्थं क्रमेण प्रीतिचिन्तामण्याख्यं विनाख्य किरणाख्य कणाख्यञ्च ग्रन्थं कृत्वा गानद्वारा श्रीराधाकृष्णयोरूपलीलादि सारसमारु – णै रसकमभक्तिभावार्थेन पूर्वचम्पादाख्यं पश्चिमचम्पादाख्यं ग्रन्थद्वयं महत्कृतं स्वकृतपदैर्विस्तार्य संक्षिप्तसन्दर्भस्य श्रीचैतन्यचरितस्य वेदान्तभाष्यं च केनापि कारणेनाप्रमाप्येव अन्यदपि सिद्धान्तादिद्वारा सम्प्रदायस्य

पिबन्ति ये भगवत आत्मन सतां
कथामृतं श्रवणपुटेन संभृतम्।
पुनन्ति ते विषयविदूषिताशयं
व्रजन्ति तच्चरणसरोरुहान्तिकम्॥

इत्यादिना भगवत् कथाया भागवतकथायाश्च श्रवणपठितपूर्व्वकभगवच्चरण प्राप्तिफलत्वेन तत्कथ्यतां महाभाग इत्यादिना सतामयं सारभृतां निसर्गो इत्यादिना च भक्तानां स्वतएव भागवतभगवत्कथायां प्रवृत्तिः च श्रादौ गुर्व्वादीनुक्त्वा भगवत्स्तुत्यादिना भगवत्कथायां भागवतकथामय स्तवामृताख्यं ग्रन्थं करोति श्रीविश्वनाथचक्रवर्त्तिनामा कविवरोऽष्टकमनुपदार्थमिति।

Text

संसारदावानललीढलोकत्राणाय कारुण्यघनाघनत्वम्।
प्राप्तस्य कल्याणगुणार्णवस्य वन्दे गुरोः श्रीचरणारविन्दम्॥ १॥
महाप्रभोः कीर्त्तननृत्यगीतवादित्रमाद्यन्मनसो रसेन।
रोमाञ्चकम्पाश्रुतरङ्गभाजो वन्दे गुरोः श्रीचरणारविन्दम्॥ २॥
श्रीविग्रहाराधननित्यनानाशृङ्गारतन्मन्दिरमार्ज्जनादौ।
युक्तस्य भक्तांश्च नियुञ्जतोऽपि वन्दे गुरोः श्रीचरणारविन्दम्॥ ३॥
चतुर्व्विधश्रीभगवत्प्रसादस्वाद्वन्नतृप्तान् हरिभक्तसङ्घान्।
कृत्वैव तृप्तिं भजतः सदैव वन्दे गुरोः श्रीचरणारविन्दम्॥ ४॥
श्रीराधिकामाधवयोरपारमाधुर्य्यलीलागुणरूपनाम्नां।
प्रतिक्षणास्वादनलोलुपस्य वन्दे गुरोः श्रीचरणारविन्दम्॥ ५॥
निकुञ्जयूनो रतिकेलिसिद्ध्यै या यालिभिर्युक्तिरपेक्षणीया।
तत्रातिदाक्ष्यादतिवल्लभस्य वन्दे गुरोः श्रीचरणारविन्दम्॥ ६॥
साक्षाद्धरित्वेन समस्तशास्त्रैरुक्तस्तथा भाव्यत एव सद्भिः।
किन्तु प्रभोर्यः प्रिय एव तस्य वन्दे गुरोः श्रीचरणारविन्दम्॥ ७॥
यस्य प्रसादाद्भगवत्प्रसादो यस्याप्रसादान्न गतिः कुतोऽपि।
ध्यायन् स्तुवंस्तस्य यशस्त्रिसन्ध्यं वन्दे गुरोः श्रीचरणारविन्दम्॥ ८॥
श्रीमद्गुरोरष्टकमेतदुच्चैर्ब्राह्मे मुहूर्त्ते पठति प्रयत्नात्।
यस्तेन वृन्दावननाथसाक्षात्सेवैव लभ्या जनुषोऽन्त एव॥ ९॥

Colophon *of the Text* इति श्रीगुर्व्वष्टकम् सम्पूर्णम्।

End *of the Commentary* यस्य गुरो प्रसादात् भगवत्प्रसादो भवतीत्यत प्रकाश यो मन्त्र स गुरु साक्षात् यो गुरु स हरि स्मृत। गुरुर्यस्य भवेत् तुष्टस्तस्य तुष्टो हरिः स्वयमिति। यस्य गुरोरप्रसादात् कुतोऽपि गतिर्न स्यात्।

तथाहि आदित्यपुराणे अविद्यो वा सविद्यो वा गुरुरेव जनार्दन । मार्गस्थो वाप्यमार्गस्थो गुरुरेव सदा गति ॥ अन्यच्च दैवे रुष्टे गुरुस्त्राता गुरौ रुष्टे न कश्चन । तस्मात् सर्व्वप्रयत्नेन गुरुमेव प्रसादयेत् ॥ ब्रह्मवैवर्त्ते अपि भ्रष्ट प्रपन्नो वा विरुद्धो अपि यो क्षुधा । गुरुश्च पूजनीयास्ते इत्यादि साधकस्य गुरौ भक्तिं मन्दीकुर्व्वन्ति देवता । यत्नोऽतोऽत्र व्रजेषु शिष्यो भक्त्या गुरौ कुर्व्वमिति । श्रीभागवते तु तु बहूनि प्रमाणानि सन्ति । अपि चत्वादि दोषदृष्ट्या गुरौ यदि कदाचिदवज्ञादि स्यात् तस्मात् तथा भगवति कस्मिंश्चिद् वैष्णवादौ भक्तिराहित्यम कुचेष्टादिना अन्यतो वा यदि गुरोरप्रसाद स्यात् तदा न कुतोऽपि गति स्यादिति द्वितीयेन गुरु प्रसन्न स्यात् तदेव कर्त्तव्यमिति भाव अतस्तस्य गुरोर्यश त्रिसन्ध्य ध्यायं स्तुवन् तस्य चरणारविन्दं वन्दे ॥ ८ ॥ यो जन एतदष्टकं पठति तेन वृन्दावननाथयो साक्षात् सेवा जनुषोऽन्ते एव लभ्या ॥ ९ ॥

(2) वृन्दाष्टकम् । Vrindistakam or eight stanzas on the greatness of Vrinda, by the same author with commentary in margin

Beginning *of the Commentary* हे वृन्दे ते तव चरणारविन्दं नुम स्तुम । गाङ्गेय स्वर्णस्य तथा चाम्पेयतडितोर्विनिन्दिरोचिषां प्रवाहेण स्नपितमात्मवृन्दं आत्मीयसमूहो यया हे तादृशि बन्धूकबन्धु बन्धूकस्य द्युतिरिव द्युतिर्यस्य एवम्भूतो दिव्यवासो यस्या हे तादृशि ।

Text

गाङ्गेयचाम्पेयतडिद्विनिन्दिरोचिःप्रवाहस्नपितात्मवृन्दे ।
बन्धूकबन्धुद्युतिदिव्यवासो वृन्दे नुमस्ते चरणारविन्दम् ॥ १ ॥
बिम्बाधरोदित्वरमन्दहास्यनासाग्रमुक्ताद्युतिदीपितास्ये ।
विचित्ररत्नाभरणश्रियाढ्ये वृन्दे नुमस्ते चरणारविन्दम् ॥ २ ॥
समस्तवैकुण्ठशिरोमणौ श्रीकृष्णस्य वृन्दावनधन्यधाम्नि ।
दत्ताधिकारे वृषभानुपुत्र्या वृन्दे नुमस्ते चरणारविन्दम् ॥ ३ ॥
त्वदाज्ञया पल्लवपुष्पभृङ्गमृगादिभिर्माधवकेलिकुञ्जा. ।
मध्वादिभिर्भान्ति विभूष्यमाणा वृन्दे नुमस्ते चरणारविन्दम् ॥ ४ ॥
त्वदीयदूत्येन निकुञ्जयूनोरत्युत्कयो केलिविलाससिद्धि ।
त्वत्सौभगं केन निरुच्यतां तद्वृन्दे नुमस्ते चरणारन्दिवम् ॥ ५ ॥
रासाभिलाषो वसतिश्च वृन्दावने त्वदीशाङ्घ्रिसरोजसेवा ।
लभ्या च पुंसां कृपया तवैव वृन्दे नुमस्ते चरणारविन्दम् ॥ ६ ॥

त्वं कीर्त्त्यसे सात्वततन्त्रविद्भिर्लीलाभिधाना किल कृष्णशक्तिः ।
तवैव मूर्त्तिस्तुलसी नृलोके वृन्दे नुमस्ते चरणारविन्दम् ॥ ७ ॥
भक्त्या विहीना अपराधलक्षै क्षिप्ताश्च कामादितरङ्गमध्ये ।
कृपामयि त्वां शरणं प्रपन्ना वृन्दे नुमस्ते चरणारविन्दम् ॥ ८ ॥
वृन्दाष्टकं यः शृणुयात् पठेद्वा वृन्दावनाधीशपदाब्जभृङ्गः ।
स प्राप्य वृन्दावननित्यवासं तत्प्रेमसेवां लभते कृतार्थः ॥ ९ ॥

Colophon *of the Text.* नास्ति ।

End *of the Commentary* भक्त्या रहितास्तथापराधलक्षैः कामादीनां तरङ्गमध्ये क्षिप्ताश्च वयं हे कृपामयि त्वां शरणं प्रपन्ना ॥ ८ ॥ पदाब्जयोर्भृङ्गः सन् वृन्दावननित्यवासं प्राप्य तत्र कृतार्थः सन् तयोः प्रेमसेवां लभते ।

Colophon *of the Commentary* इति श्रीवृन्दाष्टकम् ॥ * ॥

(3) शचीनन्दनविजयाष्टकम् । Sacinandanavijayāṣṭakam, eight stanzas on the victory of Śacinandana or Caitanya, by the same author.

Beginning *of the Commentary* श्रीकृष्णचैतन्यदेवस्य सर्व्वैव लीलातिमनोहरा तदप्यस्यावतारस्य प्रेमास्वादप्रेमदानमेव मुख्यप्रयोजनमतस्तत्सहितस्य तस्य विजयतां वर्णयति गदाधरेति—यथा वृन्दावनं समाविश्य श्रीकृष्णचैतन्यदेव आह—आश्लिष्टो गदाया अथवा स गां येन तेन यथा पर सम्बोधन अधर इति पाठेऽप्येष एवार्थः कथम् अनिर्व्वचनीय एको गुल्फी गदाम्बुद इति मधुरमूर्त्तिर्यदा आलोकितस्तदा स चैतन्यदेवो द्रवन् प्रेमोद्रेकेणान्धक्रत न समास अथच नैवर्थीर्भूतनवाम्बुद एतादृशार्थः निरवद्यतः च सन् शचीनन्दनो भुवि नुपतम् विजयते विशेषेण जयते सर्व्वोत्कर्षेण वर्त्तते । विशब्देनास्य अन्यावतारेषु प्रेमदानादेरभावात् एतेनोत्कर्षे कृष्णरूपस्य क्वापि विजयता बोध्यति ॥ १ ॥

Text

गदाधर यदाधर स किल यत्नमालोकितो
मधार्म्मिता गदाम्बुना मधुरमूर्त्तिरेकस्तदा ।
नवाम्बुद इव द्रवन् धृतनवाम्बुदो नैवर्थ्ये-
र्गुंठन् भुवि निरस्यवास्त्रिजयते शचीनन्दनः ॥ १ ॥
अलक्षितचरीं हरोन्मुदितमावत किंच इम-
मचावतिद्भुधावपोरगुणरत्नसम्पादिकाम् ।

व्रजपदह भीतो न पुनरव प्रान्ते विनि
स्फुरदुरुवैरिघ्नो विजयते यशोनन्दन ॥१॥
यदा विनिदमुपने दत्र पदाय व्रज दृगौ
विना तनिव यामुना दयति विधुवा यातर ।
दयित दश सर्वसंघटितमम्बगाचाचय
रसनाविदपि मुहुर् विजयते यशोनन्दन ॥२॥
मदाम्बुमदरि यदीधवसर्वदीर्घं यदा
वाहुर्वं भ्राम्यती मयदि माध्यती तन् पदम् ।
न पाठयति विविनाम् वितमया सविस्मया
निति पतिवनारसे विजयते यशोनन्दन ॥४॥
क्व यामि बदयामि कि क्षनु मया चरितैर्यतां
तमुद्दिशतु च सखे वदय वा वदेत माम् ।
इति द्रवति पूर्णन वलितमकवक्र दया
स मूर्च्छयति मातरं विजयते यशोनन्दन ॥५॥
करार्बुदद्रावरानुकविचटाद्याचया
तम वलितम कुल निखिलमेव निर्मूलयन् ।
सुधा-मदमयीमद दिविशदां सुधेलावयन्
न सदिविधरं प्रभुर्विजयते यशोनन्दन ॥६॥
चर्व कमलमुखर प्रवदरमुखे किरन्
कृपातुरतया व्रजप्रभवदत्र विश्वरं ।
यदपि पदसचरनुरधुनीयवन्देर्निजं
परच जगदाटदम् विजयते यशोनन्दन ॥७॥
गतोऽस्मि मथुरां मम प्रियतमा विशाखा सखी
गता नु वत किं दशां वद कथन्नु वेदानि ताम् ।
इतीव स निशीथया व्रजपते सुत मादित
यदीयरसचर्वणी विजयते यशोनन्दन ॥८॥
इद पठति यो दवं गुणनिधि यशोनन्दन प्रभो
तव पदाम्बुजे स्फुरदमन्दविसम्भवान् ।
तमुज्ज्वलमति निजप्रवधिदपनीगुणं
विधाय निजधामनि द्रुतमुरीकुरुष्व स्वयम् ॥९॥

hon *of the Text* इति यशोनन्दनविजयाष्टकम् ।

f the Commentary हे गुणनिधे तव पदाम्बुजे स्फुरदमन्दविसम्भवान् विश्वासयुक्तो

यीऽदर्क पठति न निषेधमति निजधामनि दुर्लं स्वयमुरीकृत्य श्रीकृष्ण
किं कृत्वा प्रणयिरूपवर्गानुगं विधाय। निजप्रणययुक्तो योऽरूप, रूपगोस्वामी
तत्सानुगं विधाय कृत्वा अथवा निजप्रणयिरूपा ये वर्गा निजपार्ष-
दर्गा: ॥ ८ ॥

Colophon *of the Commentary* नास्ति ।

(4) सुरतकथामृताख्य' आर्य्याशतकम् । Suratakathāmṛtākhyam Āryā-atakam, one hundred Āryās on a discourse between Rādhā and Kṛṣṇa about their mutual affection, by the same author

Beginning *of the Commentary* श्रीराधाकृष्णाभ्यां नमः ।

श्रीरूपगोस्वामिचरणैः सुरतसूचकवाक्यानां सुरतापेक्षयाधिकानन्दजनकत्व
स्फुटमुक्तम्। विदग्धमाधवकाव्यादौ विस्तार्थ लिखितश्चेत्यत सुरतादपि
सुरतकथाया अधिकानन्दजनकत्वमायातमत सुरतकथासादस्य दिग्दर्शनार्थं
मेकादिवसीयसुरतकथामार्य्याशतकेन कथयितुमादौ श्रीरूपगोस्वामिनोर्क्तं
प्रार्थनाश्लोकं प्रमाणयति कदाहमित्यादि पद्ये कृष्णाराधयोरन्योन्यमित्यत्र
परस्परकथने सुरतकथाभिन्नत्वासम्भवात् सुरतकथाया एव रसबहुत्वात्।
सुरतकथैव सा कथा यदा श्रीकृष्ण प्राह—हे प्रिये मह्यमधरसुधां निकामं
यद्येद्य्सित न वितरसीदं चिर अतिकृपयोपि अनीषदान्यतमता दातृमता
कदाचिद् धत्ते त्वन्तु मदनुभूतातिप्रसिद्धा दाता ॥ १ ॥

Beginning *of the Text.* श्रीराधाकृष्णाभ्यां नमः ।

कदाहं सेविष्ये व्रततिचमरीचामरमरुद्
विनोदेन क्रीडाकुसुमशयने सम्पवपुषौ।
दरीगोवर्द्धने मम नववनक्लिन्नदलकौ
कृपाराधाकृष्णौ व्रजभवयुवानाविह युवाम् ॥ १ ॥

कृष्ण —

चिरमिद नेह यदस्रो वितरस्यधरसुधां निकामं मे।
अतिकृपयोपि कदाचिदवदान्यतमता जगं प्रिये धत्ते ॥ १ ॥
लयमपि न याति दाने प्रत्युत प्रहि रसाधिका लभते।
अधरसुधीत्तमविद्यां विबुधवराय मे देहि ॥ २ ॥
स्वान्ते विमति भवती स्वान्तेवासिस्थितिखिन्नं।
मयि किमु पूर्व्वं नादास्तस्मिमाममोघामपि विद्यमद्य तम ॥ ३ ॥

राधा

कुमरमधीनतिलम्भान्निर्मूलतलकोमलोद्गारे ।
प्रथयसि किमु निभृतध्वे घ्रातं पाञ्चिभ्यमसि तैरव ॥ ४ ॥
देवाधिपपदमपि मयि दास्या तत ममैव सुदवर्या ।
भवतार्थं तवद्दसे बते र्म्याभिवेद्यते तस्मात् ॥ ५ ॥
अयमपि परमोधर्मो द्राघा महतो तवैव वेदा ।
भुवनपवनमपि वेदे कृपाश्रयादीदृशं यदद्रो ॥ ६ ॥

End *of the Text*

प्रविशतु मने मनेरथ मुक्तिमपुरं जगन्तय ।
गाते निमोल्य दृशौ स्वजनपराञ्जी विधाय यथातु ॥ १०१ ॥
आम्रनवपल्लवैरलिभिल्यक्रमप्रसरेण तालकम्भन ।
मौनयतु गमनमनिल मद्यद्भोधितं निवपतु ॥ १०२ ॥
कमलविलितैर्भिन्नविते सरभयतो स्वामिनीरथाघोत्यम् ।
निद्राद्रविमवेन्द्र ममोदसिद्धा वर्यं जगत् प्रवताम् ॥ १०३ ॥
राधाकुण्डतटस्थितवासमहत्तं मद सोऽयम् ।
किमु वाञ्छितमतिदुर्लभे वस्तुनि तयोर्मनाम् सम्भाव्यम् ॥ १०४ ॥
अविरद्द्रगुलाव्यकिते शाके श्रवर्णस्थिते दिशाधीशे ।
सुरतकथ सतमुदगादुदयथ भक्तहृदमभसि ॥ १०५ ॥

Colophon *of the Text* सुरतकथामृताख्यानाख्यशतकं सम्पूर्णम् ।

End *of the Commentary* दन्यकर्त्ता भावावेशेनाभिलाषं कृत्वा पद्यानुद्दे केय देव्योदयात् स्वस्य तथायोग्यतां मत्वा पुनर्विचारिते केनापि मदनामृत । एतादृश को वा मद येन मम तादृशी वाञ्छा जाता । ततो विचार्य वितर्कयन्नाह— राधाकुण्डतटे चिरं स्थितिरेव वासरूप महासम्पदां अर्थं स प्रसिद्धो मद । तत्रते तादृशमदं विना अतिदुर्लभवस्तुनि तयो सेवारूपे मम वाञ्छितं किमु सम्भाव्यमस्तु नेत्यर्थ । तदाच येन केनापि प्रकारेण यदि राधाकुण्डतटे वास स्यात् तदा एतादृशी वाञ्छा स्वयमेवोदेदिति भाव ॥ अङ्कस्य वामा गतिरिति वेदो ख्यं शून्यं चन्द्र घट आ एक १०४ ॥ एवंगुणिते १६०० श्रीकृष्णतर्ज्यकशाके हर्षेति ज्येष्ठमासि सुरतकथाख्यमृतमुद्द वात् भक्तहृदयाकाशे सुदानन्द आगात् ॥ १०५ ॥

Colophon. नास्ति ।

(5) वृन्दावनाष्टकम् । Vṛindāvanāṣṭakam or the eight stanzas on the greatness of Vṛindāvana, by the same author

Beginning *of the Commentary* योगसिद्ध्यादिर्मम मास्तु प्रेमापि चेद्यदि न स्यात् मास्तु न भवतु ममतु वृन्दावने तत्रासक्तियत्नेन वासोऽस्तु ॥ १ ॥

Beginning *of the Text* नम श्रीवृन्दावनाय ।

न योगसिद्धिर्न ममास्तु मोक्षो वैकुण्ठलोकेऽपि न पार्षदत्वम् ।
प्रेमापि न स्यादिति चेत्तरां तु ममास्तु वृन्दावन एव वासः ॥ १ ॥
तार्णं जनुर्यत्र विधिर्ययाच सद्भक्तचूडामणिरुद्धवोऽपि
वीक्ष्यैव माधुर्यधुरां तदस्मिन् ममास्तु वृन्दावन एव वासः ।

End *of the Text*

मुदा हरण्मुखा विहङ्ग खेलन्ति कूजन्ति पिकालिकीरा ।
शिखण्डिनो यत्र नटन्ति तस्मिन् ममास्तु वृन्दावन एव वासः । ८ ।
वृन्दावनस्याष्टकमेतदुच्चैः पठन्ति ये निश्चलबुद्धयस्ते ।
वृन्दावनेशाङ्घ्रिसरोजसेवां साक्षाल्लभन्ते जनुषोऽन्त एव । ९ ।

Colophon *of the Text* नास्ति ।

End *of the Commentary* वृन्दावनस्थो श्रीराधाकृष्णयो । ९ ।

Colophon *of the Commentary* नास्ति ।

(7) सङ्कल्पकल्पद्रुमम् । Saṃkalpakalpadrumam one hundred and four stanzas on prayer to Rādhā by the same author

Beginning *of the Commentary* राधिकाप्राप्त्युपायमारभ्य मस्तकपर्यन्तं वर्णयित्वा अधुना तस्याः निकटे प्रार्थनां करोति प्रतश्लोके — हे वृन्दावनेश्वरि, हे यौवन कृपादीनां जलधिस्वरूपे त्वं अवधेहि, तव दासीभवानि दासीभूत्वा कान्त सहितां आलिभिः परितां च त्वां सुखयानि इदमेव अहं याचे ॥ १ ॥

Beginning *of the Text.* नमो वृन्दावनेश्वर्यै ।

वृन्दावनेश्वरि वयोगुणरूपलीला
सौभाग्यकेलिकरुणाजलधेऽवधेहि ।
दासीभवानि सुखयानि सदा सकान्तां
त्वामालिभिः परिवृतामिदमेव याचे ॥ १ ॥

End *of the Text*

> वृन्दावनावनिपते जय सोम सोम
> मौले सनन्दनसनातननारदेड्य ।
> गोपीश्वर व्रजविलासि युगाङ्घ्रिपद्मे
> प्रेम प्रयच्छ निरुपाधि नमो नमस्ते ॥ १०२ ॥
> हित्वाखिला किल वासना भजत रे वृन्दावन तत्र तं
> राधाकृष्णविलासमाधुरिरसास्वादं न चेद्विन्दथ ।
> त्यक्तुं शक्नुथ न स्पृहामपि पुनस्तत्रैव तद्वन्धवो
> विस्रब्धा श्रयते ममैव सतत सङ्कल्पकल्पद्रुमम् ॥ १०३ ॥

Colophon *of the Text* नास्ति ।

End *of the Commentary* रे मम बन्धवः यूयं वृन्दावनं भजत । तत्र वृन्दावने चेद् यदि तं प्रसिद्ध राधाकृष्णविलासमाधुरिरसास्वादं न विन्दथ तत्र विलासरसास्वादे स्पृहामपि त्यक्तुं न शक्नुथ तदा विस्रब्धा' विशिष्टा श्रद्धा यासु ता श्रद्धारहिता वा मम बन्धवः इमं सङ्कल्पकल्पद्रुमं श्रयत । अस्य पाठादेव सम्यक् रसास्वादोऽन्येषामपि भविष्यतीति । १०४ ॥

Colophon *of the Commentary* नास्ति ।

(8) **राधिकाध्यानामृतम्** । Rādhikādhyānāmṛtam, *consisting of thirty-two stanzas on meditation of Rādhikā, by the same author*

Beginning *of the Commentary* श्रीवृन्दावनेश्वर्या ध्यानामृतं व्याचिख्यासुः श्लोकेनाह तडिदिति स्वकान्त्या करणभूतया तडिदादिभास कान्ती भर्त्सनतिरस्कारपिशाचस्य स्वरूपस्य विलास कस्य जनस्य वर्णनविषयीऽस्तु न कस्यापीत्यर्थः । सुधा अमृतं ऊर्ध्वोद्गत गुरुत्वादिभ्याधादि पथ्यासत इति नाम मधवपाऽपरोऽपि प्राकृतत्वात् पश्चादेतत्तादिक भवताम् श्रीतु कर्णं कं रोचक एव न त्वया इव गुणमाधुर्यादिभि पूर्ण इति भाव । १ ।

Beginning *of the Text* श्रीवृन्दावनेश्वर्यै नमः ।

> तडित्सम्पकमर्वकाश्मीरभास
> स्वकान्त्या भर्त्सयन्त्यङ्घ्रिसा विलास ।
> स्वरूपस्य तस्यास्तु कस्यास्तु वर्ण्यं
> सुधीश्वरो नाम वर्णोऽपि कर्ण्यं । १ ।

End *of the Text*

सञ्जागर्ति तस्या परीवारश्चैत
कटेऽनुचर्य्य रम्यलीलासमन ।
श्वाघ्यष्टयामिकममुष्या सपर्य्या
यथाकालमाचर्य्यते तेन चस्या ॥ १२ ॥

Colophon *of the Text* इति श्रीराधिकाध्यानामृतम् ॥

End *of the Commentary*. तस्या राधिकाया य परीवारस्तस्य चैतत्स्व रम्यलीला समत महासत्कर्पूरलिप्तो नानिल्पर अनुष्ठाय जागर्त्ति परिवारपदेन साधक भक्तोऽपि तदभिमानी तस्य चलसि यदि सदा सहासलीला जागर्त्ति तदा तेनापि अमुष्या अष्टयामिकी अर्च्चा सपर्य्या तेन परीवारेण यथाकाल माचय्यत क्रियते अनेन ध्यानेन तस्य फलमिदमुक्तम् ॥ १२ ॥

Colophon *of the Commentary* इति श्रीराधिकाध्यानामृतव्याख्या ॥ ० ॥

(9) **स्वप्नविलासामृतम्** । Svapnavilasâmṛitam nine stanzas describing a dream of Krisna about Radha, by the same author

यस्मिन् श्रीकृष्णकर्त्तृक राधिकास्वप्नदर्शनवर्णनम् नवभि श्लोकैर्वर्णितमस्ति ।

(10) **जगन्मोहनमिष्टदेवम्** । Jaganmohanamiṣtadevam, a prayer to Jaganmohana, the God of special worship consisting of nine stanzas, by the same author.

तत्रापि जगन्मोहनमिष्टदेवस्य सकाशे नव प्रार्थना श्लोका वर्त्तन्ते ।

(11) **गीतावलि** । Gitavalih, consisting of songs on Krisnalila, by the same author

Beginning *of the Commentary* श्रीगोविन्देत्यादीनि सम्बोधनपदानि । व्रजजने सह मन्नर्म्मकर्म्मकेवा गीता खेलाया गाथा कथा यस्य हे तथाभूत कृपया मां प्रेमसुधा पायय । तथा कृपया मां बहुधा बहुप्रकारा निजसेवा कारय । कृपया कारय इत्यादि पदेन प्रेमसुधापान सेवादौ च कृपाकृपां विना स्वस्य सामर्थ्याभावो व्यक्तित । मधुरिमो गरिमा गौरवेण सरस करुणालक्ष्य यल्लोचनकोणस्य विकाश तत् तथा चातिमधुरं करुणा कटाक्ष कृपया मामनुभावय अनुभवं कारय । यद्वा मधुरिमा गरिमा यत्र हे तथाभूत हे सरस हे करुणालय इत्यादि पृथक् पदानि ।

Beginning *of the Text* अथ गीतावली ।

पावय स्वपदा प्रेमसुधा मां कारय निजसेवा बसुधा मां गोविन्दमदन
गोपालगोपीनाथ । श्रीकृष्ण हरे मङ्गलनन्दविलोलाभावा । मधुरिमवरिम
मरन्दमदनानन्दलोचनकोविदवाद । मामनुभावय भावय निजगुणवदन
कलापविलास । श्रीरूपसनातनविद्यारतिविधौ राधे हरिरसिते । मम निज
भवभयरोगतत माधुरीकुरु भगिन ॥ १ ॥

End *of the Text* तदनुगा ऽत्र गोविन्द इमामतिदिव्य मनि निजवयसा मां जीवय मन्दस्मित
सुधया । पीतवसन मम बल्लव सखी नवनीलनलिनकमनीयतनो । वल्लव
नवरवतंस हिमी वल्लभ माधुरीकुरु मां ॥ ११ ॥

Colophon *of the Text* समाप्तेयं गीतावली ।

End *of the Commentary* पीत वसन यस्य स वसनोल्लनलिनादपि कमनीया तनुर्यस्य सम्म
मनस्यपि चक्रवर्ति कल्य मैव । तथाच भगवत्प्रेम विना भक्तरूप
गुणमाधुर्यादौ मनस प्रवृत्तो न भवति न चापि च । चन्द्रत्वात्
अविद्याराहतत्वात् विषयाभिनिवेश एव जायते । वल्लवनगरस्य मन्मथस्य
वतंस हे चिरोभूषणरूप । हे हिमी सर्वं कर्तुं समर्थ वल्लभ मां चिर
इति पदद्वयम् । त्वं यथा चिरोऽभवेस्तथा माधुरीकुरु सौकुमार्ये ।
पदद्वयं सार्धेनान्वयमिति ॥ ११ ॥

Colophon *of the Commentary* नास्ति ।

No 100 पदकल्पतरु । Padakalpataruh Substance, country made white paper, 15 × 6 inches. Folia, 459 Lines, 12 in a page Character, Bengali. Date, ? Appearance, nearly fresh Verse. Not correct. Incomplete

An anthology of Padas or Bengali songs of Vaiṣṇava poets collected under the name of Padakalpataru by Vaiṣṇavadāsa. In this work two introductory verses only are in Sanskrit

Beginning. श्रीकृष्णचैतन्यचन्द्राय नमः

वन्देऽहं श्रीगुरो श्रीयुतपदकमलं श्रीगुरून् वैष्णवांश्च
श्रीरूपं साग्रजातं सगणरघुनाथान्वितं सजीवम् ।

मायेत माधुर्य परिमलमहितं कृष्णचैतन्यदेवम्
श्रीराधाकृष्णपादान् सहगणललिता श्रीनिवासान्वितांश्च ॥
वन्दे श्रीकृष्णचैतन्य कारुण्यातीतविग्रहम् ।
स्वलीलाकारुण्यातीतधामभक्त्यादिभि सह ।

पुस्तकेऽस्मिन् श्रीगोविन्ददासप्रभृतिविरचितानि वैष्णवगीतानि वर्त्तन्ते, तानि पदकल्पतरुनाम्ना प्रसिद्धो ऽयं निबन्ध ।

No 101. श्रीमन्नामामृतसमुद्र । Śrīmannamāmṛtasamudrah
Substance, country made white paper, 10 × 4 inches Folia, 8 Lines, 13 in a page Character Bengali Date, ? Appearance, not old Verse. Not correct Complete

A Bengali poem invoking Gauranga and his followers, by Narahari Dāsa

पुस्तकेऽस्मिन् श्रीनरहरिदासकृतानि श्रीगौराङ्गतत्सहचरसम्बोधनपदानि बहूनि बङ्गभाषा लिखितानि पद्यानि सन्ति ।

No 102 श्रीराधाकृष्णपूजापद्धतिनिबन्ध । Śrīradhākṛṣṇapujā paddhatinibandhah Substance, white foolscap paper 12 × 4 inches Folia, 7 Lines, 4 8 in a page Character Bengali Date, ? Appearance, nearly fresh Verse and prose Generally correct Complete

A manual of worship of Radha and Kṛṣṇa In the beginning the superiority of Radha over her companions has been established from the authority of several Puranas

Beginning. श्रीश्रीराधाकृष्णाभ्यां नम । श्रीराधाया प्राधान्यम् ।
पाद्मे कार्त्तिकमाहात्म्ये उत्तरखण्डे तत्कृष्णप्रसङ्गे ।
यथा राधाप्रिया विष्णोस्तस्या कुण्डं तथा प्रियम् ।
सर्व्वगोपीषु सैवैका विष्णोरत्यन्तवल्लभा ॥ इति
अतएव मात्स्ये शक्तित्वसाधारण्येनाभिन्नतया गणनायामपि तस्या एव वृन्दावने प्राधान्याभिप्रायेणाह ।

वाराणस्यां विशालाक्षी विमला पुरुषोत्तमे।
रुक्मिणी द्वारवत्यान्तु राधा वृन्दावने वने॥ इति

तथाच बृहद्गौतमीये तस्या एव मन्त्रकथने—

देवी कृष्णमयी प्रोक्ता राधिका परदेवता।
सर्वलक्ष्मीमयी सर्वकान्तिः सम्मोहिनी परा॥ इति

ऋक्परिशिष्टश्रुतावपि

राधया माधवो देवो माधवेनैव राधिका।
विभ्राजन्ते जनेष्वेति।

अतएवाह अनयाराधितो नूनमित्यादि। भविष्योत्तरे श्रूयते—

गोपालिपालिका धन्या विशाखाद्या धनिष्ठिका।
राधानुराधा सोमाभा तारका दशमी तथा॥ इति

विशाखा ध्याननिष्ठिकेति पाठान्तरम्। तथा दशम्यपि तारकाख्यैवेत्यत्र।
दशमीत्यप्येकं नाम वा।

After this it enumerates thirty-two bodily signs of a Mahā-puruṣa, thus—

पञ्च दीर्घं पञ्च सूक्ष्मं सप्त रक्तं षडुन्नतम्।
त्रिह्रस्वं पृथु गम्भीरं द्वात्रिंशल्लक्षणो महान्॥
बाहू नेत्रान्तरञ्चैव जानुनी नासिके तथा।
स्तनयोरन्तरञ्चैव पञ्च दीर्घं प्रशस्यते॥
सूक्ष्माण्यङ्गुलिपर्वाणि दन्तकेशनखत्वच
पञ्च सूक्ष्माणि यस्यैव ते नरा दीर्घजीविनः।
पाणिपादतलौ रक्तौ नेत्रान्तश्च नखानि च।
जिह्वाधरौष्ठतालूनि सप्त रक्तं प्रशस्यते॥
नासाभिश्च दन्ताश्च ललाटञ्च शिरस्तथा।
हृदयञ्चैव विज्ञेयमुन्नतं षट् प्रशस्यते॥
ग्रीवा चैव कटिश्चैव तथैवोदरमेव च।
ह्रस्वानि त्रीणि वै यस्य ते नरा दीर्घजीविनः॥
स्वरोऽसत्त्व नाभिश्च त्रिगम्भीरं विधीयते।
भालं वक्ष कटीरञ्च त्रिविस्तीर्णं प्रशस्यते॥

After this the Sakhis or female companions of Rādhā and Kṛṣṇa are thus enumerated—

मत्स्यध्वजे ॥ १ ॥ किरणाख्य ॥ २ ॥ मुषिका ॥ ३ ॥ अष्टकमला ॥ ४ ॥
वनमाली ॥ ५ ॥ मुद्रिका ॥ ६ ॥ कुण्डिका ॥ ७ ॥ अङ्गुरीया ॥ ८ ॥
॥ ९ ॥ पद्मा ॥ १० ॥ भद्रा ॥ ११ ॥ मन्दारश्री ॥ १२ ॥

End. अथ पूजाविधि ।

यथोक्तेन क्रमादिवन्ध्यपात्रान् प्रजयान्वकान् सम्पूज्य तत्सौभद्रमिनादिशन्तं भगवान् श्रीमते नमः । इत्यनेन क्रमविधानेन संपूजयत् ॥ अथ श्रीकृष्णायुधा । पाञ्चजन्याय ॥ १ ॥ सुदर्शनचक्रम् ॥ २ ॥ कौमोदकी गदा ॥ ३ ॥ पद्म ॥ ४ ॥ शार्ङ्गधनुः ॥ ५ ॥ एतान्यायुधानि च सपूज्य तत श्रीकृष्णस्य सर्वायुधेभ्यो नमः ॥ इत्यनेन क्रमविधानेन संपूज्य विसर्जयेदिति । अमन्त्रम् । अमन्त्रेति विसर्जनवाक्य मन्त्रोवनपूर्वकमेवेति शेयम ।

क्लीं कृष्णाय गोविन्दाय गोपीजनवल्लभाय स्वाहा । इत्यष्टादशाक्षरमंत्रो कामजनकामनमन्त्रराज ॥ १ ॥ २ ॥ ३ ॥ श्रीं राधायै नमः ॥ इति षडक्षर मन्त्रराज ॥ क्लीं कामदेवाय विद्महे पुष्पबाणाय धीमहि तन्नोऽनङ्गः प्रचोदयात् ॥ इति कामगायत्री ॥ श्रीं गान्धर्विकायै विद्महे कृष्णप्रियायै धीमहि तन्नो राधा प्रचोदयात् । इति राधागायत्री ॥ * ॥ ० ॥ * ॥ ० ॥ गोपीनाथाय विद्महे गोपीवल्लभाय धीमहि तन्नो कृष्ण प्रचोदयात् ॥ इति गोपालगायत्री ॥ * ॥ ० ॥ * ॥ ० ॥ ओं नमो नारायणाय ॥ इति अष्टा क्षरमन्त्रराज । ओं नमो भगवते वासुदेवाय ॥ इति द्वादशाक्षरमन्त्रराज ।

Colophon. नास्ति ।

विवरणम् श्रीकृष्णराधापूजापद्धतिरूपोऽयं निबन्ध ।

No. 103. गोविन्दलीलामृतम् । Govindalīlāmṛitam Substance, country made colourless paper, 11 × 4 inches Folia, 223 (of which fol. 1–113 both including and fol 123-134 both including are wanting) Lines, 3-5 in a page Character, Bengali Date, ? Appearance, very old Verse Not correct. *Incomplete*

A poem relating the adventures of Kṛiṣṇa at Vṛindāvana, by Raghunātha Bhatta, complete in twenty-three chapters already described.

विवरणमनुक्तपूर्वम् ।

No. 104. हरिभक्तिविलासटीका (दिग्दर्शिनी) । Haribhakti vilāsaṭīkā (Digdarśinī Substance country made white paper, 10×4 inches. Folia, 20 Lines, 7-3 in a page. Character, Bengali Date ? Appearance, nearly fresh Prose Not correct Incomplete

The commentary on the Haribhaktivilāsa, entitled Digdarśinī, already described This Codex contains upto the end of the first chapter only

पुस्तकेऽस्मिन् हरिभक्तिविलासटीकाया दिग्दर्शिन्या प्रथमविलासमात्रं वर्त्तते ।

Under this No we find also a fragment of the text of the Haribhaktivilāsa.

पुस्तकेऽस्मिन् हरिभक्तिविलासस्यापि कतिपयानि पत्राणि ।

No 105. उज्ज्वलनीलमणि । Ujjvalanīlamaṇiḥ Substance, country made white paper, 14×4 inches Folia, 105 Lines, 5-7 in a page Character, Bengali Date, ? Appearance, old Prose and verse. Generally correct. Complete

Another complete copy of the Ujjvalanīlamaṇiḥ, described before

विवरणमुक्तपूर्वम् ।

No. 106. मुक्ताचरितम् । Muktācaritam Substance, country made white paper, 15×5 inches. Folia, 48 Lines, 3-10 in a page Character, Bengali Date, ? Appearance, very old Prose Not correct. Complete.

A story in prose supposed to be told by Kṛṣṇa under the name of Muktācarita. Anonymous. In order to make the purport of the work clear to the readers we quote below the introductory part of it in extenso.

Beginning. श्रीराधागोविन्दौ जयताम् ॥

> कन्दर्पकोटिरम्याय स्फुरदिन्दीवरत्विषे ।
> जगन्मोहनलीलाय नमो गोपेन्द्रसूनवे ॥
> कथचित्कथयिष्यामि सुकृतानां मञ्जितात्मनो ।
> मिथोजयार्थिनोर्वन्दे राधामाधवयोर्युगम् ॥
> निजानुमुक्तखिता भक्तिसुधामर्पयितुं क्षितौ ।
> उदितं यं शचीगर्भव्योम्नि पूर्णं विधुं भजे ॥
> नामश्रेष्ठं मनुमपि शचीपुत्रमत्र स्वरूपं
> रूपं तस्याग्रजमुरुपुरीं माथुरीं गोष्ठवाटीम् ।
> राधाकुण्डं गिरिवरमहो राधिकामाधवाशां
> प्राप्तो यस्य प्रथितकृपया श्रीगुरुं तं नतोऽस्मि ॥
> हरिचरितामृतलहरीं वृन्दाविपिनानुरागिसंभूताम् ।
> रसवद्वृन्दारकगणपरमानन्दाय तनवाम ॥

एकदा किञ्चिन्मानवयतपूर्ववृत्तान्तया सत्यभामया कृष्ण साकूतं पृष्ट —

> लतास्ता मधुरा कस्मिन् जायन्ते धन्यगोवृति ।
> नाथ मत्कङ्कणव्यक्त यासां मुक्ताफलं फलम् ॥

ततस्तद्वृत्तान्तमधुरत्वात् कृष्ण सानन्दोन्निर्वर्ण्य विहस्याह —

> गत स कालो यत्रासीन्मुक्तानां जन्म वीरुधु
> वर्तन्ते साम्प्रतं तासां हेतव शुक्तिसम्पुटा ॥

ततस्तदपूर्वं श्रुत्वा सविशेषश्रवणोत्कण्ठितया वाढमाम्रेडित कृष्ण पुनराह । एकदा कार्तिके मासि गोकुले गोवर्द्धनगिरौ दीपमालिका महोत्सव आसीत् । तत्र सर्वो जनो विविधनेपथ्यसामग्रीभ्यां संस्काराय साधनाय च परमासक्तोऽभूत् । गोप्यश्च प्रसाधितसाधना आत्मनां भूषणार्थं नानालङ्कारसंस्कारसाधनपरा बभूवु । राधा तु मान्यवरत्वात् सरसीतीरोपान्तमाधवीवनु मालिकायां स्वसखीसमुदयेन परमोत्तममुक्ताभि विविधभूषणानि रचयितुमारेभे । मया च विचक्षणीविदग्धार्थनामकीर कुमारमुखतत्तन्निशम्य सकौतुकं तत्र गत्वाऽनिमेषास्पदस्य स्वी-हरिणीति नाम्नीविंशुगलस्य भूषणोद्देशेन तासां सकाशं प्रार्थितानि + + +
\+ + + + + + +
ततस्तासामीषत्स्मिताऽन्योन्यमालोकयन्तीनां मध्ये प्रगल्भा ललिता विहस्य सरोषमिव व्याजहार । अये नागर एतानि बहुमूल्यानि मौक्तिकानि

राजमहिषीयोग्यानि तव महिषीणामेवालङ्क्रियार्थे सत्यमभिदधासि कथं
न दास्याम । ततस्तच्च श्रुत्वा मया कौतुकेनाविष्टेन साधा पुनः पुन
रिदमेवोक्तं । भो प्रियसुहृदा सर्व्वाण्यपि यदि न देयानि तदा वदयमप्रिय
धेनुयुगलमङ्गचतुष्टयभूषापर्य्याप्तमेवास्य दीयतां । ततो ललिता
सर्व्वाभ्यो मौक्तिकानि पुन पुनर्याचयन्ती भूय माह । इ कथं किं कर्त्तव्यं
तव धेनुयोग्यमेकमपि नास्ति । तदाहमुक्तवान् । अपि परमचतुरे
ललिते तिष्ठ तिष्ठ चह कार्पण्यभागिति यथाराधा वक्तुं न शक्ता तदपास्य
सत्वरमम्बा मञ्जरीमायस्याह मातर्देहि मे मौक्तिकानि अहं तु तानि इह
केदारे वप्स्यामीति पुन पुनरवोचम् । ततो मातापि हसित्वैकं वत्स न
मौक्तिकमुष्ठानि प्ररोहन्ति तदा मया एक मातरयमेव दीयतां दिनचतुष्ट
यतरे तानि प्ररूढानि भवन्त्येव सायात्कर्म्मण्यानि । इत्यभिनिर्बन्धपरिहारार्थम
म्बया तया दत्तानि बहूनि मौक्तिकानि । मया गोकुलजनाङ्गणसमीप
वर्त्तिनि यमुनोपकण्ठे पौरजनसमवगाढां केदारिकां निष्पाद्य सहास यथा
नीषु कासुचित् गीतीषु तासुप्ता ता पुन परितो कलिकाभिर्निबद्धोल्लता
\+ + + + + + +
मया स्वगृहाच्च गवां बहुभि पयोभिरेव ता दर्शयता सङ्घ ठिष्ठ क्रियताच ।
ततश्चतुर्थदिवस एव मौक्तिकानि प्ररूढानि तद्दर्शनोत्कण्ठितेन मया मातु
रञ्चलमादाय तदङ्कुरा दर्शिता । ततो नातिविलम्बेन सुस्निग्धविस्तृता
मौक्तिकलता विस्तारिण्य समालोक्य समीपवर्त्तिना कदम्बानामुपरिष्टात्
समवारोहिता । ततोऽपरिमितमौक्तिकेभ्यो विलसन्ती निव दधति
मुक्ताफलानि तासु जातानि तानि दृष्टा ललनासिना विस्मयोऽभवदेव तत

End.

ततः सर्व्वेषुपटसुखाद्य ललिता तदङ्गहरणेन मानन्दमानन्दिता राधा प्रभा
षयामास । तदनु ललिताविस्मयादय सर्व्वोऽपि परस्पर तत्र मधुरामर
चनामृतदानात् । ततश्च लम्बमान कृता तत्पञ्चरत्नाद्युतमौक्तिक
हर्षेण स्वच्छपति स्वमातुश्च पर तथोक्तं पुनरान्योश्च रत्नोदारात्म
स्वामीमहाय निमाहस्व पुरमकौतुकविनोदेन विरेजु । तथा । गोकुल
विचारारामसम्पूर्णाविलं ततस्ततः । तन । विधि चूल पीतस्य तदर्थ
तदतिचर्व्वनया इति विचरन्तधानुधारतकौलावधारविशेष तामो निपत्य तदनु
शाखरुद्धि तमेव मे कोवानुरूपा राधार्थेति तदन्ये तमद्भुद्दं कदन्तु तां कथा
परिचास्य सुखमुद्दीर्घमुखच निवसयाति । अवमानाच कदरोनार्थ
नियमाहित्यानवेन तं गीतवती तूष्णीमासीत् । + + +
\+ + + + तदाभीमेव कर्णोत्तरा तदानीनमधुर

इत्यत्रादिकौशलानन्तरं गोकुलपुरप्रवेशसम्पादयित्रीं परममङ्गलकृतोज्ज्वलित यात्रां विधाय सचिवगणनिकृत्स्नेन श्रीमदग्रजमहानुभावं गोकुलजनमात्रैमनुग- *वाञ्छितमपि द्वारकापुराभिमानदर्पमभिवन्दस्य साहैमुक्तवर्तोच्छिणीश्वराभ्यां* श्रीमता नान्दीमुखीपादेन श्रीगोकुलोपकल्पमासाद्य प्रमदसम्भूतचिराभिलषित निजाभीष्टमङ्गारनिकटोपालिधानमाना. श्रीमति निजभवनपुरे शुभप्रवेशमहत्त्वं करिष्यतीति सुहृद् सत्यभामया निर्णीतमस्तीति तत् परिवेशितमधुरसमा- चारसुधासारनानन्दासारसम्भृता श्रवणपथके समापद्य परमसौभाग्यवती सत्यभामा श्रीमुकुन्दं सल्लाप। सखि समग्रवी एतन्मधुररङ्ग वार्त्तांश्रव- णादतीवोत्कण्ठितास्मि श्रीमद्देवेन्द्रेण सार्द्धं गोविन्दगोष्ठमवाप्य राधाश्रीमज्ज- पसरीरभेणाद्यात्र वाससितुमभिलषामि। सत्यभामा—सखि तथैव सर्वथा भवतु भवत्या इति ॥ ० ॥

आददानस्तृणं दन्तैरिदं याचे पुनः पुनः।
श्रीमद्रूपपदाम्भोजधूलिः स्यां भवे भवे ॥ ० ॥
यस्याज्ञासुधया मनोषितधिया मुक्ताचरित्रैर्मया
गुच्छं पुष्पभरैर्व्यधायि य इह श्रीरूपसंज्ञिया।
श्रीवाल्लभसर्वाश्रीविलसतीसत्येव इह षटपदी
प्रायेण परिभूषितं नु तनुतां तत्केलिश्रीभूतकथी ॥
मुक्ताचरित्रपुष्पोघैर्गुच्छ गुम्फितमद्भुतं।
वर्त्तयन्तु यत्नवेदात् श्रीमद्रूपगणोत्सव ॥
यस्य सद्गुणलतोऽद्भुता मया मौक्तिकोत्तमकथा प्रचारिता।
तस्य कृष्णकविभूपतेर्व्रजे सङ्गतिर्भवतु मे भवे भवे ॥ ० ॥

Colophon. इति मुक्ताचरित्रं समाप्तम्। यस्य श्रवणमात्रेण पापविष्टो भवति वर भूतेन दुष्टदुर्गतदुर्लभदुराचारदीनहीनपतिताधमपापिष्ठपामरलब्धधीन केनचित् रसिकदासनाम्ना मत्तमूर्खतोऽधिकतरेण प्रेमशून्यनिष्फलप्राण भूतेन लिखितम् ॥ ० । * ॥ ० ॥

विवरणम्—मुक्ताचरितं नाम गोकुलं श्रीकृष्णकर्तृकसकलमुक्ताफलविषयकादन्यापारमिदमस्तीयम्

No. 107. रसनिरूपणग्रन्थः। *Rasanirūpaṇagranthaḥ* Substance, white foolscap paper, 14 × 5 inches *Folia,* 12 *Lines,* 8 *in a page* Character, Bengali Date, ? Appearance, *not fresh, torn in parts* Prose and verse Not correct *Incomplete*

A w rk treating of Rasas or sentiments and Bhāvas or emotions with their varieties each illustrated with a Sanskrit verse on the adventures of Kṛiṣna and Radhā as hero and heroin and their companions Anonymous

Beginning श्रीश्रीकृष्णचैतन्यचन्द्राय नमः ।

अविद्यालम्बना गोका कृष्णस्य च वल्लभा

अत्र विषयालम्बनं नायकचूडामणि श्रीकृष्ण । यथा—

पदयातिविनिर्जुतस्मरपराङ्कपीडति

दृंगञ्चलकलानटीपटिमभिर्मनोहारिणी

स्फुरन्नवघनाकृति परमदिव्यलीलानिधि

क्रियाच्छु वो जनमयोयुवतिभाग्यसिद्धिर्मुदम् ।

अयं सुरम्यो मधुर सर्वसल्लक्षणान्वित ।

बलीयाम्नवतारुण्यो वावदूक प्रियम्वद ॥

सुधी सत्प्रतिभोधीरोविदग्धश्चतुर सुखी ।

कृतज्ञो दक्षिण प्रेमवश्योगम्भीरताम्बुधी ॥

वरीयान् कीर्तिमान् नारीमोहनो नित्यनूतन ।

अतुल्यकेलिसौन्दर्यप्रेष्ठवंशीस्वनाङ्कित ।

इत्यादयोऽस्य मधुरे गुणा कृष्णस्य कीर्तिता

उदात्तादिस्वभावा तु पुरस्तैव प्रदर्शिता ।

प्रथम गोकुलमथुराद्वारकास क्रमेण पूर्णतम, पूर्णतर पूर्ण इति त्रिविध

End नास्ति ।

Colophon नास्ति ।

विवरणम्—रसविषयकग्रन्थविशेष ।

No 108 महाप्रभुरकरचा । Mahāprabhurkaraca Substance, country m le white p p r 12 × 4 inches Foli 10 Lines, 8 13 in a page Character, Bengali Date ? Appearance not fresh Not correct Complete

Bengali songs of special character on Caitanya life and exploits with the na ne of Mahāprabhurkaraca by Vāsu leva Ghoṣa

पुराणैरपि महाभारतरामायणाभिधानि वाल्मीकिव्यासविरचितानि चैतन्यचरितविषयकाणि कानि बहुभाषागीतानि सन्ति।

No. 109. संक्षेपभागवतामृतम्। Saṃkṣepabhāgavatāmṛtam

Substance, country made white paper, 15 × 5½ inches Folia, 32 Lines, 8-10 in a page Character, Bengali Date, ? Appearance, nearly fresh Verse and prose Not correct Complete

A sketch of the Bhāgavatāmṛita, a large work by Caitanya relating to Kṛiṣṇa and his devotees with allusions from several Purāṇas and Bhaktiśāstras The work is divided into two parts the first is Kṛiṣṇāmṛita, and the second Bhaktāmṛita This sketch too has been made according to the original text Anonymous.

Beginning. श्रीकृष्णचैतन्यचन्द्राय नमः।

नमस्तस्मै भगवते कृष्णायाकुण्ठमेधसे।
यो धत्ते सर्वभूतानामभवायोशतीः कलाः ॥१॥
कृष्णवर्णं त्विषा कृष्णं साङ्गोपाङ्गास्त्रपार्षदं।
यज्ञैः सङ्कीर्तनप्रायैर्यजन्ति हि सुमेधसः ॥२॥
कृपारविन्दनिष्यन्दमकरन्द सुदिनां।
समानन्द मकरन्दमधु बन्धुरात्मनो ।३॥
श्रीचैतन्यस्य गतो हर कृपानि न कः।
सङ्ग्रहे भागवतामृत विभज्य सङ्ग्रहः ॥
भागवतामृतस्य श्रीमद्रूपवरानुजः।
यदाश्रयेण वदन्ति निर्दिष्टः ॥४॥
तत्र श्रीभगवतः कृष्णस्य स्वरूपनिरूपणं यथा।
आदौ कृष्णामृतं तत्र भक्तामृतं च वर्ण्यते ॥
सिद्धान्तं तु विभागार्थं समासेन वर्ण्यते।
भगवतां स्वांशानां सर्वत्र दर्शनात् ॥५॥
ततः शास्त्रानिर्णीतं शास्त्रप्रमाणम्।
स्वयं स्वरूपमात्रेण श्रीकृष्ण परमाद्भुत ॥६॥
किञ्च तस्य निष्ठानां दर्शनादिविधानतः।
यथोचितम् समग्रं तत्त्वदर्शनादयोऽपि ॥७॥

यथोपाध्येषु मुख्यत्वं बल्लभमकर्षभूमत ।
कृष्णस्य तत्स्वरूपाणि निरूप्यन्ते क्रमादिह ॥ १० ॥
स्वयं रूपस्तदेकात्मरूप आवेशनामका ।
इत्यसौ त्रिविधं भाति प्रपञ्चातीतधामसु ॥ ११ ॥

End. आदिपुराणे च श्रीमदर्जुनवाक्यम्—

चैलोक्ये भगवद्भक्ता, के त्वां जानन्ति सर्वथा ।
केषु वा त्वं सदाधार केषु प्रेम तवातुलम् ॥

श्रीभगवद्वाक्यम् ।

न तथा मे प्रियतमो ब्रह्मा रुद्रश्च पार्थिव ।
न च लक्ष्मीर्न चात्मा च यथा गोपीजनो मम ॥
भक्ता मामनुरक्ताश्च कति सन्ति न भूतले ।
किन्तु गोपीजनः प्राणाधिकप्रियतमो मम ॥
न मां जानन्ति मुनयो योगिनश्च परन्तप ।
न च रुद्रादयो देवा यथा गोप्यो विदन्ति माम् ॥
न तपोभिर्न वेदैश्च नाचारैर्न च विद्यया ।
वशोऽस्मि केवलं प्रेम्णा प्रमाणं तत्र गोपिका ॥
मन्माहात्म्यं मत्सपर्यां मच्छ्रद्धां मन्मनोगतम् ।
जानन्ति गोपिकाः पार्थ नान्ये जानन्ति सर्वथा ॥
निजाङ्गमपि या गोप्यो ममेति समुपासते ।
ताभ्यः परं न मे पार्थ निगूढप्रेमभाजनमिति ॥
न चिन्त प्रेमभाग्धन्यास्ता वाञ्छेदयमुद्धव ।
पादरजोऽञ्चितं येन तत्पादाब्जमपि याचते ।

तथाहि श्रीदशमे ।

आसामहो चरणरेणुजुषामहं स्यां
वृन्दावने किमपि गुल्मलतौषधीनाम् ।
या दुस्त्यजं स्वजनमार्यपथञ्च हित्वा
भेजुर्मुकुन्दपदवीं श्रुतिभिर्विमृग्याम् ॥
इति कृष्ण निषेव्याये कृष्णश्चोपासकोत्तमे ।
उक्ता महादयुप्याद्यरवग्र्यं मतमुद्धव ।
तत्रापि सर्वगोपीनां राधिकातिवरीयसी ।
सर्वांऽधिरूपेण कथिता यत् पुराणागमादिषु ॥

यथा पाद्मे—

यथा राधाप्रिया विष्णोस्तस्याः कुण्डं प्रियं तथा ।
सर्व्वगोपीषु सैवैका विष्णोरत्यन्तवल्लभा ॥

आदिपुराणे च—

त्रैलोक्ये पृथिवी धन्या यत्र वृन्दावनं पुरम् ।
तत्रापि गोपिका पार्थ यत्र राधाभिधा मम ॥ इति ॥ ॥

Colophon. इति श्रीव श्रीभागवतामृते श्रीभक्तामृत नाम परखण्ड समाप्तम् ॥ * ॥

श्रीमन्मदनगोपाल वन्दारण्यपुरन्दरम्
पुरन्दरपुरीद्वारश्रीचरणाश्रितुम नुम ॥
श्रीगोविन्दं व्रजेन्द्रस्य सुत (स्याथ ?) परात्परम् ।
सुरन्द्रमस्यपादाब्जं मुनीन्द्रैरपि सम्मृतम् ।
श्रीगोपीनाथनाथानां चरण माधव मुदा ।
सुधाकरकराकारा यत् कृपा जगता मुदे । ० ॥ ॥ ॥ ० ॥ ॥
हरे कृष्ण हरे कृष्ण कृष्ण कृष्ण हरे हरे ।
हरे राम हरे राम राम राम हरे हरे ॥ ० ॥ ॥ ॥ ० ॥
श्री नम अचिन्त्यानन्दरूपाय ब्रह्मणे परमात्मने ।
अचिन्त्यानन्दरूपाय जगतामाश्रयाय च ॥

विवरणम्—श्रीवैष्णवतोषण्याम् निरूपितोऽयं श्रीमन्महाप्रभुगौराङ्गकृतभागवतव्याख्यासार रूप ।

No 110 श्रीमद्वेदस्तवीय संक्षिप्तसुगमसारार्थसङ्कलन । Srimad vedastavIya samksiptasugamasararthasamkalanam Substance country made white and yellow paper 16 × 5 inches Folia, 41 Lines 2–13 in a page Character, Bengali Date ? Appearance not old Prose Generally correct Complete

An easy explanatory note on the Srutistava belonging to the Dasamaskandha of the Bhagavata with illustrations from several Puranas and Vaisnava works &c Anonymous

Beginning. श्रीकृष्णचैतन्यचन्द्राय नम । श्रीहरिदासदत्त शरणम् ।

श्रीश्रीकृष्णं वन्दे चैतन्यनामधरम् ।
गुरु विद्यागुरुं भक्तौ तत्कृपैरवर्ककम् ।

मदागदापण्डितदत्तमानो
व्याख्यास्ववेदार्थतयाल्पविदे ।
संक्षेपसारं सुगम चिकीर्षे
वेदस्तवार्थं लपयेव तेषाम् ॥
पूर्व्वापरे प्रश्नसदुत्तरेषु
सर्व्वेसिद्धान्ते निगमे स्मृतौ च ।
श्रीस्वामिश्रीस्वामिगुरुदितश्च
यथाय वेद्यं विदधेव किञ्चित् ॥

संक्षेपसारसुगमसुगमवेदार्थव्याख्यान स्वबोधाय यथाबोधं विधीयते ।

वदन्ति तत्तत्त्वविदस्तत्त्वं यज्ज्ञानमद्वयम् ।
ब्रह्मेति परमात्मेति भगवानिति शब्द्यते ॥

इत्यादिभिरद्वयस्य ज्ञानस्य मायातीतचैतन्यमात्रस्यैकस्यैव वस्तुनो त्रिधा भेदेन ब्रह्मेत्यादि नामादिभिर्नामगुणोपासनाभेदेऽपि तन्निजस्यैव मा मायावाच्यगोचरत्वमव गमम् ॥

End. साधननिरपेक्षमपि तत्र क्वचित् सत्सारनिस्तारकत्वमेवाह केवलेति केवल भाव कैवल्य जीवनिष्ठनकत्व तेन साधसाधने भक्तिसाधनप्रातयोगादिन विनापि निरस्ता दूरीकृता जीवाविद्या येन तम् । यमिह निरीक्ष्य दर गता स्वरूपमिति श्रीशौनकेरघवकेश्यादीनामन्यथा च गोपसाधनं विना गोचदर्शनादिति भाव । विशिषणेनानेन स्वयं भगवान् श्रीकृष्णएव द्योतित ते अभय नास्ति भय यस्मात् भयं यथा स्यात् तथा इत्यनेन च स्त्रीयकर्मकाल कुट कनादि विविधविषादिभ्यो भयं परित्यज्यैव निरन्तर ध्यायेदिति विधि रुक्त ॥ * ॥

Colophon. इति श्रीमद्वेदस्तवीय संक्षेपसुगमसारार्थसङ्कलनं समाप्तम् ॥ अथ भक्तलक्षणम्
सक्थवैराग्यजितेन्द्रियत्व
क्षमा दया सर्व्वजनप्रियत्वम् ।
निर्लोभदाता भयशोकहीनं
भक्तस्य चिह्नानि दशैव तानि ॥

विषयः—श्रीमद्भागवतीयवेदस्तुत्याख्यान [illegible] ।

No. 111 चैतन्यचन्द्रामृतम् । Caitanyacandrāmṛtam Substance, country made colourless paper, 18 × 6 inches Folia, 6 Lines, 11–13 in a page. Character, Bengali Date, Śaka 1719 ? Bengali era 1204 Appearance, very old, worn out, partly torn and writing effaced in parts. Verse Not correct Complete

A little poem consisting of 141 Sanskrit verses on Caitanya, by Prabodhānanda Sarasvatī The author before his conversion to Vaiṣṇavism was a follower of the non dual theory of Śankarācārya and his name was Prakāśānanda In the course of a conversation which he had with Caitanya he was charmed with the excellence of the latter's doctrine and became his disciple under the name of Prabodhānanda Sarasvatī

Beginning. श्रीश्रीकृष्णचैतन्यचन्द्राय नमः ।

यस्यैव पादाम्बुजभक्तिलभ्य
प्रेमाभिधानः परमः पुमर्थः ।
तस्मै जगन्मङ्गलमङ्गलाय
चैतन्यचन्द्राय नमो नमोस्तु ॥ १ ॥

यन्नाप्तं कर्म्मनिष्ठैर्न समधिगतं यत्तपोध्यानयोगै-
र्वैराग्यत्यागतत्त्वस्तुतिभिरपि न यत् तर्कितं चापि कैश्चित् ।
गोविन्दप्रेमभाजामपि न च कलितं तद्रहस्यं स्वयं तन्
नाम्नैव प्रादुरासीदवतरति परे यत्र तं नौमि गौरम् ॥ २ ॥

उच्चैरास्फालयन्तं करचरणमहो हेमदण्डप्रकाण्डौ
बद्ध श्रीकृष्ण नामाक्षरलसितनं पुण्डरीकायताक्षम् ।
विश्वस्यामङ्गलघ्नं किमपि हरिहरीनृत्यतानन्दनादै-
र्वन्दे तं देवचूडामणिमतुलरसाविष्टचैतन्यचन्द्रम् ॥ ३ ॥

दृष्टः स्पृष्टः कीर्तितः संस्मृतो वा
दूरस्थैरप्यानतो वादृतो वा ।
प्रेम्णः सारं दातुमीशो य एकः
श्रीचैतन्यं नौमि देवं दयालुम् ॥ ४ ॥

धर्मास्पृष्टः सततपरमाविष्ट एवात्यधर्मे
दृष्टिं प्राप्तो न च खलु सतां सृष्टिषु क्वापि नो सन् ।
यद्दत्तश्रीहरिरससुधास्वादमत्तः प्रनृत्य-
त्युच्चैर्गायत्यथ विलुठति स्तौमि तं कञ्चिदीशम् ॥ ५ ॥

श्रवणमननसङ्कीर्त्तनादिभक्त्या मुरारे
यदि परमपुमर्थं साधयेत् कोऽपि भद्रम्
मम तु परमपारप्रेमपीयूषसिन्धो
किमपि रसरहस्यं धामगौरं ममास्तम् ॥ ९ ॥
स्वों दैत्यकुलं हतं कियदिदं योगादिवर्त्मक्रिया-
मार्गो वा प्रकटीकृतं कियदिदं सृष्ट्यादिकं वा कियत् ।
मेदिन्युद्धरणादिकं कियदिदं प्रेमोज्ज्वलाया महा
भक्तेर्वर्त्मकरीं परं भगवतश्चैतन्यमूर्त्तिं स्तुम ॥ १० ॥

End.

चलद्धारं पङ्कद्रुममथननिस्यन्दिपयसां
पृषद्भिः सम्मुक्ताफलसुललितैर्यस्य वपुषि ।
चदञ्चद्रीमालेरपि च परमा यस्य सुषमा
तमालम्बे गौरं हरिमरुणरोचिष्णुवसनम् ॥ १४८ ॥
सदा रङ्गं नीलाचलशिखरिशृङ्गं विलसतो
हरेरेव भक्त्युन्मुखकमलभृङ्गैश्चरणयुगम् ।
सकृत्सङ्गप्रेमोन्मदरसतरङ्गं जगदिमा
मनङ्गं गौराङ्गं स्फुरतु गतसङ्गं मम मन ॥ १४९ ॥
जितं जितं मयाद्यापि गौरचन्द्रप्रभावत ।
तीर्णा कुमतिकान्तारा पूर्णाः सर्व्वे मनोरथाः ।
मच्छ्रमादिमहायश्चसहितापि महाप्रभु ।
मुग्धबालोदितं श्रुत्वा स्निग्धोऽवश्यं भविष्यति ॥ १५० ॥
दृष्टं न शास्त्रं गुरवो न पृष्टा
विवेचितं नापि बुधैः सबुद्ध्या ।
यथा यथा जल्पतु बालभावात्
तथा तथा गौरहरिः प्रसीदतु ।

Colophon. इति श्रीप्रबोधानन्दसरस्वतीविरचितं श्रीचैतन्यचन्द्रामृतं सम्पूर्णम् । लिखा
श्रीकृष्णदासस्य शुभमस्तु शकाब्दा १७१९ सनरसत छय इस् मकै भाद्र
द्वितीयदिने कुजादिने साकिम कलिकाता चादवम श्रीविजयकृष्ण दासी
लिखि सन १२०४ साल ॥ ० ॥ ० ॥

विवरणम्—श्रीप्रबोधानन्दसरस्वतीविरचितश्रीचैतन्यचन्द्रामृतनामक श्रीचैतन्यस्तुतिविषयक कश्चित् पद्यनिबन्धः ।

No. 112. भागवतामृतम् (सटीकम्) । Bhāgavatāmṛtam (saṭīkam) Substance, country made white and foolscap paper, 18 × 6 inches Folia, 194 Lines, 6–18 in a page Character, Bengali Date, ? Appearance, nearly fresh Prose and verse Generally correct Complete

The work, though it professes to have been related by Parikṣita at the request of his mother Uttarā and afterwords by Jaimini to king Janamejaya, is in reality a latter Vaiṣṇava compilation relating to the greatness of Viṣṇu and appears to be different from the work of the same name, the description of which has been given in No 109, complete in two khaṇḍas each having seven adhyāyas along with a commentary entitled Digdarśinī in margins Anonymous.

Beginning *of the Commentary* ओं नमः कृष्णाय ॥

भक्तिर्या निखिलार्थवर्गजननी या ब्रह्मसाक्षात्कृते
रानन्दातिशयप्रदा विषयजात् सौख्याद्विमुक्तिर्यया ।
श्रीराधारमणपदाम्बुजयुग यस्या महानाश्रयो
या ख्याता ब्रजलोकवद्गुरुतरप्रेम्ण्येव तस्यै नमः ॥
नमश्चैतन्यदेवाय स्वनामामृतसेविने ।
यद्रूपाश्रयणात् यस्य भेजे भक्तिमयं जगत् ॥
अभिप्रतार्थगाथानामकदम्बस्य दर्शनात् ।
दिग्दर्शिनीति नाम्नीयं स्वयं टीकापि लिख्यते ।

इह हि ग्रन्थे धर्मार्थकाममोक्षप्रदायिनी भगवती भक्तिर्निरूप्यते । तस्यास्तु प्रभावानुभवादपि परममहान् सुखराशिः सम्पद्यते । सा श्रीगोपीनाथचरणारविन्दद्वन्द्वसन्निधिकृत्यैव विधेया । तत्र प्रेम्णैव । तथापि श्रीमन्नन्दनन्दन प्रेमवत् सर्वनिरपेक्षतया परममङ्गलमेवेति निर्धार्यते । एतादृशीं भक्तिं कुर्वतां जनानां वैकुण्ठोपरि श्रीमद्गोलोके श्रीमन्नन्दकिशोरेण सह निरन्तरस्वैरविहारप्राप्यं फलमिति चार्थे प्रदर्श्यते । एतद्वाखिलं यथास्थानमग्रे व्यक्ततया विस्तरेण निरूपणीयम् । तदर्थमेव परमाभीष्टतरस्य श्रीमद्देववरस्यासाधारणचरणोत्कर्षवर्णनेन तत्कृपाप्रसादं याचमान इव प्रथमं मङ्गलमाचरति जयतीति ।

Beginning *of the Text* ओं नमः श्रीकृष्णाय ।

जयति निजपदाब्जप्रेमदानावतीर्णो
विविधमधुरिमाब्धिः कोऽपि कैशोरगन्धिः ।

गतपरमदशाप्त यस्य चैतन्यरूपा
तदनुभवनमात्रं प्रेम गोपीषु नित्यम् ॥ १ ॥
श्रीराधिकाप्रभृतयो नितरां जयन्ति
गोप्यो नितान्तभगवत्प्रियताप्रसिद्धा ।
यासां हरौ परमसौहृदमाधुरीणाम्
निष्क्रमोऽवदपि जातु न चापि मत्यः ॥ २ ॥
मद्दयितजनभावं यो विभाव्य स्वभावात्
सुमधुरमवतीर्णो भक्तरूपेण लोभात् ।
जयति कनकधामा कृष्णचैतन्यनामा
हरिरिह यतिवेशः श्रीशचीसूनुरेषः ॥
जयति मथुरा देवी श्रेष्ठा पुरीषु मनोरमा
परमदयिता कंसारातेर्जनिस्थिति रञ्जिता ।
दुरितहरणान्मुक्तभक्तेरपि प्रतिपादना
जगति महिता तस्य क्रीडा कथास्तु विदूरत ॥ ४ ॥
जयति जयति वृन्दारण्यमेतन् मुरारे
प्रियतममतिसाधु स्वान्तवैकुण्ठमासीत्
रमयति स्म सदृशा पलायन् यत्र गोपी
स्वहितमधरवस्त्रं ह्यन् प्रेम रामी ॥ ५ ॥

\+ + + + + + +

नम श्रीकृष्णचन्द्राय निरुपाधिकृपाकृते ।
यः श्रीचैतन्यरूपोऽभूत् तनवन् प्रेमरसं कलौ ॥ १० ॥
भगवद्भक्तिशास्त्राणामयं सारस्य संग्रहः ।
अनुभूतस्य चैतन्यदेवे तत् प्रियरूपतः ॥ ११ ॥
पठन्तु वैष्णवाः शास्त्रमिदं भागवतामृतम् ।
सुगोप्यं प्राह यत्प्रभुणा जैमिनिर्जनमेजयम् ॥ १२ ॥
मुनीन्द्राज्जैमिनेः श्रुत्वा भारताख्यानमद्भुतम् ।
पपौ चिरमन्दनोऽपूर्वान्कथाश्रवणोन्मुखः ॥ १३ ॥

श्रीजनमेजय उवाच ।

न वैशम्पायनात् प्राप्तो मया यो भारते रसः ।
स्वभो स्यश स तत्त्वस्य मधुरैव समापय ॥ १० ॥

श्रीजैमिनिरुवाच ।

श्रुतं देवोपदेशेन निश्चिताभिमतं स्वकम् ।
सम्यक्प्राप्तसमस्तार्थं श्रीकृष्णप्रेमसंयुतम् ॥
सन्निकृष्टनिजाभीष्टपादपीठस्थकालकम् ।
श्रीमत्परीक्षित माता तस्यास्तां कथ्यतत्परा ।
विराटतनयैकान्तेऽपृच्छदेनमपीशम् ।
यशोध्या मानिता तम पप्रच्छ खेदसंयुता ॥ १५ ॥

श्रीमदुत्तरोवाच ।

यद्गुरुणोपदिष्टं ते वत्स निस्तुत्य तन्मे ।
सारं प्रकाशय चिरं श्रोतास्मीत्यविरामतम् ॥ १६ ॥

End *of the Text* श्रीजनमेजय उवाच ।

कृतार्थोऽस्मि कृतार्थोऽस्मि निखिल भगवन् गुरो ।
गुह्यं गीतामाहात्म्यं यदद्य श्रावितस्त्वया ॥ १७ ॥

श्रीजैमिनिरुवाच ।

तथैव सर्वं यच्छ्रुत्वा श्रवणादपि कीर्तनात् ।
तस्याख्यानस्य व्याख्यानात् तत्पदं लभते नरः ॥ १८ ॥
तस्मै नमोऽस्तु निरुपाधिकृपाकुलाय
श्रीगोपराजतनयाय गुरूत्तमाय ।
यः कारयन्निजजनं स्वयमेव भक्तिं
सत्यातितुष्यति यथा परमोपकर्तुं ॥

End *of the Text* इति श्रीभागवतामृते गीतामाहात्म्यवर्णने जगदानन्दो नाम सप्तमोऽध्यायः ॥ समाप्तश्चायं द्वितीयखण्डः ॥ * ॥ श्रीतत्सत् ॥ ० ॥ श्रीतत्सत् ॥

End *of the Commentary* य श्रीगोपराजतनय कृष्णो जनं निजभक्तं मां वा स्वयमेव तदीयाधिकारस्याधानपेक्षयैव भक्तिं निजश्रवणादिरूपां कारयन् सर्वेन्द्रियप्रवर्त्तनेन निष्पादयन्नपि तस्य भक्तिं कर्त्तुर्जनस्य सकाशात् तुष्यति तं प्रति नितरां प्रीतोभवति। अतिप्रीतौ दृष्टान्तः। परमोपकारकस्य जनस्य यथा भक्तोऽतितुष्यति। यथाश्री जनोऽस्यैव कृष्णस्य परमोपकारं कृतवानिवेत्यर्थः ॥ १० ॥

स्वदं सर्वार्थदं, तत्पूर्णमेतत्त्रियमन्दमम् ।
श्रीमच्चैतन्यदासो भगवान् प्रीयतां मम ॥

श्रीमान् चैतन्यचैतन्यमयो यया प्रसिद्ध । श्रीमन्नन्दनन्दनस्वरूपमूर्त्तिर्भगवान् श्रीकृष्णदेव । स्व श्रीमान् चैतन्य तत्रैव विदमिवकी रूपस्तत् संप्रश्नो विवरणम् । तत्र प्रमाणमिति

जयति निवसतिर्देव भूतानामनन्तावतिम् ।
देवि विप्रास च वाचा भगवानित्यभिप्रायेति दिक् ।

Colophon *of the Commentary.* इति श्रीभागवतामृतटीकायां दिग्दर्शिन्यां द्वितीयखण्डे सप्तमोऽध्याय ॥ ० । ० । ० ॥ ० ॥

दृश्यमानो विश्वनाथाधिप
स्वरूप यस्य मनोरथस्य च ।
चक्षुर्निष्यामयपीयूषवर्षि
मयी त्वदीयानुभवोऽस्तु मे सदा ॥

समाप्ता चेयं बृहद्भागवतामृतटीका ॥ ० । ० । ० ॥ श्रीश्रीगुरवे नमः । श्रीश्रीकृष्णाय नमः । श्रीश्रीराधाकृष्णाभ्यां नमः । श्रीश्रीगुरवे नमः ।
ओं तत् सत् ओं तत्सत् ॥

प्रिया भवतु वैष्णव किमजितोऽपि प्रेम स्वयम्
तथा समस्तयाम्नु वा विविधरादिमूर्त्तिमयम् ।
दिनोका भववैभवो कमपि भक्तवर्गोत्तमं
प्रयम्य शिरसा ऽपि तान् सदाप्रेमदासाधिता ॥
महादमृतराधयाप्रजयति प्रार्थितश्चा सभी
किमी वैभवतोऽपि मधुजमवादीनां प्रिया जप्तिरे ।
यस्मै राधवरायपीयूषरक्तकौशलाकाया सखी
यदभ्या न च तत् प्रिया न च करैसाध्याभवर्द्धिते ॥

विवरणम्—पुस्तकेऽस्मिन् भागवतामृतस्थौ भगवद्भक्तिमाहात्म्यविषयक कथिद्वैष्णवदिग्दर्शिनीनामटीकासहित सम्पूर्णं वर्तते ।

N B—Under this No a portion of the 5th Skandha of the Śrīmad bhāgavata has been placed

पुस्तकनाम्नैव सह श्रीमद्भागवतपञ्चमस्कन्धस्य कियदंशो वर्त्तते, खण्डितत्वात् नास्य समालोचन मर्हति ।

No. 113. वेदस्तवीयसंक्षेपसारार्थः । Vedastavīyasaṃkṣepasārārthaḥ, Substance, Foolscap paper, 14 x 6 inches. Folia, 26 Lines, 11-14 in a page Character, Bengali Date ? Appearance, not old Prose. Generally correct Incomplete

An incomplete copy of the same work

विस्तरस्तूक्तपूर्व्वम् ।

No 114. संक्षेपभक्तिसाधनपद्धतिः । Saṃkṣepabhaktisādhana paddhatiḥ Substance, country made yellow paper, 18 x 6 inches Folia, 17 Lines, 9-10 in a page Character, Bengali Date, ? Appear ance, nearly fresh Prose Generally correct Complete

A hand-book of the devotion to and worship of Rādhā and Kṛṣṇa for Vaiṣṇavas of the Madhvisampradāya

Beginning. श्रीश्रीकृष्णचैतन्यचन्द्राय नमः । अथ श्रीराधागोविन्दोपासनार्थं पद्धतिः ।
साधको ब्राह्मे मुहूर्त्ते उत्थाय कृष्ण कृष्णेत्यादिकं कीर्त्तयेत् । यथा—

कृष्ण कृष्ण कृष्ण कृष्ण कृष्ण कृष्ण कृष्ण हे
कृष्ण कृष्ण कृष्ण कृष्ण कृष्ण कृष्ण कृष्ण हे ।
कृष्ण कृष्ण कृष्ण कृष्ण कृष्ण कृष्ण पाहि माम्
कृष्ण कृष्ण कृष्ण कृष्ण कृष्ण कृष्ण रक्ष माम् । इति

बहिर्गत्वा पादौ पाणी च प्रक्षाल्य दन्तधावनं कुर्यात् । ततो रात्रिवस्त्रं परित्यज्यान्यवस्त्रं परिधायाचमनं कृत्वा गृहमध्ये पद्मासने पूर्व्वाभिमुखो उपविश्य पुनराचम्य निजाभीष्टमन्त्रं जपेत् । ततो निश्चलमना, श्रीगुरुदेवं स्मरेत् । यथा वामने ।

कृपामरन्दान्वितपादपङ्कजं
श्वेताम्बरं गौररुचिं सनातनम् ।
शन्दं सुमाल्याभरणं गुणालयं
स्मरामि सद्भक्तिमयं गुरुं हरिम् ॥ ततश्च
अज्ञानतिमिरान्धस्य ज्ञानाञ्जनशलाकया ।
चक्षुरुन्मीलितं येन तस्मै श्रीगुरवे नमः ॥

इति पठित्वा । श्रीगुरुभ्यो नमः । इत्युक्त्वा श्रीगुरुं प्रणमेत् । ततश्च प्रणामवाक्यानि पठित्वा श्रीपरमगुर्वादीन् प्रणमेत् । प्रणामवाक्यानि यथा

पादाब्जसद्मा मद्भीकृतनिजानमीनाथकम्
भजनभवनबुद्धिं प्रणतापद्धारकम् ।
श्रीचैतन्यप्रियं सुप्रसन्नमाह्लादकम्
नमामि परमं गुरुं भवसिन्धुतारकम् ॥

इति श्रीपरमगुरुभ्यो नमः ॥
राधाकृष्णप्रेमभावमूर्तये
वृन्दावनप्रेमसुखामरद्रवे ।
कारुण्यधारा निधये महात्मने
परात्परस्मै गुरवे नमोऽस्तु ते ॥

इति परात्परगुरुभ्यो नमः ।
सद्धामदिव्यविन्दित सकलसत्यभद्राकर
व्रजेन्द्रसुतसेवनप्रचयलोभविश्वम्भरम् ।
कृपामयकलेवरं रसविलासभक्ताधरं
नमामि परमेष्ठिनं गुरुवरं सदा शङ्करम् ॥

इति श्रीपरमेष्ठिगुरुभ्यो नमः ॥
ततः पुटाञ्जलिर्भूत्वा श्रीगुरुचरणं शरणं प्रार्थयेत् ।
त्रायस्व भो जगन्नाथ गुरो संसारवह्निना ।
दग्धं मां कालदष्टञ्च त्वामहं शरणं गतः ॥ इति

End. अथ नित्यकृत्यम् । तत्र लोकाचारं ।
निखिला सानुभावाम् कौतुकीवनराजिषु ।
विहारैर्विविधैर्मत्तास्वलीलापुर हरेः ।

साहंयामस्थं गीत्वा राधेरकविहारत ।
सुपुष्पपुर्विंशत कुञ्ज पञ्चधाभिरलङ्कृती ।
सिंदूलकुसमैं कुङ्कमिलन्यै मनोहर ।
मुरी च तिष्ठतस्तत्र सेव्यमानौ प्रियालिभिः । इति

तत श्रीगुरुपादपद्मनिकटे श्रीवल्लभसाधकप्रयित । इति निशान्तकृत्यम् ।

Colophon. इति श्रीमाध्वीसम्प्रदायिश्रीराधागोविन्दोपासकश्रीवैष्णवानां मनेदिपभक्ति साधनपद्धति सम्पूर्णम् (?)

विवरणम्—पुस्तकेऽस्मिन् माध्वीसम्प्रदायानुगतवैष्णवाना मनप्रभक्तिसाधनपद्धतिर्वर्णित ।

N B—Under this number another codex containing श्रीविवाहप्रयोग is also found, which we describe below

No. 115. श्रीविवाहप्रयोग । Srīvivāhaprayogah Substance, country made red paper, 18 × 6 inches Folia 4 Lines 7-11 in a page Character, Bengali Date, ? Appearance old Prose and verse Generally correct Complete

A manual treating of the fictitious marriage of Goddess Laksmi with Nārāyana as performed by devotes, by Candrasekhara Vacaspati Bhattacharyya

Beginning. ओं नमो नारायणाय । अथ श्रीविवाहप्रयोगः ।

अत पर प्रवक्ष्यामि महासौभाग्यकारणम् ।
भक्तिमुक्तिप्रद पुंसां सर्व्वकामफलप्रदम् ।
श्रीविवाह कृतं लोके पुराणेषु स्वयम्वरम् ।
स्त्रीभि कार्य्यं विशेषेण सर्व्वसौभाग्यकारणम् ।
वसन्तर्त्तौ सदाकार्य्यं वैवर्त्तेमात्स्ययोरिति ।
द्वादश्यां वा त्रयोदश्यां श्रीपञ्चम्यां विशेषत ।
वैशाखस्य तृतीयायां पूर्णिमायां वाथ कारयेत् ।

तत्र पूर्व्वदिने स्वयम्वरपटलोक्तविधिना कैशादिदीपवर्जिते सुचित्रोर्धपटे श्रीरीदयानारादिमौलिकमर्तिमाल्य विलिख्य तदभावे गोरक्षादिपुत्तमुक्त काञ्चितदर्श वा तत्तत्प्रतिमां विलिख्य प्राणप्रतिष्ठां कुर्य्यात् । ततो वैदिकपठितवेदध्वनिभि सुमङ्गलगीतवेदगानावाद्यादिमङ्गलैश्च विवाहमण्डप

रङ्गस्थाने वामवेदिं च कुर्यात् तत्रच गोमयेनोपलिप्य रक्तवस्त्रपुष्पमाला
वितान ध्वजपताकाघण्टाचामरकदलीस्तम्भाश्वत्थादिपल्लवैर्भूषयेत्। वैदिक-
ब्राह्मणनटगायननर्त्तकवेश्यावर्गं यथाकाममविधवाभिः स्त्रीभिश्च शोभयेत् चातु
र्वर्णिकजनांश्च स्त्रियो वस्त्रादिना भूषयेत्। तदभावे एका वैका वा।
ततश्चतुरो मुषलान् सूत्रालक्तकसंयुक्तान् ताम्रोदुम्बलान् यवगोधूमषष्टिका-
शालिमुद्गमाषतिलरूपसप्तव्रीहिपूरितान् चतुर्दिक्षु स्थापयेत्। वेदामध्ये वस्त्र-
वयपुतां करकां संस्थाप्य नम इत्युपाध्येतया मध्यपश्चाद्विपस्तम्भमूले जल
धारां दद्यात् तत आग्नेयनैर्ऋतस्तम्भमूले भवेद् इत्यनेन वायव्यस्तम्भमूले
ह्रस्विलनेन ऐशानस्तम्भमूले तथैव जलधारां दद्यात्। धारापातक्रमेण
तां नार्यो स्तम्भमूलानि भवहन्तुर्वर्णयमद्वयध्वनिभिश्च। तत आचार्य्य चतु-
र्व्वस्त्रश्रीहीन् तन्मूलैरवहन्यात्। ततोऽद्यकमातोऽधिवाससङ्कल्पं
कृत्वा स्वस्ति ऋद्धि पुण्याहं ब्राह्मणान् वाचयित्वा गन्धादिभिः प्रतिमामभ्य-
र्च्य ब्राह्मणादीन् ताम्बूलचन्दनादिना परितोष्य विसर्जयेत्।

End. संक्षेपतस्तु ओं श्रीकृष्णशक्तिभ्य स्वाहा ओं श्रीकृष्णपरिवारेभ्य स्वाहेति
जुहुयात्। तत प्रायश्चित्त होमं कुर्यात्। बीषडन्तेन पूर्णाहुतिमन्त्रेण
पूर्णहोमं कुर्यात्। तत श्रीकृष्णयोरैक्यं विभाव्य मूर्त्तेः लाजाञ्जलीं
च प्रक्षिप्य देवी प्रदक्षिणं कारयेत्। तत अग्निगुरवे हेममासवं दद्यात्।
ततो मिथुनेन सप्तमण्डलेषु सप्तपदीं नीत्वा पाणिग्रहणं कारयेत्। ततो
विदग्धा स्त्री देवतया तदङ्गमाले वा गृहीत्वा निश्चली केनचित् मोचय
मोचयति वक्तव्या। सा सौभाग्यं धनादिकं वा याचेत। तत कृष्णाख्ये
हेममासवं दद्यात्। कन्याकर्षकाय वेणवाय च मासक। ततो होम
दक्षिणा हेमश्चश्चो देया। ब्राह्मणेभ्यो योषिद्भ्यो यथाशक्ति दक्षिणां दद्यात्।
तत प्रदक्षिणं तीर्थधारां दत्वा हास्यादुत्सवं कारयित्वा सर्व्वजनान् गन्ध
पुष्पताम्बूलैस्तोषयेत्। तत श्रीकृष्णं शयनागारं नीत्वा पर्य्यङ्के स्थापयेत्।
गृहोपकरणमन्नभोज्यादिशय्याभाण्डानि च दत्वा नृत्यगीतवाद्य कार्य्यं
तोषयेत्। एव क्रमेण एकरात्र त्रिरात्र वा भवेत्। तत कहर्षं भोज
यित्वा ब्राह्मणान् स्त्रियश्च भोजयेत्। तेभ्यो यथाशक्ति दक्षिणां वेश्या
चारणादिभ्यो वस्त्रादि च दद्यात्॥ ००॥

Colophon. इति श्रीचन्द्रशेखर वाचस्पति भट्टाचार्य्य-कृताश्वमोपीय श्रीविवाहपद्धति
समाप्ता॥ ००।

विवरणम्—पुस्तकेऽस्मिन् श्रीविवाहप्रयोगनामको कल्पित लक्ष्मीनारायणविवाहपद्धतिरूपो निबन्धो

No 116. वैष्णवाह्निकपद्धतिः । Vaiṣṇavāhnikapaddhatiḥ Substance, foolscap paper, 9 × 3 inches Folia, 5 Lines, 10 in a page. Character, Bengali Date, ? Appearance, not fresh. Prose Generally correct Complete

A guide for the daily rites to be performed by Vaiṣṇavas. Anonymous.

Beginning. श्रीराधाकृष्णौ जयतः ॥ अथाह्निकपद्धतिः । श्रीगुरुचरणेभ्यो नमः ।
आत्मनो दासीभावं विचिन्त्य साधकः प्रातरुत्थाय रात्रिवासं परित्यज्य धौत-
वाससी परिधाय हस्तौ पादौ प्रक्षाल्य आचम्य पूर्व्वाभिमुखं उपविश्य
ध्यानमुद्रया आदौ श्रीवृन्दावनमध्ये श्रीराधाकृष्णयो नित्यसखीरूपां श्रीगुरु
मूर्त्तिं ध्यायेत् ॥ यथा

नवकाञ्चनगौराङ्गीं किशोरीं गुणशालिनीं ।
राधाकृष्णरतिं मत्तां प्रेमदां करुणामयीम् ॥

एवं ध्यात्वा समयोचितां सेवां कुर्य्यात् ।

End. एवं पूजयित्वा पुनर्ध्यानं कुर्य्यात् । ततः इष्टमन्त्रमष्टोत्तरशतवारं जपेत् ।
पुनर्ध्यात्वा जपपुष्पं गृहीत्वा जपसमर्पणं कुर्य्यात् । गुह्यातिगुह्यगोप्ता
त्वमित्यत्र हरिप्रिये इति क्वचित् इत्यादि । एवं द्वैयोर्दक्षिणहस्ते जपसमर्पणं
कुर्य्यात् । ततो हस्तौ प्रक्षाल्य स्तवपाठं कुर्य्यात् । ततो दण्डवत् प्रणमेत् ।
ततो जलपुष्पं गृहीत्वा आत्मसमर्पणं कुर्य्यात् । यथा । इत पूर्व्वमित्यादि ।
एवं पठित्वा द्वैयोश्चरणकमले पुष्पोदकं समर्पयेत् । ततः पुष्पाञ्जलित्रयं
दद्यात् ततो मन्त्रं यथाशक्ति जप्त्वा ४८ सर्व्वहृदि आवाह्य निर्माल्यं शिरसि
धारयेत् । ततः पूजास्थानमवलिप्य तुलसीं स्थापयेत् यथा गोविन्दवल्लभा
मित्यादि एवं स्थापयित्वा तन्मूलं किञ्चित् भक्षयेत् । ततः प्रणमेत् । यथा
इष्टति आदौ गायत्र्यादि ।

Colophon इत्याह्निकपद्धतिः समाप्ता ।

विवरणम्—पुस्तकेऽस्मिन् वैष्णवानां नित्यक्रियानुष्ठानपद्धतिर्वर्ण्यते ।

No. 117. गोविन्दलीलामृतम् । Govindalīlāmṛtam Substance, country made colourless paper, 15 × 5 inches Folia, 131 Lines, 6-7 in a page Character, Bengali Date, ? Appearance, very old, worn out and writing effaced in parts Verse Generally correct. Incomplete

The codex contains the text of the Govindalila of Raghunātha Bhatta, described before upto the end of the Madhyalilā

पुस्तकेऽस्मिन् पूर्ब्बोक्तगोविन्दलीलामृतग्रन्थस्य मध्यलीलावसानावधिकोऽंशो विद्यते।

No. 118. गोविन्दलीलामृतम्। Govindalilāmṛitam Substance, country made and foolscap papers of several colours, 17 × 5½ inches Folia, 120 Lines, 5–11 in a page Character, Bengali Date, ? Appearance, old, and fresh (fol 1–101 both included having been recently replaced by *new ones*) *Verse Not correct. Complete*

Another complete copy of the abovementioned work.

विवरणमुक्तपूर्ब्बम्।

No. 119. क्रमसन्दर्भः। Kramasandarbhah Substance, country made yellow paper, 15 × 5 inches Folia, 96 (1st 20, 2nd 19, 3rd 35, and 4th 17). Lines, 8–16 in a page Character, Bengali Date, ? Appearance, nearly fresh Prose Generally correct, Incomplete

This codex contains the first portion (from the beginning upto the end of the fourth Sandarbha) of the Kramasandarbha, by *Jiva Gosvāmin, described before*

पुस्तकेऽस्मिन् श्रीजीवगोस्वामिकृतस्य क्रमसन्दर्भस्य प्रथमतश्चतुर्थसन्दर्भावसानावधिग्रन्थो वर्त्तते।

No 120 दानकेलिकौमुदी सटीका। Dānakelikaumudi satīkā Substance, country made papers of several colours, 15 × 6 inches Folia, 24 Lines, 6 14 in a page. Character, Bengali Date, ? Appearance, not fresh. Prose and verse Not correct. Incomplete

This codex contains an incomplete copy of the Dānakelikaumudi of Rupa Gosvāmin with commentary in parts already described

पुस्तकेऽस्मिन् श्रीरूपगोस्वामिकृता दानकेलिकौमुदीसटीकाऽसम्पूर्णा वर्त्तते ।

No 121 चैतन्यचन्द्रोदय । Cutunyacan lrodryah Substance country made paper of white and green colours 14 x 5 inches Folia 79 Lines 10 11 in a page Character Bengali Date ? Appearance old Prose and verse Generally correct Complete

A complete copy of the Caitanyacandrodaya the famous drama of Para nānandr already described

पुस्तकेऽस्मिन् चैतन्यचन्द्रोदयाख्य नाटकं सम्पूर्णं वर्त्तते ।

No 122 सारार्थसन्दर्शिनी । Sārārthasandarśinī Substance country made papers of several colours 14 x 5 inches Folia 100 Lines 12-13 in a page Character Bengali Date Bengali era 1244 Appearance old worn out and torn in parts Prose Not correct Incomplete

An anonymous commentary on the Śrimadbhagavata entitled Sarartha sandarsini This codex contains the commentary on the first Skandha only

Beginning श्रीराधाकृष्णाभ्यां नमः । श्री दुर्गाभिः ।

कृपासुधाऽऽप्लावितसमभक्ति
स्वर्वाङ्गिनीखेलितगौरधामी ।
श्रीकृष्णचैतन्यघन हरिं सुद
गौरी मनो ध्यौमनि मदधाम ॥ १ ॥
नित्यानन्दाद्वैतचैतन्यमेक
सत्त्व नित्यानन्दकृतमनुग्रहम् ।
निर्येभक्ते निर्भया भक्तिदेव्या
भार्त नित्ये थाम्नि नित्य भजाम ॥ २ ॥

दर्पं नाम गतानर्थं गुरुकृपाप्तिन्यात् गुणाश्रितं तान्
श्रीमद्भागवततत्त्वैव विदितान् गूढार्थविशेषार्थदान् ।
दृष्ट्वा मेघनवीमवी प्रभुमतं विज्ञानमन्दर्भितं
टीकां ग्राम्यगुणान्वितोऽप्य विदधे सारार्थसन्दर्शिनीम् । ३ ।
न कश्चिद्वैदुष्यमदमयगुणवाताद इव
मनीषा वा वैदुर्वितपविधाया भवत ।
प्रभुत्वं वा चौर्वैत्युदयति यदर्थो विवदितं
द्वितीये त्वानन्दं प्रतिपदमिदं धीत्यति सताम् । ४ ।
गोपरामाजनप्राणप्रेयसेऽतिप्रभूष्णवे ।
तदीयप्रियदास्याय मां मदीयमहं ददे । ५ ।
सुरतवफलदीपाह्लकमप्रार्थकांत्
यदिदमखिल शास्त्रं नालिखिष्य तदैतत् ।
हरिचरितसुधानां पायनाय प्रपदे
भवति भवनता यन्मोहितत्वं ममत्वम् । ६ ।

इह खलु निखिलकल्याणगुणमाधुर्यवारिधौ सर्वैश्वर्यसमाजि स्वयं भगवति परमधामन्यधिधरणि यथासमयं विलसत्यलक्षिते नानाशास्त्रे पुराणेतिहासा-दीनां सर्वजननिकायवायवलत्वपैश्वर्येषु यामिकैश्चित् कालेन दैवाद्वैगुण्या-दालस्येनैव कियच्चित् प्रवृत्तेषु तेष्वेव मध्ये कैश्चित् कैश्चित्

जुगुप्सितं धर्मकृतेऽनुशासतः
स्वभावरक्तस्य महान् व्यतिक्रमः ।

इत्यादिनोऽवगतैरनर्थकारैर्वीरैर्विषीदत्सु तत्तत्प्रदेशपर्यन्तानां सर्वेषां चित्तप्रसादवर्त्येषु महाधनेष्ववहतेषु ।

यदा यदा हि धर्मस्य ग्लानिर्भवति भारत ।
अभ्युत्थानमधर्मस्य तदात्मानं सृजाम्यहमिति ॥
परित्राणाय साधूनां विनाशाय च दुष्कृतामिति

श्रीगीतोक्तनिजवचनतया यद्व तु महामीन इव मीनेषु वामनाद इव विहङ्गमेषु श्रीहंस इव वृष्णिवंशे भगवान् श्रीकृष्ण इव देवेष्विन्द्र इव वेदेषु श्रीभागवताख्यशास्त्रचूडामणि

कृष्णे स्वधामोपगते धर्मज्ञानादिभिः सह ।
कलौ नष्टदृशामेष पुराणार्कोऽधुनोदितः ।

इति वचनव्यञ्जितश्रीकृष्णप्रतिमूर्त्तित्वेन समाहर्त्तेवाभिदप कैवल्यादिति निरस्ततद्विनान्यमाहात्म्यतया श्रीशुकपरीक्षिद्भ्यां श्रीकृष्ण एव ज्योतिःषु सह सांग्रित पुराणेषु भावान् द्वादशस्कन्धात्मकोऽष्टादशसहस्रकृत्नो महाजन वाञ्छितार्थकल्पतरुरिवावततार। तत्प्रणेता प्रथमत एवाचार्य्यचूडामणि श्रीकृष्णद्वैपायन स्वाभीष्टदैवतध्यानलक्षण मङ्गलमाचरति। जन्माद्यस्येति।

End *of the Prathamaskandha* त्वद्दर्शनस्य पुनर्दुर्लभत्वादिमा कथनीयमित्याशयेनाह। नूनमिति। गोदोहनकालमपि ॥ ३८ ॥ ब्रुवत्यथा मधुरया गिरा ॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥

श्रीधरस्वामिनो श्रीमत्प्रभुर्ना श्रीमुखाद्गुरौ।
व्याख्यामु सारपदृष्याऽदिय सारार्थदर्शिनी ॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥

Colophon समाप्यायं प्रथमस्कन्ध ॥ ० ॥ ० ॥ ०
श्रीश्रीव्यासकृत श्रीमद्भागवत तत्टीका श्रीचक्रवर्त्तिरचिता सत दिष्ट लिखित श्रीहरिचन्द्रचट्टोपाध्यायलिखिता दोष नास्ति इति तारिख सन १२५४ सालेर चैत्रमासेर शनिवारे मद्दामहावारवित वेला एकप्रहरे समाप्त प्रथम स्कन्धेर टीका इति श्रीश्रीगुरुचरणभरसा इति ॥ श्री राम ॥

विवरणम्—पुस्तकेऽस्मिन् सारार्थसन्दर्शिनी नाम श्रीमद्भागवतटीका प्रथमस्कन्धावधानपद्धता विद्यत।

N B—Under this number an incomplete copy of the Vaiṣṇava toṣiṇī of the following description is to be found also

Substance, country made papers of several colours 15 x 5 inches Folia, 81 Lines, 7–15 in a page Character, Bengali Date, ? Appearance, old, partly worn out Prose Not correct Incomplete

पुस्तकेऽस्मिन् वैष्णवतोषिण्यसम्पूर्णा विद्यत।

No 128. उज्ज्वलनीलमणिटीका (आनन्दचन्द्रिका)। Ujjvala nīlamaṇiṭīkā (Ānandacandrikā) Substance, country made colourless paper, 14 x 5 inches Folia, 169 Lines 3–13 in a page Character, Bengali Date, ? Appearance, old Prose Generally correct Complete

A commentary on the Ujjvalanilamani entitled, Ānandacandrikā, noticed in No 4

पुस्तकेऽस्मिन्नुज्ज्वलनीलमणिनामकस्य सुप्रसिद्धनिबन्धस्यानन्दचन्द्रिकाख्याटीका सम्पूर्णा विद्यते ।

No. 124 भक्तिरसामृतसिन्धु सटीक । Bhaktirasāmṛtasindhuḥ Saṭīkaḥ Substance, country made colourless paper, 12 × 6 inches Folia, 153 Lines, 10–17 in a page Character, Bengali Date, Śaka 1463 * Appearance, old Prose and verse Generally correct Complete

This codex contains a complete text of the Bhaktirasāmṛtasindhu along with the commentary Durgamasangamani, previously described

पुस्तकेऽस्मिन् दुर्गमसङ्गमनीनामधेयया टीकया सहिता भक्तिरसामृतसिन्धुः सम्पूर्णं वर्त्तते ।

No. 125 रासलीला (रासपञ्चाध्यायवैष्णवतोषणीटीका) । Rāsalīlā (Rāsapañcādhyāyavaiṣṇavatoṣaṇīṭīkā) Substance, country made yellow paper, 12 × 6 inches Folia, 41 Lines, 10 in a page Character, Bengali Date, ? Appearance, not old Prose Generally correct Incomplete

This codex contains an incomplete of the Vaiṣṇavatoṣaṇī on the Rāsapañcādhyāyas only

पुस्तकेऽस्मिन् रासपञ्चाध्यायवैष्णवतोषण्यसम्पूर्णा वर्त्तते ।

No 126. गीतगोविन्दम् । Gītagovindam Substance, country made colourless paper, 14 × 3 inches Folia, 30 Lines, 4 in a page. Character, Bengali Date ? Appearance, old Verse. Generally correct Complete

---

* This is of course the date of composition of the text

A complete copy of Jayad va's Gitagovinda, described before.

[illegible]

. Under this number is found also—

No 127. स्मरणमङ्गलटीका । Smaraṇamaṅgalaṭikā Substance country made white paper, 15 x 4 inches Folia 5 Lines 7 8 in a page Character, Bengali Date, ? Appearance old Prose Not correct Complete

A *commentary on the Smaraṇamaṅgala, a Vaiṣṇava work, by* Viśvanātha Cakravartin.

Beginning. [illegible] ॥ १ ॥

End [illegible]

Colophon इति श्रीस्मरणमङ्गलपद्यटीका सम्पूर्णा । श्रीविश्वनाथचक्रवर्त्तिना कृतेयं टीका ।

विवरणम्—पुस्तकेऽस्मिन् श्रीविश्वनाथचक्रवर्त्तिविरचिता स्मरणमङ्गलटीका सम्पूर्णा वर्त्तते ।

No 128. भगवद्भक्तिविलास । Bhagavadbhaktivilāsah Substance, country made white and foolscap paper, 15 x 5 inches. Folia, 358 Lines, 7-8 in a page Character, Bengali Date, ? Appearance, fresh Verse and prose Not correct Complete

A complete copy of the Bhagavadbhaktivilāsa previously described.

विवरणमुक्तपूर्व्वम् ।

No 129. श्रीकृष्णभजनानन्दविलास । *Śrīkṛṣṇabhajanānanda vilāsah Substance, country made white paper, 14 x 5 inches Folia, 13* Lines 10 in a page Character, Bengali Date, ? Appearance, fresh Verse Not correct Complete

A small Bengali poem on the worship of Śrīkṛṣṇa, entitled Śrīkṛṣṇabhajanānandavilāsa Anonymous

पुस्तकेऽस्मिन् कृष्णभजनानन्दविषयकाणि कानिचिद्भाषालिखितानि पद्यानि वर्त्तन्ते ।

N B—Under this number many fragments of works on several subjects are found but almost all of them being valueless we have rejected them Out of these only the following small works appear not only complete but interesting too at the same time, hence we describe them—

(1) **स्मरणमङ्गल ।** Smaranamangalam Substance, foolscap paper, 12 x 4 inches Folia, 2 Lines 6-9 in a page Character Bengali Date ? Appearance old Verse Not correct Complete

Twelve verses on the repetition of the names of Krisna and Radhā under the name of Smaranamangala, by Narottama Dāsa We quote below the whole text

श्रीकृष्णचैतन्यचन्द्राय नमः ।

अज्ञानतिमिरान्धस्य ज्ञानाञ्जनशलाकया ।
चक्षुरुन्मीलितं येन तस्मै श्रीगुरवे नमः ॥

श्रीराधाप्राणबन्धोश्चरणकमलयोः केशशेषाद्यगम्या
या साध्या प्रेमसेवा व्रजचरितपरैर्गाढलौल्यैकलभ्या ।
सा स्यात् प्राप्ता यया तां प्रथयितुमधुना मानसीमस्य सेवां
भाव्यां रागाध्वपान्थैर्व्रजमनुचरितं नैत्यिकं तस्य नौमि ॥ २ ॥

कुञ्जाद्गोष्ठं निशान्ते प्रविशति कुरुते दोहनान्नाशनाद्यां
प्रातः सायञ्च लीलां विहरति सखिभिः सङ्गवे चारयन् गाः ।
मध्याह्ने चाथ नक्तं विलसति विपिने राधयाद्धापराह्णे
गोष्ठं याति प्रदोषे रमयति सुहृदो यः स कृष्णोऽवतान्नः ॥ ३ ॥

रात्र्यन्ते त्रस्तवृन्देरितबहुविरवैर्बोधितौ कीरशारी-
पद्यैर्हृद्यैरहृद्यैरपि सुखशयनादुत्थितौ तौ सखीभिः ।
दृष्टौ हृष्टौ तदात्वोदितरतिललितौ कक्खटीगीः सशङ्कौ
राधाकृष्णौ सतृष्णावपि निजनिजधाम्न्याप्ततल्पौ स्मरामि ॥ ४ ॥

राधां स्नातविभूषितां व्रजपयाहूतां सखीभिः प्रगे
तद्गेहे विहितान्नपाकरचनां कृष्णावशेषाशनाम् ।
कृष्णं बुद्धमवाप्तधेनुसदनं निर्व्यूढगोदोहनं
सुस्नातं कृतभोजनं सहचरैस्ताञ्चाथ तञ्चाश्रये ॥ ५ ॥

पूर्वाह्णे धेनुमित्रैर्विपिनमनुसृतं गोष्ठलोकानुयातं
कृष्णं राधाप्तिलोलं तदभिसृतिकृते प्राप्ततत्कुण्डतीरम् ।
राधाञ्चालोक्य कृष्णं कृतगृहगमनामार्ययार्कार्चनायै
दिष्टां कृष्णप्रवृत्त्यै प्रहितनिजसखीवर्त्मनेत्रां स्मरामि ॥ ६ ॥

मध्याह्नेऽन्योन्यसङ्गोदितविविधविकारादिभूषाप्रमुग्धौ
वाम्योत्कण्ठातिलोलौ स्मरमखललिताद्यालिनर्माप्तशातौ ।
दोलारण्याम्बुवंशीहृतिरतिमधुपानार्कपूजादिलीलौ
राधाकृष्णौ सतृष्णौ परिजनघटया सेव्यमानौ स्मरामि ॥ ७ ॥

श्रीराधां प्राप्तगेहां निजरमणकृते क्लृप्तनानोपहारां
सुस्नातां रम्यवेशां प्रियमुखकमलालोकपूर्णप्रमोदाम् ।
कृष्णञ्चैवापराह्णे व्रजमनुचलितं धेनुवृन्दैर्वयस्यैः
श्रीराधालोकतृप्तं पितृमुखमिलितं मातृमृष्टं स्मरामि ॥ ८ ॥

सार्धं राधा स्वसख्या निजरमणकृते प्रेषितानेकभोज्या
सख्यानीतेश्वराशनमुदितहृदं ताच तन्न नजेन्द्रः ।
सुस्नातं रम्यवेश गृहमनुजननीलालित प्राप्तगोष्ठं
निर्व्यूढोस्त्रालिदोहं स्वगृहमनु पुनर्भुक्तवन्तं स्मरामि ॥ ९ ॥
राधा सालीगणान्तामसितसितनिशायोग्यवेशां प्रदोषे
दूत्या वृन्दोपदेशादभिसृतयमुनातीरकल्पाङ्कुञ्जाम् ।
कृष्णं गोपैः सभायां विहितगुणिकलालोकनं स्निग्धमात्रा
यत्नादानीय संशायितमथनिभृतं प्राप्तकुञ्जं स्मरामि ॥ १० ॥
तावुत्कौ लब्धसङ्गौ बहुपरिचरणैर्वृन्दयाराध्यमानौ
प्रेष्ठालीभिर्लसन्तौ विपिनविहरणैर्गानरासप्रलास्यैः ।
नानालीलानितान्तौ प्रणयसहचरीवृन्दसंसेव्यमानौ
राधाकृष्णौ निशायां सुकुसुमशयने प्राप्तनिद्रौ स्मरामि ॥ ११ ॥
ताम्बूलैर्गन्धमाल्यैर्व्यजनहिमपयः पादसम्वाहनाद्यैः
प्रेम्णा संसेव्यमानौ प्रणयिसहचरीसञ्चयेनाप्तशातौ ।
वाचाकान्तैरथाभिर्निभृतरभिरसे कुञ्जसुप्तालिसङ्घौ
राधाकृष्णौ निशायां सुकुसुमशयने प्राप्तनिद्रौ स्मरामि ॥ १२ ॥

Colophon इति श्रीनरोत्तमदासकृतं स्मरणमङ्गलं समाप्तं ॥ * ॥ * ॥ श्रीं नमो राधाकृष्णाभ्यां नमः ॥

विवरणम्—पुस्तकेऽस्मिन् श्रीनरोत्तमदासकृत स्मरणमङ्गलाख्य खण्डकाव्य विद्यते ।

No. 130. गौराङ्गभक्तवैष्णवपूजापद्धतिः । Gaurāngabhaktavaiṣṇava pujāpaddhatiḥ Substance, foolscap paper 10 × 4 inches Folia, 4 Lines, 8–10 in a page Character Bengali Date, ? Appearance, nearly fresh Prose and verse Not correct Complete

A guide to the worship to be performed, by Vaiṣṇava followers of Gauranga. In the beginning the author gives the *formulæ of* meditations of Nava dvipa Gauranga and Nityānanda

Beginning. श्रीनवद्वीपस्थ सपार्षदं महाप्रभुं ध्यायेत् । तत्रादौ श्रीनवद्वीपस्य ध्यानं ॥ यथा ॥

स्वर्धुन्याश्चारुतीरे स्फुरितमतिबृहत्कूर्मपृष्ठाभगात्रं
[illegible]

नित्यं प्रत्याशयोऽयनुमरणयमरलसत्कृष्णसङ्कीर्त्तनाढ्य
श्रीचन्द्राट्यभिन्न त्रिजगदनुपम श्रीनवद्वीपमीडे ॥

इति ध्यात्वा महाप्रभु ध्यायेत् ॥ यथा ॥

श्रीमन्मौक्तिकदामबद्धचिकुरं सुस्मेरचन्द्राननम्
श्रीखण्डागुरुचारुचित्रवसन स्रग्दिव्यभूषान्वितम् ।
नृत्यावेशरसानुमोदमधुर कन्दर्पवेशोज्ज्वल
चैतन्य कनकद्युतिं निजजनै संसेव्यमान भजे ॥ १ ॥

श्रीनित्यानन्ददेवस्य ध्यानं ॥ यथा ।

विद्युद्दामगदाभिमर्द्दनरुचिं विस्तीर्णवक्षःस्थले
प्रेमोद्घूर्णितलोचनाञ्चललसत्स्मेरातिरम्याननम् ।
नानाभूषणभूषित सुमधुर बिभ्रद्घनाभाम्बर
सच्चानन्दकर पर प्रभुवर श्रीनित्यानन्द भजे ॥ २ ॥

nd. तत स्तवपाठ ॥ तत श्रीकृष्णलीलास्मरणपौषगौरचन्द्रकीर्त्तनमप्युद्दिश्य कुर्यात् ॥ वाक्यानि यथा ॥

श्रीमहाप्रभुपादाम्बुजभक्तिसमन्वित ।
य सेवेत क्षमी नित्य स भजे वाममाप्नुयात् ॥
श्रीश्रीवत्सचाम्भोजरज संसेव्यते यथा ।
तत्कृपालवमात्रेण पुंसो भवति वाञ्छितम् ॥
यमुनापुलिन रासरसोऽत्यद्भुतरम्यकम् ।
श्यामकुण्डसमुद्भूत सेवेत प्रेमभाग्भवेत् ॥
य श्रीराधास्थलं नित्य सेवेत शुद्धधी
कृष्णे तस्याचला भक्तिर्भवेद्रासविनोदिनी ॥
श्रीश्यामवन्दिनीं नाम सर्व्वतीर्थसमाश्रिता
श्यामकुण्डसमुद्भूता सेवेत प्रेमभाग्भवेत् ॥
श्रीकृष्णपादयुगलं य सेवते मनोविद ।
तस्यास्तु चरणानेव भक्तिभाजो भवन्ति ते ॥
कृतार्थोऽहं कृतार्थोऽहं कृतार्थोऽहं न संशय ।
देवदेव जगन्नाथ तव निर्माल्यभक्षणात् ॥

Colophon. नास्ति ।

विषयः—श्रीगौराङ्गभक्तपूजापद्धतिरूपोऽयं निबन्धः ।

No. 131. रामनवमीव्रतकथा । Rāmanavamīvratakathā Substance, white foolscap paper, 14 x 3 inches Folia, 2 Lines, 6 in a page Character, Bengali Date, ? Appearance, fresh Verse Generally correct Complete

This codex contains the celebrated tale told by Brāhmana to Sanatkumāra about the vrata of Rāmanavamī

पुस्तकेऽस्मिन् रामनवमीव्रतकथा वर्णनं ॥

No. 132 सटीकं कृष्णकर्णामृतं । *Satīkam Kriṣṇakarṇāmṛitam* *Substance, country made white paper, 15 x 5 inches Folia, 44 Lines, 6-12 in a page* Character, Bengali Date, Śaka 1666 Appearance, old Prose and verse Generally correct Complete

This codex contains the text of Śrīkṛiṣṇakarṇāmṛita, a poem on Kṛiṣṇa's adventures by *Līlāśuka alias Vilvamangala,* already noticed before, with an extensive commentary on margins, entitled Sārangarangadā, by Kriṣṇa Dās. As the extracts from the text has already been quoted we need not make here further repetition of the same, only extracts from the commentary only are quoted below. In the beginning of the commentary the commentator has told *the story of Vilvamangala, the author of the text in extenso. Although it is well known but on consideration that it would be* interesting to the public we quote it

Beginning *of the Commentary* श्रीगोपीनाथाय नमः ॥

यद्भावभावितधियां प्रणयीव वाचा
मुग्धापि दुर्लभतमा मुनिपुङ्गवानाम् ।
तामीश्वरीं मदनमोहनमोहनीं तं
राधामदीयजनमौलिमणिं नतोऽस्मि ॥ १ ॥
[illegible]
श्रीचैतन्य [illegible] भाति न [illegible] ॥ २ ॥
श्रीमती कृष्णमाधुर्य [illegible] ।
[illegible] ॥ ३ ॥

मन्दोऽपि कश्चित् श्रीहरिपदाम्भोजमधुव्रत ।
तत्पदकमलामृतस्यास्या विवृणोति यथा मति ॥ ४ ॥
स्पष्टे वाच्यदगीतार्थे निर्व्यक्ते परिस्फुटता ।
निगूढोऽन्तर्दगीतार्थो व्याख्येय साधु मया ॥ ५ ॥
यदाश्रमकदम्बधारविह्वलः सौ गोकुलोन्मुखीम्
मम पुष्पान्विता सिद्धा सर्वकामरससन्निधौ ॥ ६ ॥
सद्भक्तभावगन्धर्वगानश्रवरसलम्पटे ।
सारङ्गे श्रीध्यानमिषा टीकासारसरसदा ॥ ७ ॥

अथ दाक्षिणात्य कृष्णवेणापश्चिमतीरनिवासी पण्डितकवीन्द्र श्रीबिल्वमङ्गल नामा कश्चिद्ब्राह्मण आसीत् स च पूर्वं दुर्वासनानिर्विण्णतत्पूर्वतीर वासिन्या सङ्गीतविद्याधिकृतकिन्नरीनिकराया कस्याश्चित् चिन्तामणि नाम्न्या वेश्यायासक्तोऽवसक्तो बभूव स कदाचित् प्रावृट्तमिस्रायां जीमूत मन्दगर्जितजातश्लेषधीऽस्य स्वागमपितृगृहमप्युद्गच्छय सद्यो निर्गत्य तां नदीं शवाभ्यां यथाकथञ्चिदुत्तीर्य कीलितकपाट तदावासद्वारमाससाद। तथापि तदर्थेऽभ्युत्प्लुत्कारणेन वलयती भवन् भित्तिगतसर्पविटङ्कात् अवलम्ब्य भित्तिमुल्लङ्घ्य प्रासादिकामध्ये निपतन्मूर्च्छितो बभूव। तत सा सखीभि सह विधयोचिषा त दृष्ट्वा का कष्टमिति वदन्ती तस्य शैत्योपचारे मुग्धा चक्रे। ततस्तेन कथित तदागमनवृत्तान्तं श्रुत्वा जात वैराग्या सा सनिर्वेद तमाह अहो सकलब्रह्माण्डमपि भवान्मूढ विना कोऽन्य परित्यक्तविषयसर्वस्वार्थमात्मानं घातयेत्। हा धिगस्तु मां या ह पापीयसी कपटभावै पुरुषान् प्रतार्य तेषां सर्वाणि धनानि चाहरम्। अहो एतादृश्यासक्तिर्यदि भगवति श्रीकृष्णे जायते तदा किं न स्यात्। अथ सर्वं परित्यज्य श्रीकृष्णभजनमेव मया कार्यमिति निश्चित्य तां रात्रिं जागरूकमाणा सखीभि सह श्रीकृष्णस्य श्रीराधया सह रासक्रीडादिलीला सङ्गीतान्यगासीत्। स चापि तद्वाक्यमाकर्ण्य जातनिर्वेद स्वं भर्त्सयन् तथापि च सर्वस्वं त्यक्त्वा भगवद्भजनमेव कार्यमिति चिन्तयन्नुषित एव तद्गीतश्रवणमात्रेण श्रीकृष्णपूर्णप्रेमाङ्कुरस्तं राधाकान्तमेव मनःकोटि दयितदयितं मन्यमान प्रातस्तां नमस्कृत्य तेनैव पथा तन्नदीतीरस्थ सोम गिरिनामानं वैष्णवोत्तममासाद्य निवेदितस्ववृत्तान्तस्तस्मात् श्रीगोपालमन्त्र राजमपदीप गृहीतमन्त्र श्रीवृन्दावनरागं कृष्णानुपुलकादिव्याकुल श्रीवृन्दावनोत्कण्ठितोऽपि गुरुसेवार्थं कतिचिद्दिनानि तत्रैवावात्सीत्। तथापि श्रीकृष्णलीलावर्णनमयान् पद्यान्यकार। तद्यथा गुरुवर श्रीमान्दक

इति ख्यापितोऽभूत्। तत्र स्वीयैकपदुत्सवतएव सन्न्यास चक्रे। ततः परमोत्कण्ठया श्रीगुरुं विज्ञाप्य श्रीवृन्दावनाय प्रतस्थे। अथ प्रेमीत्पन स्वालयात् श्रीवृन्दावनाय प्रस्थान कुर्व्वन्नेव श्रीलीलायुक्त स्वगुरो श्रीलगुरुत्वे नेव स्वेष्टदेवतस्य च कीर्त्तनरूप मङ्गलमाचरति।

End *of the Commentary* तद्दिनातिवाहनोपाय प्रार्थयन्नाह हे देव यतो यतो यत्र यत्र म विलोचनं प्रसरति कीदृशं सत् अनुसरत् ततस्ततश्च तव सहजविभ्रा सान्यपि मद्विषयानुग्रहरूप दिग्ध्वविभ्रमाणि युवयोर्विलोकनानि तैस्तथा मुरलीरवामृतैश्च सहानया सहितस्य तवैव वैभव सौन्दर्य्यवैदग्ध्यविलासादि मयं स्फुरतु अनु निरन्तरं स्फुरन्निति वा।

अद्यापीदृशे सदा तिष्ठ मम या मां मदान्तिके।
इति दीन कथं श्रया नेत्राये स्फुरतत् सदा ॥ १११ ॥
जयतां सुरतौ पङ्गोर्मम मन्दमतेर्गती ।
मत् सर्व्वस्वपदाम्भोजौ राधामदनमोहनौ ॥
जयति मधुरराधाकृष्णलीलारसौघ
प्रटनविधिसुधाभि सार्थनामकार्षीत्।
विषयविषविमक्ता चीरसश्री मतीं मे
सरसभजनलास्ये सूत्रधार सरूप ।
अधुना यदि मन्नस्य स्खलत्पदगतेर्मुहु ।
स्वकृपायष्टिदानेन सत्सन्न्यवलम्बनम् ॥
श्रीरूपचरणाम्भोजलिकृष्णदासेन निर्म्मिता।
कृष्णकथामृतस्यैषा टीका सारङ्गरङ्गदा ॥

Colophon. टीकेयं समाप्ता ॥ * ॥ श्रीचैतन्यचन्द्राय नमः ॥ शुभमस्तु शकाब्दा १६६६ सौरज्यैष्ठस्य त्रयोदशदिवसे शनिवारे समाप्ता ।

विवरणम्—श्रीकृष्णकथामृताख्यस्य काव्यस्य सारङ्गरङ्गदा नामटीकाऽपीयं निबन्ध श्रीश्रीकृष्ण (दा)सविरचित ।

Under this No (1) there is an incomplete copy of Gopālatāpanī paniṣat with a commentary, by Paramahamsa Paril rājakācarya Śrī abodha Sarasvati of the following description—

Substance, country made white paper, 15 x 5 inches Folia, 17 (of hich first two fol are wanting) Lines, 11-19 in a page Character,

Bengali. Date ? Appearance, old. Prose and verse. Generally correct. Incomplete.

Beginning *of the Commentary* [illegible]

Beginning *of the Text* [illegible]

End *of the Text* [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Colophon *of the Text* [illegible] . . .

. . . .

End *of the Commentary* [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Colophon *of the Commentary* [illegible]

[illegible]

[illegible] . . .

[illegible] . . . .

[illegible] . . . . [illegible]

[illegible]

[illegible]

And also (2) a nameless work on the worship of Krishna sketched from the Haribhaktivilāsa with following description—

Substance country-made white paper 10×5 inches. Folia, 33. Lines, 8-10 in a page. Character, Bengali. Date ? Appearance old, worn out in parts. Prose and verse. Generally correct. Complete.

Beginning. [illegible]

[illegible]

[illegible]

अथ प्रणाम । आगम

दीर्घो पद्माच जानुभ्यामुरसा शिरसा दृशा ।

मनसा वचसा चैव प्रणामोऽष्टाङ्ग ईरित ॥

जानुभ्याञ्चैव बाहुभ्यां शिरसा वचसा धिया ।

पञ्चाङ्गक प्रणाम स्यात् पूजासु प्रवराविमौ ।

End ते भक्ता लोकनाथस्य नामकर्मादिकीर्त्तने ।

मुञ्चन्त्यश्रूणि हर्षादौ प्रहृष्टतनूरुहा ॥

स्वप्नेपि नाम स्मृतिरादिपुंस

सर्व्वं करोत्यसमग्रपापराशिम् ।

प्रत्यक्ष किं पुनरत्र पुंसो

संकीर्त्तित नाम्नि जनार्द्दनस्य ॥

य कश्चिद्वैष्णवो लोके मिथ्याचारोप्यनाश्रमो ।

पुनाति सकलान् लोकान् सहस्रांशुरिवोदित ॥ • ॥

Colophon इति समाप्तश्चाय ग्रन्थ ॥ • ॥ श्रीहरिर्जयति ॥ • ॥ श्रीगोविन्द हरे कृष्ण विष्णो शूद्रे मुरारे मां दीनहीन परित्राणस्व ॥ • ॥ • ॥ • ॥

पुस्तकेऽस्मिन् बहुविधप्रमाणोपन्यासै सह विस्तृतविष्णुपूजाप्रकारो वर्त्तते ।

No 133. नारायणकवचोपदेश । Nārāyaṇakavacopadeśaḥ Substance country made white paper, 18 × 6 inches Folia 11 Lines, 12 in a page Character, Bengali Date ? Appearance, not fresh Prose Not correct Complete

A translation in Bengali prose of the eighth chapter of the sixth skandha of Śrimadbhāgavata

पुस्तकेऽस्मिन् श्रीमद्भागवतषष्ठस्कन्धाष्टमाध्यायस्य वङ्गगद्यानुवादो वर्त्तते ।

No. 134 उज्ज्वलनीलमणि सटीक । Ujjvalanilamaṇiḥ Saṭīkaḥ Substance, country made yellow paper, 15 × 6 inches Folia, 160 Lines,

10-17 in a page Character, Bengali Date, ? Appearance, nearly fresh Prose and verse Generally correct Incomplete

This codex contains the Ujjvalanilamaṇi of Rūpagosvāmin with two commentaries, one Locanarocani of Jiva Gosvāmin the other by Viśvanātha Cakravartin, described before

इत्येकस्मिन् पुस्तके श्रीरूपगोस्वामिकृतोज्ज्वलनीलमणिनामग्रन्थो श्रीजीवगोस्वामिविरचितलोचनरोचन्या श्रीविश्वनाथचक्रवर्त्तिकृतयाऽपरया च टीकया सहितो वर्त्तते ।

N B Under this No we find also a complete copy of the Bhaktirasāmṛtasindhu with Durgasaṅgamanī of the following description—Noticed already

Substance, country made yellow paper, 15 x 6 inches Folia, 144 Lines, 11-15 in a page Character, Bengali Date, ? Appearance, nearly fresh Prose and verse Generally correct Complete

इत्येकस्मिन् पुस्तके भक्तिरसामृतसिन्धुः सम्पूर्णो वर्त्तते

No 135. वैष्णवतोषणी । Vaiṣṇavatoṣaṇī Substance, country made white and red papers 15 x 6 inches Folia, 34 Lines, 9-16 in a page Character Bengali Date ? Appearance, nearly fresh Prose Generally correct Incomplete

An incomplete copy of the Vaiṣṇavatoṣaṇī of Sanātan Gosvāmin described before.

इत्येकस्मिन् पुस्तके श्रीसनातनगोस्वामिकृता वैष्णवतोषण्यसम्पूर्णा वर्त्तते ।

Under that No there is also a Bengali work in prose, by the name of Śrikṛṣṇatattva, with following description—

श्रीकृष्णतत्त्व । Srikṛṣṇatattva Substance, country made white and red papers, 15 x 6 inches Folia, 141 Lines 7-14 in a page Character, Bengali Date, ? Appearance, nearly fresh Prose Not correct Incomplete

इत्येकस्मिन् श्रीकृष्णतत्त्वाभिध बङ्गभाषालिखितो ग्रन्थोऽपि वर्त्तते ।

No. 136. सारसंग्रहः । Sārasaṃgrahaḥ Substance, country made colourless paper, 15 x 5 inches Folia, 93 Lines 8-9 in a page Character, Bengali. Date, ? Appearance, very old, worn out, torn, and worm eaten in parts Prose and verse Not correct Complete

A work on the mystery of Krisnalila under the name of Stra-sangraha. Anonymous.

Beginning. श्रीकृष्णचैतन्यचन्द्राय नमो नमः ।

श्रीचैतन्यमुखोद्गीर्णं हरे कृष्णेति वर्णकाः ।
मज्जयन्तो जगत्प्रेम्णि विजयन्तां तदाह्वयाः ॥
पादद्वारम्भं दन्तैरिदं याचे पुनः पुनः ।
श्रीमद्रूपपदाम्भोजधूलिः स्यां जन्मजन्मनि ॥
श्रीकृष्णचन्द्र नौमि सर्वं मम सम्मतम् ।
यस्य सम्पद् धाम्ना यस्य धाम तथापि ॥
श्रीवृन्दावनवासं वन्दे मानन्दसन्तति ।
तयोस्तु मयि कारुण्यं समावेशयतो मतम् ।
श्यामलीद्वद्विमेकार्यमाश्राय व्याचक्षे मया ।
श्रीरूपसनातनयोः कोऽपि कोऽपि रस स्फुटम् ॥

तत्र [illegible] ।

प्रकाशनस्य चत्वारो वैलक्षण्याश्रितेऽपि ।
भेदा निरवलम्ब साधनस्य तथैव च ॥
विरोध खण्डन चेष्टा समर्थाया रते क्रमात् ।
प्रकाशन दुष्टस्य निराशा विस्मृतस्य च ॥
वैलक्षण्यं तयोरैक्यं मतयोश्चाभिन्न मतम् ।
चतुर्थं विमर्शे चैव सदैव मतमुच्यते ॥
वैलक्षण्यपदत्वेऽपि वैमत्याय पृथक् तथा ॥

End. श्रीराधितरसकानां मूर्त्ती ललितमाधवे ।
समर्था व्यापिकैरत्नोऽपि सम्भोगा न हि दृश्यते ॥
समञ्जस पूर्वरागसम्भोग प्रथमस्य न ।
सत्यादीनां विवाहानां पश्चे ललितमाधवे ।
अपेक्षायां किन्तैकस्य सर्वेषां सा प्रतायते ॥
समाधाने किन्तैकस्य सर्वेषां तद्विधीयते ।
अष्टानां ध्वनिभेदानां प्रत्येकं स्थानभेदयोः ।
प्रकारकयो सिद्धिरिति पौराणिकं मतम् ॥
अष्टानां ध्वनिभेदानामैक्याल्ललितमाधवे ।
प्रकारकयो सिद्धि प्रत्यक्षं नापि विद्यते ॥

यथा देहादिमिथ्यात्वमपत्ते मुनिरुदित ।
एक देवाद्यमत्यस्य भाति जनयति क्रमात् ॥
तथोपपत्यमिथ्यात्वमपत्ते धि प्रतीयते ।
बहिरङ्गसमाधानं भगवानेव कारके ।
श्रीमद्वैष्णवतोषण्यां यद्गूढविमतं स्फुटं ।
असीमादेरमभूता इत्यादौ परिराकृतम् ॥
आद्यन्तमवदैवश्चेत्थार्थेऽपि विवञ्चितम् ।
विमतं गूढमाश्रित्य बहिरङ्गपदस्य ।
श्रीमद्वैष्णवतोषण्यां यत्किञ्चिद्दर्शितं स्फुटम् ॥
तद्वैवोत्पादयेत् स्पष्ट विमतस्य विखण्डन ।
यथोद्भवेत् कण्टकनैवकण्टकम् (?) ॥

Colophon. इति सारङ्गरङ्ग गूढविमतम् । ० । ० । ० । इति सारङ्गरङ्ग समाप्त ॥

विवरणम् – पुस्तकेऽस्मिन् सारङ्गरङ्गदानाम श्रीकृष्णलीलारहस्यात्मक कश्चिद्ग्रन्थो वर्तते ।

Under this No there are the following Vaiṣṇava works in Bengali verses (1) Vidagdhamādhava, by Jadunandandasa in 67 folia of which fol 1-41 both including are wanting, worn out torn and writing effaced in most parts (2) Vrindāvanavilāsa, (3 Smaranamamgala not worth describing

पुस्तकेऽस्मिन्नपि वङ्गभाषालिखितानि पद्यपुस्तकानि सन्ति यथा श्रीयदुनन्दनदासानूदित विदग्धमाधवनाटकं, वृन्दावनविलास , स्मरणमङ्गलमिति ।

No. 137. भागवतसन्दर्भानुव्याख्या । Bhāgavatasandarbhānu vyākhyā Substance, foolscap paper, 11 × 4 inches Folia, 88 Lines 6-8 in a page Character, Bengali Date, ? Appearance nearly fresh Prose Generally correct Incomplete

A commentary on the Bhāgavatasandarbha entitled Sarvasamvādini. Anonymous The codex contains upto the end of the third Sandarbha

Beginning. श्रीकृष्णाय नमः ।

श्रीकृष्णं नमता नाम सन्दर्भस्यादिमो मता ।
श्रीभागवतसन्दर्भव्याख्या विलिख्यते ॥

अथ श्रीभागवतसन्दर्भनामानं षष्ठमारभमाणो महाभागवतकोटिवृ-
न्दार्हितनिदर्शितमनवाद्य निजावतारत्वयारम्भचरितश्चन्द्रकमनरूपद
कनकाचलभिद्दुर्गमपितपीयूषमयमहाप्रवाहमहमल मम्दाश्रयकमाधिर
श्रीश्रीकृष्णचैतन्यनामानं श्रीभगवन्तम् कलियुगे,किम् वैष्णवजीवातव
तारतयाऽपविश्यमानमिदं श्रीभागवतसंबाद्धेन कीर्ति प्रभाति। एकादश
स्कन्धे कलियुगीयानामर्चे पद्यमिदम्।

End. पचरात्रस्य कृत्स्नस्य वेत्ता तु भगवान् स्वयमिति स्वयं वदन तस्याधिर्क
प्रतिपाद्य सर्वेष्वेव कृपयैव प्रातिष्ठैव दृश्यत। यथाज्ञानं यथाभावं निरा,
नारायण प्रभुरित्यादिना पचरात्राभिधेये नारायणस्य सर्वशास्त्रसमन्वय
दर्शयित्वा पचरात्रविदो ये तु क्रमयोगपरा नृप। एकान्तभावोपगतास्त हरि
प्रविशन्ति वै। इति तत्प्रतिपाद्यस्य परमफलत्वमाह—भावश्चैवयुतिवाक
भवति। यथाह एव परम परो वै वेदश्च सर्वं सह चेतिहासै।
सपचरात्रे मधुरार्थेव देव सर्व्वेंत्तुवेद्य तत्र प्रतीतेरिति। भविष्यपुराणे।
ऋग्यजुःसामाथर्वाख्यो भारत पचरात्रक। मूलरामायणश्चेव वेद इत्येव
शब्दितः॥ पुराणानि च यानीह वैष्णवानि विदो विदुः। स्वत
प्रामाण्यमेतेषां नात्र किञ्चिन् विचार्यते इति। स्वयं श्रीभागवतेनापि
वैष्णव पचरात्र श्रूयते॥ तृतीयस्कन्धे वै देवर्षिस्तत्पुत्र स। तन्त्र
मात्वतमाचष्ट नैष्कर्म्यं कर्मणां यत इत्यादौ। तदत्र पाचरात्रिक मत
मनुमतमेवेति सिद्धम्॥०॥

Colophon. इति श्रीभागवतसन्दर्भानुव्याख्यायां परमात्मसन्दर्भो नाम तृतीयः सन्दर्भः॥०॥
यथेन श्रीराधाकृष्णौ प्रीयेताम्॥०॥ श्रीराधाकृष्ण॥

विवरणम्—पुस्तकेऽस्मिन् क्रमसन्दर्भटीका,सम्पूर्णा वर्त्तते।

This codex contains also along with the work described above the first Sandarbha of the text Kramasandarbha

पुस्तकेऽस्मिन् क्रमसन्दर्भस्यापि प्रथमसन्दर्भमात्र वर्त्तते।

No 138. प्रह्लादचरित। Prahlācarita in Bengali verse very old, folia in disorder state, not worth notice

पुस्तकेऽस्मिन् वङ्गभाषापद्यमयं प्रह्लादचरितमतिजीर्णं विपर्य्यस्तपत्रसकुलञ्च विद्यते।
